

Державна архівна служба України

**Український науково-дослідний інститут архівної справи та
документознавства**

**Галузевий центр науково-технічної інформації з архівної
справи та документознавства**

**Бюлетень Галузевого центру науково-технічної інформації з
архівної справи та документознавства**

Вип. 1 (27)

І–ІІ квартал 2017 р.

Київ

2017

Бюлетень Галузевого центру науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства. Вип. 1 (27) / Держ. арх. служба України, Укр. наук.-дослід. ін-т арх. справи та документознавства, Галуз. центр наук.-техн. інформації з арх. справи та документознавства ; уклад.: А. А. Майстренко, Р. В. Романовський, А. І. Титаренко – Київ, 2017. – 93 с.

Випуск Бюлетеня Галузевого центру науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства (ГЦНТІ АСД) містить аналітичну, реферативну, оглядову, бібліографічну інформацію з актуальних питань розвитку архівної справи і документознавства, зокрема щодо нормативно-методичного забезпечення оцифровування архівних документів за кордоном.

Матеріали Бюлетеня можуть бути використані в роботі керівництва Державної архівної служби України та працівників архівних установ, науковців УНДІАСД та інших галузевих та академічних НДІ, викладачів вищих навчальних закладів, дослідників, аспірантів.

ЗМІСТ

Передмова	4
I. Оцифрування архівних документів у зарубіжних країнах: інформаційно-аналітичний огляд	5
II. Проблеми архівознавства та документознавства: інформація та анонси	37
1. Нові видання з проблем архівознавства та документознавства	37
2. Новини наукового життя	42
3. Огляд дисертацій з проблем архівознавства та документознавства, захищених в Україні у другій половині 2016 – першій половині 2017 рр.	89

ПЕРЕДМОВА

Бюлетень Галузевого центру науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства призначений для інформаційного забезпечення основних напрямів діяльності архівних установ актуальною аналітичною, реферативною, оглядовою, бібліографічною інформацією з питань архівної справи та документознавства.

Перша частина Бюлетеня ГЦНТІ присвячена зарубіжному досвіду оцифрування архівних документів та містить інформаційно-аналітичний огляд «Оцифрування архівних документів у зарубіжних країнах».

Друга частина включає реферативну, оглядову та бібліографічну інформацію, що стосується розвитку архівної справи та документознавства у світі. Упорядниками представлено реферативну інформацію про нові фахові зарубіжні видання, що вийшли упродовж 2014–2017 рр. Також у Бюлетені наведено оглядову інформацію про вітчизняні та зарубіжні конференції з проблем архівної справи та документознавства, що відбулись протягом червня 2016 р. – червня 2017 р., анонси майбутніх наукових форумів, проведення яких заплановано на другу половину 2017 р. та подано огляд дисертаційних досліджень з проблем архівознавства та документознавства, захищених в Україні у другій половині 2016 – першій половині 2017 рр.

I. Оцифровування архівних документів у зарубіжних країнах: інформаційно-аналітичний огляд

В останні десятиліття відбувається впровадження сучасних інформаційних технологій в різні сфери життя суспільства. Архівна справа не стала винятком. Одним з перспективних напрямків діяльності архівних установ з точки зору нових технологій є оцифровування архівних документів для створення їх електронних копій.

Від 1980-х рр. за кордоном розпочалося розроблення необхідних нормативних документів, що регулюють процеси оцифровування – стандартів, рекомендацій, керівництв, методик, посібників. Вивчення досвіду оцифровування архівних документів свідчить про важливе значення цифрових технологій для збереження світової спадщини.

Різні аспекти нормативної документації, яка регулює питання оцифровування архівних документів досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці: А. Вілкс¹, Р. Гаур², А. Є. Ігнат'єва³, В. С. Караваєв⁴, Л. Коновал⁵, І. В. Лобузин⁶, К. В. Лобузін⁷, О. І. Пермінова⁸, А. Собчак⁹, А. Торстон¹⁰, Ю. Ю. Юмашева¹¹, Г. Якобсен¹² та ін.

¹ *Вилкс А.* Доступ к цифровому контенту: стратегии, возможности и угрозы [Электронный ресурс] // Сохранение электронной информации в информационном обществе: сб. материалов междунар. конф., Москва, 3–5 окт. 2011 г. / сост.: Кузьмин Е. И., Мурована Т. А. М.: МЦБС, 2012. С. 128-137. Режим доступа: http://www.ifacom.ru/files/News/Images/2012/dig_pres_is_rus.pdf.

² *Гаур Р.* Создание цифрового репозитория культурного наследия Индии – совместный проект в рамках индийской Национальной программы сохранения цифровой информации [Электронный ресурс] // Сохранение электронной информации в информационном обществе: сб. материалов междунар. конф., Москва, 3–5 окт. 2011 г. / сост.: Кузьмин Е. И., Мурована Т. А. М.: МЦБС, 2012. С. 213-223. Режим доступа: http://www.ifacom.ru/files/News/Images/2012/dig_pres_is_rus.pdf.

³ *Игнат'єва А. Е.* Деятельность Международной организации по стандартизации в сфере делопроизводства [Электронный ресурс] // Современные научные исследования и инновации. 2016. № 11. Режим доступа: <http://web.snauka.ru/issues/2016/11/72889>.

⁴ *Караваєв В. С.* Оцифровка архивных документов: технические и технологические проблемы // Документ. Архив. История. Современность. Екатеринбург: Изд-во УрФУ, 2014. Вып. 14. С. 243–257.

⁵ *Коновал Л.* Функціонування національних цифрових бібліотечних проєктів у контексті формування електронної бібліотеки «Україніка» // Бібліотечний вісник. 2016. № 2. С. 11–14.

⁶ *Лобузин І. В.* Оцифровування культурної спадщини: технологія і управління // Реєстрація, збереження і обробка даних. 2012. Т. 14, № 3. С. 104-114.

⁷ *Лобузін К. В., Бодак О. П.* Створення страхового фонду цифрових копій унікальних документів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського // Рукописна та книжкова спадщина України. 2012. Вип. 15. С. 145-149.

⁸ *Пермінова О. И.* Сохранность и доступность. Миф или реальность? // Библиотековедение. 2010. № 6. С. 37–41.

⁹ *Sobczak A.* Między tradycyjnym a wirtualnym archiwum. Narodziny cyfrowej tożsamości archiwów w Niemczech [Zasób elektroniczny] / Narodowe Archiwum Cyfrowe. Szczecin; Warszawa 2014. 262 s. Tryb dostępu: http://www.nac.gov.pl/wp-content/uploads/2015/05/miedzy_tradycyjnym_a_wirtualnym_archiwum.pdf.

¹⁰ *Thurston A.* Digitalizacja materiałów archiwalnych oraz ich przechowywanie – ogólnoswiatowe możliwości i wyzwania // Archeion. 2012. Т. 113. S. 45–56.

¹¹ Отчёт о научно-исследовательской работе по теме 2.2.4 «Разработка проекта отраслевого стандарта создания электронных копий архивных документов» Плана научно-исследовательской и опытно-конструкторской работы, выполняемой на основе государственного задания Федерального архивного агентства на 2014 г. № 89 от 26.12.2013 (первый этап) «Исследование и анализ зарубежной нормативно-методической документации, регуливающей вопросы оцифровки архивных документов» [Электронный ресурс] / Ю. Ю. Юмашева, В. Н. Гармаш, З. С. Захарченко. М., 2014. 282 с. Режим доступа: <http://archives.ru/sites/default/files/2014-obzor-standart-digitization.pdf>; *Юмашева Ю. Ю.* Архивы и «цифровая гонка вооружений» [Электронный ресурс] // Историческая информатика. Информационные технологии и

Метою огляду є опрацювання і аналіз зарубіжних нормативних документів та практики застосування технологій оцифрування архівних документів. Мета зумовлює такі **завдання**:

- 1) визначити нормативні документи зарубіжних країн, які регулюють процеси оцифрування архівних документів;
- 2) проаналізувати їх зміст;
- 3) розглянути міжнародні та національні проекти оцифрування архівних документів;
- 4) визначити основні проблеми оцифрування архівних документів у зарубіжних країнах.

В огляді терміни вживаються у таких значеннях:

міжнародний стандарт - стандарт, прийнятий міжнародною організацією із стандартизації і доступний для широкого кола користувачів;

національна стандартизація - стандартизація, що здійснюється на рівні однієї держави;

нормативний документ - документ, що встановлює правила, настанови чи характеристики щодо діяльності або її результатів¹³;

цифрова копія документа – копія, виготовлена в цифровому форматі;

цифрове копіювання (сканування) – відтворення документа за допомогою цифрових технологій¹⁴.

оцифрування - процес перетворення даних у цифровий електронний формат¹⁵.

Досвід розроблення нормативної документації та практичні результати оцифрування в країнах світу розглянемо в огляді, який складається з наступних розділів:

- 1) міжнародні стандарти та технічні звіти;
- 2) національні стандарти, керівництва та інструкції;
- 3) міжнародні проекти оцифрування архівних документів;
- 4) національні проекти оцифрування архівних документів.

Відтак, розглянемо **нормативні документи**, які регулюють процеси оцифрування – стандарти, технічні звіти Міжнародної організації зі стандартизації (ISO).

В 2006 р. національним комітетом зі стандартизації **Австралії і Нової Зеландії** був розроблений та введений в дію національний **«Стандарт оцифрування S6»** (S6: Digitisation Standard), в якому визначено

математические методы в исторических исследованиях и образовании. 2013. № 3. С. 92-101. Режим доступа: http://kleio.asu.ru/2013/3/hcsj-32013_92-101.pdf.

¹² *Якобсен Г.* Веб-архивирование в Дании (1998–2011 гг.) [Электронный ресурс] // Сохранение электронной информации в информационном обществе : сб. материалов междунар. конф., Москва, 3–5 окт. 2011 г. / сост.: Кузьмин Е. И., Мурована Т. А. М. : МЦБС, 2012. С. 109-115. Режим доступа: http://www.ifapcom.ru/files/News/Images/2012/dig_pres_is_rus.pdf.

¹³ Про стандартизацію [Електронний ресурс] : Закон України від 5 черв. 2014 р. № 1315-VII. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.

¹⁴ Вплив копіювально-розмножувальної техніки на збереженість архівних документів : метод. рекомендації / Держ. арх. служба України, УНДІАСД ; уклад.: О. Я. Гаранін, Н. М. Христова, І. В. Срібняк. Київ, 2012. С. 9.

¹⁵ Словник архівної термінології: українсько-англійський = Dictionary of archival terminology: Ukrainian-English [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://undiasd.archives.gov.ua/index.php?m=185&all=1&sp=1>.

повноваження Головних архівістів Сполученого королівства та союзних держав (**Нова Зеландія, Австралія і Канада**) щодо використання (розроблення) стандартів для управління архівними документами.

Документ призначений для використання при плануванні та здійсненні проектів оцифрування документів усіма державними організаціями, незалежно від їх підпорядкування (державні або місцеві органи влади).

Стандарт також регулює питання оцифрування «паперових» оригіналів документів в поточному діловодстві з метою їх можливого знищення після створення якісної («відповідальної») електронної копії.

Разом з тим, в документі зазначено, що «... можливо, немає необхідності знищувати оригінальні вихідні документи після їх оцифрування, особливо в тому випадку, якщо фізичний документ має постійну цінність, наприклад, документи, важливі для національної ідентичності, або ті, які мають духовне або культурне значення...».

Стандарт може бути застосований для здійснення «ретроспективного оцифрування існуючих наборів нецифрових документів» (тобто оцифрування архівних документів)¹⁶.

Даний документ визнаний світовою спільнотою найбільш вдалим з точки зору опису процесу оцифрування та визначення тих позицій, для яких потрібно розробляти самостійні технічні вимоги та умови.

Від 2008 р. в Австралії діють аналогічні стандарти - **«Керівництво з оцифрування документів (Managing digitisation programs and projects) проекту «Витримати перевірку часом» (Future Proof NSW)**. Автором і розробником документу є Управління державних документів штату Новий Південний Уельс, Австралія, NSW State Records¹⁷. У новій редакції документа (2012 р.) з'явився самостійний розділ – «Керівництво з управління проектами ретроспективного оцифрування» (Managing back-capture digitisation projects)¹⁸.

На основі стандарту та «Керівництва...» 2010 р. опубліковано **Технічний звіт ISO/TR 13028-2010 «Інформація та документація - Керівництво з організації оцифрування документів»** (Information and documentation - Implementation guidelines for digitization of records), який містить рекомендації щодо створення та підтримки документів у виключно електронному вигляді. Документ призначений для використання всіма організаціями, що здійснюють оцифрування з метою керування документами, під час підготовки та проведення відповідального

---

¹⁶ Отчёт о научно-исследовательской работе по теме 2.2.4 «Разработка проекта отраслевого стандарта создания электронных копий архивных документов» Плана научно-исследовательской и опытно-конструкторской работы, выполняемой на основе государственного задания Федерального архивного агентства на 2014 г. № 89 от 26.12.2013 (первый этап) «Исследование и анализ зарубежной нормативно-методической документации, регулирующей вопросы оцифровки архивных документов» [Электронный ресурс] / Ю. Ю. Юмашева, В. Н. Гармаш, З. С. Захарченко. М., 2014. С. 21. Режим доступа: <http://archives.ru/sites/default/files/2014-obzor-standart-digitization.pdf>.

¹⁷ Managing digitisation programs and projects. [Electronic resource] / NSW Government. State Record. Mode of access: <http://www.records.nsw.gov.au/recordkeeping/government-recordkeeping-man>.

¹⁸ Managing back-capture digitisation projects. [Electronic resource] / NSW Government. State Record. Mode of access: <http://www.records.nsw.gov.au/recordkeeping/government-recordkeeping-man>.

оцифрування, згідно з положеннями стандарту ISO 15489-1:2001 «Інформація та документація – Керування документаційними процесами. Частина 1: Загальні положення», та технічного звіту ISO/TR 15801:2009 «Управління документацією – Інформація, що зберігається в електронному вигляді – Рекомендації по забезпеченню достовірності та надійності» (Document management – Information stored electronically – Recommendations for trustworthiness and reliability)¹⁹.

У технічному звіті сформульовано рекомендації, що відображають передовий досвід, який, зокрема, стосується:

- достовірності оцифрованих документів, що впливає на можливість їх використання в якості доказів та на їх доказову силу;
- доступності оцифрованих документів упродовж всього часу, поки вони будуть потрібні;
- стратегій, які сприятимуть створенню оцифрованих документів, придатних для довготривалого зберігання;
- управління неелектронними документами – джерелами після їх оцифрування²⁰.

ISO 13028 знаходиться в стадії адаптації як спільний стандарт Австралії та Нової Зеландії (як AS / NZS 13028)²¹.

2010–2011 рр. було підготовлено нову редакцію **Стандарту S6**. Відповідно до нормативних положень ISO стандарт повторно внесено Радою зі стандартизації Австралії/Нової Зеландії на розгляд Технічного комітету ISO/TC 46 /SC 11 для публікації. У 2012 р. з'явилася оновлена версія технічного звіту **AS/NZS ISO 13028:2012 «Information and documentation – Implementation guidelines for digitization of records»²²** («Авторство» Австралії і Нової Зеландії збережено в аббревіатурах «AS/NZS», включених в назву документа).

Основною особливістю технічного звіту AS / NZS ISO 13028:2012 є його «рамковий» характер. У звіті перераховано основні етапи процесу

---

¹⁹ Стандартизація у сфері архівної справи та керування документаційними процесами: теорія і практика [Електронний ресурс] // Бюлетень Галузевого центру науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства / Держ. арх. служба України, УНДІАСД, Галуз. центр наук.-техн. інформації з архів. справи та документознавства; уклад.: А. А. Майстренко, Г. І. Калінічева, В. І. Кугай, Р. В. Романовський, А. І. Титаренко. Київ, 2015. Вип. 1 (23). С. 19. Режим доступу: http://undiasd.archives.gov.ua/doc/bulletin/GSNTI_23.pdf.

²⁰ ISO/TR 13028:2010 Information and documentation - Implementation guidelines for digitization of records [Electronic resource]. Mode of access: http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=52391; Храпцовская Н. Новая Зеландия приступает к пересмотру национального стандарта оцифровки [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2011/11/blog-post_3287.html.

²¹ Сайт Архивов Новой Зеландии [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://archives.govt.nz/isotr-130282010-information-and-documentation-implementation-guidelines-digitization-records>; Храпцовская Н. Новая Зеландия приступает к пересмотру национального стандарта оцифровки [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2011/11/blog-post_3287.html.

²² AS/NZS ISO 13028: 2012, Information and documentation – Implementation guidelines for digitization of records [Electronic resource] // Archives New Zealand. Government Recordkeeping Group. Mode of access: <http://archives.govt.nz/asnz-iso-13028-2012-information-and-documentation-implementation-guidelines-digitization-records/>.

оцифрування та встановлено вимоги до розроблення більш точних і конкретних технічних вимог до обладнання та процедур.

Таким чином, передбачається, що на основі даного Технічного звіту організації, які використовують його у своїй роботі, повинні створити цілісну систему власної внутрішньої документації, яка регламентує кожну операцію всередині певних етапів оцифрування.

На 2020–2021 рр. заплановано розроблення **міжнародного стандарту з оцифрування Системи проектування ISO**, а також підготовка профільним комітетом ISO документу зі статусом «Технічних вимог».

Зазначимо, що 2017 р. опубліковано **Технічний звіт ISO/TR 19263-1:2017 «Фотографія – Системи архівації - Частина 1: Передовий досвід фіксації електронних образів матеріалів культурної спадщини»** (Photography – Archiving systems – Part 1: Best practices for digital image capture of cultural heritage material), в якому подано опис проведення аналізу якості пристроїв і систем створення графічних образів (наприклад, сканери, цифрові фотокамери), які використовуються для оцифрування непрозорих двовимірних оригіналів (книг, текстових документів, малюнків, креслень, гравюр, фотографій та картин). Для оцифрування певних типів двовимірних матеріалів зі складною геометрією поверхні та/або, елементи, які сильно відбивають світло, потрібно застосувати спеціальні технології освітлення, які можуть виходити за рамки даного документа.

У вступі зазначено, що технічний звіт призначений для установ, які займаються збереженням культурно-історичної спадщини. У технічному звіті визначено методикку аналізу пристроїв та систем створення графічних образів і управління ними. Є три основних напрямки застосування ISO / TR 19263-1:

- оцінка характеристик систем створення графічних образів (бенчмаркінг). У цьому випадку документ використовується при розробленні і виборі систем;
- оптимізація характеристик систем створення графічних образів – застосування для оптимізації системи виконання конкретного завдання;
- моніторинг якості роботи системи створення графічних образів – застосування контролю стабільності у часі якості системи та її відповідності специфікаціям.

Мета даного документа – дати практичні рекомендації з оцифрування двовимірних оригінальних матеріалів, що відносяться до культурної спадщини. До складу документа входять рекомендації з проведення аналізу якості графічних образів, технічних цільових показників та рекомендації з налаштування/оптимізації параметрів систем створення графічних образів тощо²³.

---

²³ Храмовская Н. ИСО: Опубликован новый технический отчет по оцифровке культурно-исторических материалов [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2017/03/blog-post_29.html.

Другу групу нормативних документів, які регулюють процеси оцифрування архівних документів складають **національні стандарти, керівництва та інструкції** тощо.

Великобританія

Лідерами в питаннях нормативного регулювання проєктів оцифрування у **Великобританії** виступають **Національний архів та Британська бібліотека**, які не розробляють стандартів, але створюють документи під назвою «керівництва».

Національний центр збереження (**National Preservation Office**) Британської бібліотеки ще у **2001 р.** опублікував «**Керівництво з оцифрування бібліотечних, архівних та музейних матеріалів**» («**Managing the Digitisation of Library, Archive and Museum Materials**») ²⁴ в якому окреслено управління процесом оцифрування, в т. ч. оцифрування архівних документів. «Керівництво...» не охоплює технічні деталі процесу оцифрування. Документ не втратив своєї актуальності й досі.

Також Британська бібліотека використовує «**Технічне керівництво ...**» **FADGI** ²⁵ та керівництва з оцифрування, розроблені Апостольською Бібліотекою Ватикану і Бодлеанською Бібліотекою Оксфордського Університету.

2011 р. **Національний архів Великобританії** опублікував документ під назвою «**Політика цифрового збереження: керівництво для архівів**» («**Digital Preservation Policies: Guidance for archives**»), в якому була зазначена позиція архіву щодо застосування стандартів у проєктах оцифрування. Національний архів рекомендує профільним організаціям самостійно визначитися з технічними стандартами, які використовують для оцифрування.

2013 р. архів представив документ під назвою «**Оцифрування в Національному архіві**» («**Digitisation at The National Archives**»), в якому встановлено стандарти та технічні вимоги до процесу оцифрування аналогових документів з колекції Національного архіву. Даний документ містить опис етапів оцифрування, вимоги до обладнання, процесу оцифрування тощо та може бути моделлю для всіх архівів Великобританії з питань організації процесів оцифрування (принцип «роби, як я») ²⁶.

---

²⁴ Managing the Digitisation of Library, Archive and Museum Materials. [Electronic resource] // The Collection Links. Mode of access: <http://www.collectionslink.org.uk/index.cfm?ct=assets.assetDisplay/title/Managing%20the%20Digitisation%20of%20Library%2C%20Archive%20and%20Museum%20Materials/assetId/77>

²⁵ FADGI - Federal Agencies Digital Guidelines Initiative (Федеральне агентство з розвитку цифрових ініціатив), США.

²⁶ Отчёт о научно-исследовательской работе по теме 2.2.4 «Разработка проекта отраслевого стандарта создания электронных копий архивных документов» Плана научно-исследовательской и опытно-конструкторской работы, выполняемой на основе государственного задания Федерального архивного агентства на 2014 г. № 89 от 26.12.2013 (первый этап) «Исследование и анализ зарубежной нормативно-методической документации, регулирующей вопросы оцифровки архивных документов» [Электронный ресурс] / Ю. Ю. Юмашева, В. Н. Гармаш, З. С. Захарченко. М., 2014. С. 32. Режим доступа: <http://archives.ru/sites/default/files/2014-obzor-standart-digitization.pdf>.

Також, Національний архів Великобританії розробив у 2016 р. «Стратегію оцифрування» («**Digitisation Strategy**»)²⁷. Документ представляє собою перспективний план розвитку цифрового архіву на найближчі 3 роки та складається з 10 розділів, основними з яких є: стратегічні завдання розвитку цифрового архіву; сучасний стан цифрового архіву; концепція розвитку цифрового архіву першого та другого покоління; забезпечення збереженості, концептуалізація, оцінка, використання, надання послуг, проведення наукових досліджень щодо подальшого вивчення цифрових документів; дорожня карта (січень 2017 - грудень 2019).

Королівство Іспанія

В країні підготовлено Національний стандарт з оцифрування, який входить до комплексу технічних стандартів (**Normas Técnicas de Interoperabilidad**), створених на виконання королівського указу № 4/2010 від 8 січня 2010 р. Стандарти регламентує застосування національної концепції інтероперабельності в області електронного уряду²⁸. Дотримання цих стандартів є обов'язковим для всіх органів державної влади різних рівнів.

Крім згаданого документу, до комплексу стандартів включено також стандарти, які стосуються електронних справ та документів, автентичного копіювання електронних документів та цифрових копій, а також їх конвертації в інші формати, політики в галузі використання електронних підписів, моделей даних, управління електронними документами, підключення до комунікаційних мереж іспанських державних органів, моделей інформаційного обміну між реєстрами і деклараціям про відповідність та ін.²⁹

У технічних стандартах інтероперабельності розглядаються конкретні питання, які стосуються електронних справ і документів, сканування документів, їх автентичного копіювання та перетворення, політики в галузі використання електронних підписів, моделей даних, управління електронними документами, підключення до комунікаційних мереж іспанських державних органів, до моделей інформаційного обміну між реєстрами та деклараціям про відповідність, - вирішення яких необхідне для

---

²⁷ Digitisation Strategy [Electronic resource] // British Library. Mode of access: <http://www.nationalarchives.gov.uk/documents/the-national-archives-digital-strategy-2017-19.pdf>.

²⁸ Храпцовская Н. Испания: Опубликованы технические стандарты национальной концепции интероперабельности [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_delopr_intesting/detail.php?ID=83936&SECTION_ID=596.

²⁹ Отчёт о научно-исследовательской работе по теме 2.2.4 «Разработка проекта отраслевого стандарта создания электронных копий архивных документов» Плана научно-исследовательской и опытно-конструкторской работы, выполняемой на основе государственного задания Федерального архивного агентства на 2014 г. № 89 от 26.12.2013 (первый этап) «Исследование и анализ зарубежной нормативно-методической документации, регулирующей вопросы оцифровки архивных документов» [Электронный ресурс] / Ю. Ю. Юмашева, В. Н. Гармаш, З. С. Захарченко. М., 2014. С. 22. Режим доступа: <http://archives.ru/sites/default/files/2014-obzor-standart-digitization.pdf>.

забезпечення практичних та оперативних аспектів взаємодії між державними органами і громадянами³⁰.

Більша частина стандартів вже розроблена, деякі знаходяться в стадії створення, але технічні стандарти повинні розроблятися і уточнюватися у відповідності з розвитком сфери надання послуг електронного уряду, створення інфраструктури, що підтримує технологічний розвиток.

Стандарт сканування документів³¹, опублікований у жовтні 2011 р., описує елементи цифрового електронного документа, у тому числі електронний графічний образ, електронний підпис та метадані.

У цьому ж стандарті наводиться опис процедури оцифрування паперових документів поточного діловодства органів державної влади, в тому числі вибір форматів, рівні якості, відповідні технічні умови і стандарти.

Стандарт не поширюється на оцифрування документів, що зберігаються в архівах, але не виключає, що створені електронні копії документів поточного діловодства згодом можуть бути передані до архіву разом з оригіналами документів і будуть інтегровані до загальної електронної системи опису та подання архівних документів PARES.

Зазначимо, що прикладом єдиних національних підходів у питанні сканування можуть бути стандарти національної концепції інтероперабельності (Іспанія), або «Керівництво з оцифрування документів» («Управління програмами та проектами з оцифрування») проекту «Витримати перевірку часом» (**Future Proof NSW**, початок реалізації - 2008 р.) (управління державних документів штату Новий Південний Уельс, Австралія NSW State Records)³².

Нова Зеландія

З 2011 р. архіви Нової Зеландії розпочали перегляд національного **стандарту оцифрування документів** (Digitisation Standard) (Digitisation standard/Archives New Zealand, Government Recordkeeping Group.) (стандарт встановлює вимоги до процесів оцифрування у державних установах та місцевих органах влади, а також підтримує вимоги електронних трансакцій), а також Типового переліку для оригіналів оцифрування документів (General Disposal Authority - Digitised Original Source Records, GDA 5). Ці документи було підготовлено у 2007 р., вони планово оновлюються.

На базі цього звіту найбільші архіви та бібліотеки Європи і Америки розпочали розроблення власних посібників з оцифрування фондів.

---

³⁰ Cooperación entre administraciones para el impulso de la administración electrónica [Electronic resource]. Mode of access: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/111-2007.t4.html#42.

³¹ Храмцовская Н. Испания: Опубликованы технические стандарты национальной концепции интероперабельности [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.eos.ru/eos_delopr/eos_delopr_intesting/detail.php?ID=83936&SECTION_ID=596.

³² Юмашева Ю. Электронные копии объектов культурного наследия: точка зрения пользователя [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2012/S26/Электронные копии объектов культурного наследия точка зрения пользователя.pdf>.

Республіка Білорусь

В країні затверджено і введено в дію постановою Держстандарту Республіки Білорусь від 14 квітня 2015 р. № 23 **СТБ 2405-2015 «Документы электронные. Создание копии электронного документа на бумажном носителе и порядок ее удостоверения»** (Документи електронні. Створення копії електронного документа на паперовому носії та порядок її засвідчення). Стандарт розроблений ООО «Лайт Вел Організейшн»³³. Стандарт встановлює порядок оцифрування існуючого архіву документів на паперових носіях, що включає створення електронного образу документа, засвідчення електронної копії документа на паперовому носії та передавання електронної копії документа на паперовому носії на збереження до архіву. Стандарт може бути застосований для створення та засвідчення електронної копії документа на паперовому носії в архіві організації.

Сполучені Штати Америки

Одним з перших стандартів США у сфері оцифрування документів став національний стандарт **ANSI/AIIM MS44** під назвою «**Настанови для контролю якості сканування зображень**» («Recommended Practice for Quality Control of Image Scanners»), в якому розкривається базова термінологія, основні параметри і критерії оцінки якості сканування, підходи до їх практичного використання³⁴.

Федеративна Республіка Німеччина

У 2010 р. був розроблений **Стандарт DIN 31644 «Інформація та документація - Критерії для довіреного електронного архіву»** (Information und Dokumentation – Kriterien für vertrauenswürdige digitale Langzeitarchive, англійська назва Information and documentation – Criteria for trustworthy digital archives), підготовлений робочою групою «Довірений Електронний архів» (Vertrauenswürdige digitale Archive) технічного комітету NABD15 «Управління документами та забезпечення збереження електронних інформаційних об'єктів» (Schriftgutverwaltung und Langzeitverfügbarkeit digitaler Informationsobjekte) німецького інституту стандартів DIN на основі критеріїв, вироблених під час реалізації проекту NESTOR³⁵.

---

³³ СТБ 2405-2015. Документы электронные. Создание копии электронного документа на бумажном носителе и порядок ее удостоверения. Введ. 01.11.2015. Минск, 2015. 12 с.

³⁴ Караваев В. С. Оцифровка архивных документов: технические и технологические проблемы [Электронный ресурс] // Новосибирский архивный вестник : информ.-метод. бюллетень управления гос. арх. службы Новосибирской обл. 2015. № 45. С. 136-137. Режим доступа: http://www.archives.nso.ru/sites/archives.nso.ru/wodby_files/files/page_1305/nav_45_po_stranice.pdf.

³⁵ NESTOR – німецька мережа для фахівців в галузі забезпечення довгострокового збереженості цифрової інформації, створена 2003 р, яку очолює Національна бібліотека (див.: Шримпф С. Деятельность по сохранению цифровой информации в Германии: Национальная библиотека Германии и Экспертная сеть NESTOR // Сохранение электронной информации в информационном обществе : сб. материалов междунар. конф., Москва, 3–5 окт. 2011 г. / сост. Кузьмин Е. И., Мурована Т. А. М. : МЦБС, 2012. С.195. Режим доступа: http://www.ifapcom.ru/files/News/Images/2012/dig_pres_is_rus.pdf).

Даний стандарт визначає критерії, що дозволяють оцінити, наскільки заслуговує довіри електронне сховище організації (включаючи технічні аспекти). Стандарт дає загальний опис необхідних умов для створення і експлуатації даних електронного сховища³⁶.

Французька Республіка

У 2017 р. технічним комітетом CN 171 «Питання архівації та управління життєвим циклом документа» (Applications pour l'archivage et la gestion du cycle de vie du document) французького національного органу з стандартизації AFNOR (від Association Française de Normalisation – Французька асоціація зі стандартизації) опубліковано новий **стандарт NF Z 42-026**, який дає визначення і встановлює вимоги до послуг з оцифрування документів з паперовими носіями і контролю з наданням цих послуг.

Даний стандарт призначений для обробки ділових документів, таких, як офісні документи з паперовими носіями:

- фінансові документи і документи бухгалтерського обліку;
- адміністративно-господарські документи;
- науково-технічні документи;
- юридичні документи;
- чеки (chèques payables - відповідають формату, встановленому стандартом NF K 11-111: 1998);
- плани і карти;
- паперові фотографії (незалежно від походження);
- будь-які документи з фізичними носіями, які можна безпосередньо читати (без використання пристроїв для збільшення та протягування)³⁷.

Цільовою аудиторією стандарту є зовнішні постачальники послуг та їх клієнти. Стандарт адресований експедиційним службам тих організацій, які хочуть знищувати паперові оригінали після сканування. Стандарт застосовується як у внутрішній, так і в зовнішній діяльності організацій. Застосування даного стандарту уможливить фізичне знищення паперових носіїв, що дозволить отримати економічну віддачу (завдяки, зокрема, економії на зберіганні паперових документів)³⁸.

Японія

В 2015 р. на сайті Японської асоціації зі стандартів (JSA) вперше англійською мовою представлено стандарт **JIS Z 6017: 2013 «Управління документами – довгострокове зберігання електронних документів» (JIS**

³⁶ Храмовская Н. Германия: Начато публичное обсуждение проекта национального стандарта по долговременной архивации электронных материалов [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2010/08/blog-post_6895.html.

³⁷ Храмовская Н. Франция: Подготовлен новый стандарт услуг по надёжной оцифровке бумажных документов NF Z 42-026 [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rusrim.blogspot.ru/2016/12/nf-z-42-026.html>.

³⁸ Храмовская Н. Франция: Опубликован стандарт NF Z 42-026, или что нужно сохранять, чтобы документ-«близнец» имел доказательную силу [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rusrim.blogspot.com/2017/06/nf-z-42-026.html>.

Z 6017: 2013 – Управління документами – Довгострокове збереження електронних документів зображень). В галузевому стандарті докладно охарактеризовано технічні засоби та системи носіїв інформації, технічні засоби для зручного зчитування, процеси міграції носіїв, розміщення документів тощо з метою оцифрування документів з паперовими носіями або мікрофільмів, а також для забезпечення довгострокового зберігання електронних документів³⁹.

Практичні результати оцифрування архівних документів в країнах світу розглянемо на прикладі міжнародних та національних проектів.

Міжнародні проекти

Профільний комітет Європейської комісії (European Commission's «Comite des Sages»)

На початку 2011 р. профільний комітет Європейської комісії (European Commission's «Comite des Sages») опублікував «Рекомендації з оцифрування» (EC Recommendations on Digitisation)⁴⁰ та організував on-line доступ до оцифрованих інформаційних ресурсів європейської культурної спадщини. В документі зазначено організаційні⁴¹ та правові аспекти доступу до цифрового контенту.

Проект цифрової бібліотеки «Європеана» («Europeana»)

З 2008 р. розпочалася реалізація загальноєвропейського інтеграційного проекту цифрової бібліотеки «Європеана»⁴², мета якого – забезпечити доступ до відсканованих сторінок книг і архівних документів, що відображають різні аспекти європейської культури. На момент старту проекту було оцифровано 2 мільйони різних архівних джерел та об'єктів культурної спадщини Європи. До кінця 2010 р. ця цифра досягла 6–10 мільйонів, до 2015 р. - 15 мільйонів⁴³.

Основне завдання цифрової бібліотеки - організація максимально широкого доступу до цифрової спадщини. Зазначимо, що питання вибору методів, технології та обладнання для створення електронних копій об'єктів культурної спадщини з архівних, музейних і бібліотечних зібрань, вирішуються співробітниками відповідних установ.

---

³⁹ Информация по вопросам стандартизации, представленная Японской Ассоциацией по Стандартам (JSA) [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=2101:2013-03-19-13-47-48&catid=253:2013-01-29-13-04-40&Itemid=800.

⁴⁰ Recommendations on Digitisation [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.collectionslink.org.uk/index.cfm?ct=assets.assetDisplay/title>.

⁴¹ Суттєвим доповненням до цього документа є доповідь, підготовлена експертами європейської комісії під загальною назвою «Вартість оцифрування європейської культурної спадщини»: The Cost of Digitising Europe's Cultural Heritage: A Report for the Comité des Sages of the European Commission [Electronic resource] / prepared by Nick Poole. 2010. 79 p. Mode of access: http://nickpoole.org.uk/wp-content/uploads/2011/12/digiti_report.pdf.

⁴² Europeana [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.europeana.eu/portal/>.

⁴³ Юмашева Ю. Электронные копии объектов культурного наследия: точка зрения пользователя [Электронный ресурс] // Девятнадцатая Международная Конференция «Крым 2012». Режим доступа: <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2012/disk/023.pdf>.

З 2013 р. при **бібліотеці «Європеана»** започатковано проект **«Оцифрування сучасного мистецтва»** (Digitising Contemporary Art, DCA)⁴⁴, який розрахований на 30-місячний термін оцифрування творів мистецтва, створених після 1945 р.

Під час проекту буде створено масив високоякісних електронних репродукцій 27 тисяч творів мистецтва - картин, фотографій, скульптур, інсталяцій, відеоматеріалів, а також близько 2 тисяч документів, що описують контекст. Результати роботи будуть викладені на сайті бібліотеки Європеана. Крім метаданих та зменшених зображень буде надано прямі посилання на повномасштабні репродукції кожного об'єкта. В рамках проекту DCA буде забезпечено отримання необхідних прав на весь електронний контент.

Серед основних питань, які потрібно буде вирішити в рамках проекту - вибір вимог до оцифрування та метаданих, що забезпечують їх інтегруєбельність; пошук для кожної з установ відповідного способу структуризації матеріалу. Основним результатом проекту буде передавання оцифрованого контенту в бібліотеку Європеана. Виконуване у рамках проекту DCA оцифрування також сприятиме забезпеченню довготривалого збереження творів мистецтва.

Одна із проблем проекту Європеана – непрацюючі веб-посилання на електронні репродукції, що зберігаються на сервері. В рамках робіт з даного питання буде проаналізовано практику використання постійних ідентифікаторів, для того, щоб учасники проекту DCA знали про це рішення і мали змогу його використовувати для онлайн-посилань на свої електронні матеріали.

В даний час проект має певні результати, зокрема підготовлено посібники: **«Керівництво із стратегії забезпечення довготривалого збереження електронних репродукцій та їх метаданих»** (Guidelines for a long time preservation strategy for digital reproductions and metadata), (лютий 2012, 76 с.) та **«Передовий досвід створення інфраструктури зберігання електронних даних для забезпечення довгострокової збереженості електронних файлів»** (Best practices for a digital storage infrastructure for the long-term preservation of digital files), (травень 2013 р., 51 с.). Так, в останньому посібнику надано огляд різних систем та типів носіїв інформації, які можуть бути використані для створення кращої інфраструктури зберігання електронних даних, зазначено властивості для кожного типу носіїв/систем, а також переваги та ризики в плані довготривалого зберігання. Зазначений документ може бути корисний при прийнятті рішень про вибір носіїв інформації/систем зберігання⁴⁵.

З 2015 р. на сайті бібліотеки Європеана **Державна бібліотека Данії** (Statsbiblioteket) надає інформацію про оцифрування колекції платівок, яку вона отримала у 1989 р. Бібліотека зберігає всю музику, записану в Данії

---

⁴⁴ Digitising contemporary art [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.dca-project.eu>.

⁴⁵ Ibid.

впродовж останніх 100 років. В рамках повного процесу оцифрування платівок його продуктивність становить від 10 до 12 дисків на день⁴⁶.

Також зазначимо, що результати діяльності Робочої групи «Дослідження стандартів та підготовка рекомендацій» проекту АТЕНА⁴⁷ (доступ до мережі культурної спадщини Європи) «Оцифрування: ландшафт стандартів для європейських музеїв, архівів, бібліотек», яка здійснює на аналізі інформаційних ресурсів, передають до Європейської цифрової бібліотеці Європеана⁴⁸.

Проект Світова цифрова бібліотека (WDL), розроблений сімома мовами (арабська, китайська, англійська, французька, португальська, російська та іспанська) робочою групою Бібліотеки Конгресу США. Проект представлений в мережі, за сприяння багатьох установ-партнерів з різних країн та підтримки Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) та фінансової підтримки з боку цілої низки компаній і приватних фондів.

Основними цілями Світової цифрової бібліотеки є:

- стимулювання міжнародного та міжкультурного порозуміння та інформування;
- розширення представлення в Інтернеті багатомовного і мультикультурного контенту;
- надання матеріалів педагогам і сприяння науковим дослідженням;
- накопичування знань і можливостей країн, що розвиваються.

На момент початку роботи Світової цифрової бібліотеки у квітні 2009 р. її контент складає інформація, надана 26 установами та 19 країнами. Підходи до формування контенту Світової цифрової бібліотеки (WDL)⁴⁹ практично ті самі, що і в проекті «Європеана». Світова цифрова бібліотека покликана забезпечити умови для розширеного пошуку інформації, використання різних функціональних особливостей, таких як, можливість «прослухати» ще раз, яка надається людям з обмеженнями зору. У бібліотеці представлено інформацію понад 40 мовами. Рідкісні книги, манускрипти, карти, фотографії, звукозаписи і фільми культурного та історичного значення входять до числа тих, що надаються для перегляду⁵⁰.

---

⁴⁶ Europe's sound heritage at your Fingertips [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.europeanounds.eu/news/disc-washing-at-the-library>; Храпцовская Н. Дания: Мытьё грампластинок в библиотеке [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2015/11/blog-post_17.html.

⁴⁷ АТЕНА [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.athena-europe.org/>.

⁴⁸ MINERVAPLUS [Electronic resource]. Mode of access: http://www.minervaplus.ru/publish/standards_landscape.pdf.

⁴⁹ Стандарти опису (метадані) цифрових записів і електронних копій документів на сайті Бібліотеки Конгресу: Digital Library Standards [Electronic resource] / Library of Congress. Mode of access: <http://www.loc.gov/library/digitalstandards.html/>; Standards at the Library of Congress [Electronic resource] / Library of Congress. Mode of access: <http://www.loc.gov/standards>; Технічні аспекти оцифрування програми Бібліотеки Конгресу США: Technical Notes by Type of Materials [Electronic resource] / Library of Congress. Mode of access: <http://memory.loc.gov/ammem/dli2/html/document.html>.

⁵⁰ Мишра С. Сохранение цифровой информации [Электронный ресурс] // Сохранение электронной информации в информационном обществе : сб. материалов междунар. конф., Москва, 3–5 окт. 2011 г. / сост. Кузьмин Е. И., Мурована Т. А. М.: МЦБС, 2012. С. 25. Режим доступа: http://www.ifacom.ru/files/News/Images/2012/dig_pres_is_rus.pdf.

Програма ЮНЕСКО «Пам'ять світу»

Хартія ЮНЕСКО про збереження цифрової спадщини (2003) визнає, що інформація та продукти творчого самовираження у великій кількості створюються, поширюються, передаються у доступ та зберігаються у цифровому форматі, уособлюючи нову спадщину – цифрову, яку необхідно зберігати.

Як зазначає Хартія ЮНЕСКО про збереження цифрової спадщини, багато цифрових матеріалів, що включають тексти, бази даних, статичні та динамічні зображення, аудіо- та графічні матеріали, комп'ютерні програми та веб-сторінки, набір форматів яких досить широкий та продовжує збільшуватися, мають тривалу цінність та значення, і тому становлять спадщину, яку слід захищати та зберігати для сучасного і майбутнього покоління.

Останнє твердження засноване на аналізі численних проектів, що здійснюються різними зарубіжними інституціями, в тому числі в межах **програми ЮНЕСКО «Пам'ять світу»**, яка прийнята 1992 р. Програма покликана зберігати документальну спадщину світу, сприяти загальному доступу до документальної спадщини, підвищувати інформованість населення планети про значення документальної спадщини.

В основі Програми «Пам'ять світу» покладена віра в те, що документальна спадщина планети належить усім. У цьому статусі вона підлягає збереженню і захисту і має бути постійно доступною кожному. Для досягнення цієї базової мети Програма здійснює свої функції на міжнародному, регіональному та національному рівнях, що мають основні спільні елементи.

Реєстр Програми «Пам'ять світу» - це видатний приклад співпраці держав-членів за межами стандартних домовленостей або типової роботи у рамках міжурядових програм. Програма «Пам'ять світу» досягла серйозних успіхів у галузі охорони документальної спадщини, як аналогової, так і цифрової, в основному, завдяки своєму Міжнародному реєстру.

В даний час до нього занесені 245 одиниці, які визнані всесвітнім надбанням. Значущість документа визначається як змістом, так і носієм, на якому записано інформацію. Носії можуть бути довговічними, як глиняні або кам'яні таблички, і ефемерними, як веб-сайти. Документи можуть бути представлені у різних формах: фільм, музичний твір або гобелен із зображенням будь-якого сюжету; вони можуть бути записані на пластмасовому носії, папірусі або пальмовому аркуші.

Рішення про включення матеріалу до Реєстру Програми «**Пам'ять світу**» приймаються Міжнародним консультативним комітетом на нараді, яка проводиться кожні два роки. Рішення приймаються на основі рекомендацій та оцінок, винесених підкомітетом Реєстру та його експертними групами, до складу яких входять фахівці з різних галузей знань⁵¹.

---

⁵¹ Там же.

Одним з напрямів цієї програми є проект **«Пам'ять світу в цифрову епоху: оцифрування та збереження» («Memory of the World in the Digital Age: Digitization and Preservation»)**, який націлений на формування електронних копій архівних, музейних і бібліотечних фондів, розвиток нового тренда у світовій історіографії, відомого під назвою **Digital History** і реалізація в його рамках численних проектів. Цей напрямок надає користувачам можливість побачити в режимі он-лайн електронні образи найбільш значущих історичних документів і артефактів, що характеризують конкретну історичну епоху, подію, персоналію.

Кілька записів з Реєстру «Пам'ять світу» вже включено до Всесвітньої цифрової бібліотеки на підставі мовчазної угоди про включення. Це дозволить надати швидкий і інтерактивний доступ до записів з Реєстру, полегшити роботу з цими записами, а також підвищити їх повноту і якість.

Програма ЮНЕСКО «PERSIST»

Проект PERSIST - платформа для зміцнення стабільності інформаційного суспільства в глобальному масштабі був створений ЮНЕСКО спільно з МРА та іншими організаціями в 2013 р. Він включає такі напрямки, як розроблення стратегій, визначення технічних засобів і критеріїв відбору для забезпечення збереженості цифрової спадщини.

Від 2016 р. реалізуються Рекомендації з відбору цифрової спадщини для довгострокового зберігання в рамках проекту UNESCO/PERSIST. Дані Рекомендації можуть використовуватися архівами, бібліотеками та іншими установами як основа для вироблення власної політики в галузі відбору та довготривалого зберігання цифрового контенту⁵².

Національні проекти

Австралія

У червні 2015 р. **Національні архіви Австралії** підготували проект політики вирішення долі документів, які знаходяться на архівному зберіганні після їх оцифрування під назвою **«Витримати перевірку часом» (Future Proof NSW)**.

Проект складається з двох основних частин: **«Керівництво з управління програмами оцифрування в рамках ділових процесів» (Managing business process digitisation programs guideline)** та **«Керівництво з управління проектами ретроспективного оцифрування» (Managing back-capture digitisation projects)**⁵³.

⁵² <https://www.ica.org/en/search/site/PERSIST> [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.ica.org/en/news-release-%E2%80%93-launch-unescopersist-guidelines>.

⁵³ Final version of Managing digitisation programs and projects is now available [Electronic resource]. Mode of access: <http://futureproof.records.nsw.gov.au/final-version-of-managing-digitisation-programs-and-projects-is-now-available>; Храпцовская Н. Новый Южный Уэльс (Австралия): Опубликована окончательная версия руководства «Управление программой и проектами оцифровки» [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2012/07/blog-post_02.html.

Зазначений проект - це практичне розширення вже діючого дозволу, даного центральним органам виконавчої влади, на знищення/передавання після оцифрування як документів короткого терміну зберігання, так і документів, що зберігають свою цінність.

Проект у першу чергу охоплює паперові документи, створені після 1995 р. з використанням комп'ютерної техніки. «Керівництво...» не поширюється на документи, які можуть втратити частину своєї цінності у разі перенесення на інший носій (наприклад, документи, що мають художню цінність або символічне, знакове значення). Найважливішою частиною проекту буде контроль якості, який забезпечує збереження всієї інформації оцифрованими документами, що містилася в оригінальних версіях.

Після оцифрування електронний документ отримує статус архівного документа, і ті з них, доступ до яких не обмежений, будуть доступні в онлайн-режимі через базу даних Національних архівів RecordSearch («Пошук документів»). Оригінали паперових документів можуть бути повернуті відповідальному за них органу виконавчої влади, передані іншій організації або знищені⁵⁴.

Ватикан

Бібліотека та Архів Ватикану приділяють значну увагу проблемі забезпечення збереженості оригіналів та адекватності електронної копії оригіналу історичного джерела⁵⁵. Так, від 2011 р. Бібліотека Ватикану розпочала оцифрування 80 тисяч своїх манускриптів з використанням технології американського аерокосмічного агентства NASA. Технологія має назву «Гнучка система передавання зображень» (Flexible Image Transport System), скорочено FITS. Процес поділений на три етапи: перший - проводиться сканування 8000 з 80 тисяч рукописів, другий - сканування решти манускриптів, третій - вся інформація буде збережена з високою роздільною здатністю⁵⁶.

Великобританія

У 2000 р. фахівцями національного реставраційного центру **Британської бібліотеки** було розроблено проекти «**Керівництво з**

---

⁵⁴ NAA [Electronic resource]. Mode of access: <http://naa.gov.au/records-management/digital-transition-and-digital-continuity/digitise-and-dispose/index.aspx>; Храмовская Н. Национальные Архивы Австралии: Начато публичное обсуждение проекта политики решения судьбы находящихся на архивном хранении документов после их оцифровки [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2015/06/blog-post_17.html.

⁵⁵ Progetto di digitalizzazione dei manoscritti. Pasini C. Un'iniziativa della Biblioteca Apostolica Vaticana Manoscritti digitali/ [Electronic resource] // Biblioteca Apostolica Vaticana. Mode of access: http://www.vaticanlibrary.va/home.php?pag=in_evidenza_art_.

⁵⁶ Храмовская Н. Библиотека Ватикана начинает оцифровку 80 тысяч своих манускриптов с использованием технологии американского аэрокосмического агентства [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rusrim.blogspot.com/2011/12/80.html>.

оцифрування бібліотечних, архівних та музейних фондів» - «Managing the Digitisation of Library, Archive and Museum Materials»⁵⁷.

З осені 2010 р. Реставраційний центр **Британської бібліотеки** проводить цикл семінарів, присвячених оцифруванню колекцій під загальною назвою **«Підходи до оцифрування»⁵⁸.**

Канада

У червні 2016 р. **Архівно-бібліотечна служба Канади (Library and Archives Canada, LAC)** представила **Національну стратегію оцифрування культурно-історичної спадщини (National Heritage Digitization Strategy, NHDS).**

Стратегія NHDS охоплює опубліковані та неопубліковані аналогові матеріали (книги; періодичні видання; газети; державні документи - в обов'язковому порядку для документів федеральних органів, і добровільно для інших рівнів державного управління; плакати; рідкісні книги; дисертації; артефакти; фотографії; твори документального мистецтва; фільми; відео-та аудіозаписи; карти тощо), що мають загальнонаціональне, регіональне та місцеве значення, в першу чергу з колекцій державних і приватних архівів, бібліотек, музеїв, галерей, асоціацій та інших установ пам'яті.

Цілі стратегії:

- координація і об'єднання зусиль закладів пам'яті в галузі оцифрування задля пошуку, доступу та забезпечення довготривалого збереження;
- виявлення стандартів та методів, заснованих на передовому досвіді, які можуть бути використані закладами пам'яті, як великими, так і малими;
- сприяння обміну знаннями та досвідом між партнерами;
- захист схильних до ризиків матеріалів;
- поєднання переваги публікації в електронному вигляді з підходом із збереженням «останньої копії»;
- уникнення дублювання зусиль та інвестицій;
- підвищення поінформованості про існуючі можливості з отримання фінансування і створення нових можливостей.

Оцифрування документальної спадщини сприятиме прояву, поширенню та оцінці канадської самобутності, одночасно забезпечуючи доступність документальної спадщини Канади всередині країни та за кордоном. Дана робота також сприятиме повторному використанню культурно-історичних матеріалів для нових цілей, стимулюючи тим самим інновації і сприяючи економічному, соціальному і культурному розвитку країни.

---

⁵⁷ Managing the Digitisation of Library, Archive and Museum Materials [Electronic resource] // The Collection Links. Mode of access: <http://www.collectionslink.org.uk/index.cfm?ct=assets.assetDisplay/title>.

⁵⁸ Approaches to digitisation. [Electronic resource] / The British Library. Mode of access: <http://www.bl.uk/blpac/approaches.html>.

В рамках Національної стратегії оцифрування впродовж найближчих десяти років, з використанням відповідних механізмів партнерства, потенційно можуть бути реалізовані наступні проекти:

- оцифрування 90% всієї культурно-історичної спадщини, опублікованої до 1917 р., та 50% всіх монографій, виданих до 1940 р.;
- оцифрування всіх виданих до 2000 р. наукових журналів та прийнятих університетами Канади до захисту дисертацій;
- оцифрування всіх мікроплівок в закладах пам'яті;
- оцифрування обраних аудіо- та аудіовізуальних документів;
- оцифрування обраних архівних фондів та довідкового апарату;
- оцифрування всіх історичних карт;
- оцифрування всіх архівних документів, що представляють генеалогічний інтерес⁵⁹.

У 2014 р. **Архівно-бібліотечна служба Канади** встановила партнерські відносини з генеалогічним сайтом Ancestry.com (<http://www.ancestry.com/>) та некомерційною організацією Canadiana.org (<http://www.canadiana.ca/en/home>), оцифрувала 60 мільйонів сторінок (приблизно 3-4% від загальної кількості). Всі доступні матеріали безкоштовні. Що стосується Ancestry.com, то платний доступ буде завжди, а через 5-10 років, в залежності від контракту, ці документи перейдуть в категорію відкритих для вільного доступу. Впродовж короткого періоду часу деякі матеріали будуть доступні за плату⁶⁰.

Китайська Народна Республіка

Архіви м. Куньмін (Kunming) адміністративний центр провінції Юньнань на південному заході Китаю), починаючи з 2014 р. мають намір оцифрувати 157 фондів (318 тисяч одиниць зберігання), що охоплює період часу від династії Цин (1644–1912) та часу після Китайської республіки (1912–1949). На основі цих матеріалів буде створений електронний архів.

На даний час працюють електронна система керування документаційними процесами і внутрішня локальна мережа. Введено понад 5 мільйонів каталожних записів, оцифровано 7 млн. аркушів документів, понад 100 тисяч листів відкритої літератури, понад 1300 об'єктів з бази даних електронних культурних цінностей.

Архіви Куньміна отримали електронні документи та матеріали від 40 муніципальних органів і установ. Початковий етап створення електронного архіву здійсниться протягом п'яти років. У майбутньому з'явиться спеціальний розділ на веб-сайті архівної служби⁶¹.

---

⁵⁹ Храмовская Н. Архивно-библиотечная служба Канады подготовила Национальную стратегию оцифровки культурно-исторического наследия [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2016/06/blog-post_23.html.

⁶⁰ Canada's chief librarian and archivist reflects on his first six months // Ottawa Citizen [Electronic resource]. Mode of access: <http://ottawacitizen.com/entertainment/local-arts/helping-canadians-know-themselves>.

⁶¹ Храмовская Н. Китай: Город Куньмин оцифровывает архивные документы [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2015/01/blog-post_4.html.

У січні 2015 р. підготовлено документ **«Практика забезпечення безпеки при передаванні на аутсорсинг оцифрування архівних документів»**, основне завдання якої - сформулювати вимоги та надати рекомендації архівним підрозділам та відділам державних органів усіх рівнів, що дають право забезпечити належний рівень інформаційної безпеки при проведенні оцифрування архівних документів.

Документ спирається на принцип першорядної важливості безпеки і профілактичних заходів. Передбачено чіткий розподіл персональної відповідальності за всі стадії процесу оцифрування, контроль та управління цим процесом⁶².

Королівство Нідерландів

«Метаморфоза» - національна програма забезпечення збереження бібліотечних матеріалів, започаткована 1997 р. Програма є ініціативою міністерства освіти, культури і науки **Нідерландів** та зосереджується на проблемі збереження рукописів, книг, газет та інших періодичних видань голландського походження 1840–1950 рр.

На першому етапі програми «Метаморфоза» з 1997 по 2000 рр. здійснювалася консервація книг, виданих у 1870–1900 рр. та газет. На другому етапі були охоплені історичні зібрання, зібрання, що представляють міжнародну культурну цінність, а також періодичні видання.

В рамках програми проводяться дослідження часу руйнування паперу, методів оцифрування мікрофільмів та ефективності масового розкислення. Результати досліджень публікуються в доповідях «Метаморфози» (Metamorfoze Reports)⁶³.

Розроблення тест-об'єктів та програмного забезпечення, що оцінює якість сканування, здійснила Королівська бібліотека Нідерландів⁶⁴.

З 2009 р. в архіві **м. Утрехт** розпочалося оцифрування документів⁶⁵.

Утрехтський архів зберігає колекцію, до складу якої входять архівні документи, фотографії, карти, фільми та публікації з історії міста і провінції Утрехт. Архів також є національним центром зберігання церковних архівів та архівів голландських залізниць.

---

⁶² Храмцовская Н. Китай: Национальные Архивы опубликовали правила обеспечения безопасности при передаче на аутсорсинг оцифровки документов [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2015/02/blog-post_88.html.

⁶³ Metamorfoze. Nationaal Programma voor het Behoud van het Papieren Erfgoed // Metamorfoze [Electronic resource]. Mode of access: www.metamorfoze.nl/sites/metamorfoze/files/bestanden/richtlijnen/guidelinespijune07.pdf; Metamorfoze Preservation Imaging Guidelines [Electronic resource] // Metamorfoze. Mode of access: www.metamorfoze.nl/sites/metamorfoze/files/bestanden/richtlijnen/guidelinespijune07.pdf.

⁶⁴ Metamorfoze. Nationaal Programma voor het Behoud van het Papieren Erfgoed [Electronic resource] // Metamorfoze. Mode of access: www.metamorfoze.nl/sites/metamorfoze/files/bestanden/richtlijnen/guidelinespijune07.pdf ; Metamorfoze Preservation Imaging Guidelines [Electronic resource] // Metamorfoze. Mode of access: www.metamorfoze.nl/sites/metamorfoze/files/bestanden/richtlijnen/guidelinespijune07.pdf.

⁶⁵ Храмцовская Н. Голландия: Архив Утрехта организовал онлайн-доступ к своим архивным документам [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2011/04/blog-post_9560.html.

З весни 2010 р. архів Утрехта відсканував та опублікував понад 1,4 млн. образів документів. Документи розміщено в спеціальній програмі «Архівний банк» (Archiefbank), який виконує функції електронного читального залу.

З 1 квітня 2011 р. архів розширив сервіс сканування архівних документів на вимогу дослідників. Одночасно архів відкрив доступ до своїх основних документів. Так, став доступний повний архів колишнього німецького імператора Вільгельма II (175 тисяч графічних образів), що відноситься до тих часів, коли Вільгельм перебував у Нідерландах.

В архіві виконується робота з переведення в електронний формат документів з будівництва та креслень. До 2012 р. в такий формат переведено всі плани муніципалітету Утрехт за період до 1986 р. На веб-сайті архіву доступно 35 тисяч цих документів.

Взагалі, доступно в онлайн-режимі близько 20 погонних кілометрів архівних документів.

Користування програмним додатком безкоштовне, але користувач повинен сплатити тільки за перегляд та завантаження кожного зображення (вартість доступу до кожного графічного образу становить від чверті до півтора євро). Всі отримані таким чином кошти спрямовують на фінансування подальшого сканування документів⁶⁶.

Нова Зеландія

Національний архів Нової Зеландії підготував «**Рекомендації з використання форматів файлів для створення цифрових документів - Керівництво з управління документами. Версія 1**» (Advice on File Formats for the Creation of Digital Records – Recordkeeping Guide, October 2014, Version 1), які призначені для державних установ і стосуються вибору електронних форматів файлів, використовуваних при створенні та управлінні цифровими документами. Формати файлів стосуються багатьох аспектів створення та використання цифрових документів: їх зберігання, комплектування, повторного використання, непередбаченого повторного використання, переміщення і знищення⁶⁷.

Республіка Індія

З 2006 р. Міністерством закордонних справ **Індії** було відскановано, проіндексовано та збережено на цифрових носіях 12 мільйонів сторінок справ з історії дипломатії (звіти про виконання місій, протоколи зустрічей, документи, що відображають процес формування зовнішньої політики).

---

⁶⁶ Там же.

⁶⁷ На сайті Національного архива Нової Зеландії представлені «Рекомендації по использованию форматом файлов для создания цифровых документов – Руководство по управлению документами. Версия 1» [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=1953:2013-03-19-13-47-48&catid=253:2013-01-29-13-04-40&Itemid=800.

Міністерство завершило оцифрування 5,5 мільйона архівних справ. Процес сканування був відданий на аутсорсинг комерційній компанії, співробітники якої отримали допуск на роботу з секретними документами.

Паперові документи після оцифрування ламінувалися задля запобігання подальшого погіршення їх стану. Резервна копія ресурсу буде зберігатися в іншому місті - можливо, в м. Хайдарабад.

Для доступу до електронних документів у сховищі було встановлено два термінали. Розглядається варіант зберігання документів у зашифрованому вигляді на центральному сервері, та розміщення спеціальних терміналах у підрозділах для доступу до них⁶⁸.

У 2015 р. **Національні Архіви Індії** прийняли рішення оцифрувати близько 4,9 млн. сторінок документів. У фондах архівних установ зберігаються серія державних документів з 1748 р., а також колекції приватних документів - всього близько 5 мільйонів справ, які займають 50 погонних кілометрів полиць.

Національні Архіви Індії вже виклали у вільному доступі в Інтернеті близько 2,2 мільйона документів⁶⁹.

Республіка Куба

Історичний архів провінції Камагуей, другий за значенням в країні, з 2012 р. поновив роботи, які спрямовано на забезпечення збереження нотаріальних документів колоніального часу.

Проект передбачає відновлення згаслих і пошкоджених рукописних книг (з 1700 по 1898 рр.), в яких засвідчено акти та угоди, включаючи купівлю-продаж нерухомості та заповіти.

Передбачається використання обладнання для «ручного» сканування, переведення текстів у цифровий формат та створення електронного фонду користування, а також для збереження від фізичного руйнування оригіналів⁷⁰.

Російська Федерація

Росія не має єдиних підходів до процесу оцифрування архівних документів. Діяльність з оцифрування архівних документів була підтримана на державному рівні. Важливим кроком у цьому напрямку стало прийняття в 1995 р. «Концепції інформатизації архівної справи Росії», яка була затверджена Росархівом. Документ був скерований на розвиток комп'ютеризації державних архівних установ в умовах реформи архівної

---

⁶⁸ Thaindian News: Preserving the minutiae of Indian diplomacy – digitally [Electronic resource]. Mode of access: http://www.thaindian.com/newsportal/sci-tech/preserving-the-minutiae-of-indian-diplomacy-digitally_10050599.html.

⁶⁹ National Archives of India to digitise records [Electronic resource] // «The Assam Tribune». Mode of access: <http://www.assamtribune.com/scripts/detailsnew.asp?id=apr2315/city053>.

⁷⁰ Храпцовская Н. Кубинские архивы работают над обеспечением сохранности нотариальных документов колониального периода [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2011/12/blog-post_28.html.

справи в Росії, інтенсивного впровадження прогресивних інформаційних технологій.

Відповідно до положень Концепції 1995 р. необхідно було розробити загальногалузеву програму інформатизації, регіональні програми (які могли включати в якості розділів заходи щодо інформатизації окремих архівів), а також програми інформатизації окремих архівів

Програма інформатизації архівної справи Росії на 1997-2000 рр. спиралася на правові акти, що регулювали архівну справу того періоду та враховувала попередній досвід оцифровування документів.

Новим кроком у розвитку архівних ІТ-технологій стало прийняття цільової програми «Електронна Росія (2002-2010 рр.)».

Створення цифрових інформаційних ресурсів у сфері культури і науки не було пріоритетом програми. Єдиним проектом з оцифровування, підтриманим програмою у 2002-2003 рр., було створення «Системи електронного архіву Президента Російської Федерації із забезпеченням доступу до нього громадян і організацій»⁷¹.

Перші кроки у вирішенні завдань розроблення нормативно-методичних документів, регламентуючих процеси оцифровування, були зроблені в 2011-2012 рр., коли на замовлення Федерального архівного агентства Науково-дослідним інститутом репрографії (Тула) була виконана НДР на тему «Розроблення методичних рекомендацій з вибору скануючого обладнання, здатного задовольнити потреби російських архівів»⁷². На порталі «Архіви Росії» розміщено комп'ютерну програму з підбору обладнання - MregForm⁷³ та інструкція щодо її застосування.

У 2012 р. був розроблений комплекс нормативно-методичних актів, які регулюють процеси оцифровування архівних документів. До складу даного комплексу входять:

– Методичні рекомендації щодо створення електронних копій документів АФ РФ на паперовій основі та управління отриманим інформаційним масивом⁷⁴;

– Методичні рекомендації щодо створення, зберігання, обліку та використання фонду користування фото- і фонових документів на цифрових носіях;

---

⁷¹ Караваев В. С. Оцифровка архивных документов: технические и технологические проблемы [Электронный ресурс] // Новосибирский архивный вестник: информ.-метод. бюллетень управления гос. арх. службы Новосибирской обл. 2015. № 45. С. 135-150. Режим доступа: http://www.archives.nso.ru/sites/archives.nso.ru/wodby_files/files/page_1305/nav_45_po_stranice.pdf.

⁷² Разработка методических рекомендаций по выбору сканирующего оборудования, способного удовлетворить потребности российских архивов [Электронный ресурс]: отчет по НИР // Федеральное архивное агентство Российской Федерации: офиц. веб-сайт. Режим доступа: http://archives.ru/documents/recomendacii_vybor_scan_oborudovanija-2011.shtml.

⁷³ MregForm [Электронный ресурс] // Архивы России. Режим доступа: <http://www.rusarchives.ru/8765sdjhg5680954365s/MprArc/MprArc.rar>.

⁷⁴ Методические рекомендации по электронному копированию архивных документов и управлению полученным информационным массивом [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://archives.ru/sites/default/files/rekomend_el-copy-archival-documents.pdf.

- Регламент виготовлення цифрових копій фонду користування з мікроформ архівних документів⁷⁵;
- Методичні рекомендації з організації роботи та технологічного оснащення сховищ електронних документів⁷⁶;
- Методичні рекомендації, програмне забезпечення оцінки та контролю якості функціонування скануючого обладнання під час виконання робіт з оцифрування архівних документів у російських держархівах⁷⁷.

Сполучені Штати Америки

В США проблемами створення посібників з оцифрування займалися **Бібліотека Конгресу, NARA (National Archives and Records Administration, Адміністрація національних архівів та документації), Смітсонівський інститут**, а з 2007 р. при уряді США - **FADGI (Federal Agencies Digital Guidelines Initiative, Федеральне агентство з розвитку цифрових ініціатив)**, метою діяльності якого є вироблення єдиних підходів і методів оцифрування всієї суспільно значимої інформації в США⁷⁸ та ін.

Так, у 2006 р. **Бібліотека Конгресу** опублікувала «**Технічні стандарти для перетворення в цифровий формат текстів та зображень**».

NARA (англ. National Archives and Records Administration, Адміністрація національних архівів та документації)

У 2004 р. **NARA** розробила «**Технічне керівництво з оцифрування архівних матеріалів для подання в електронному середовищі**».

Згодом, у 2007 р. був підготовлений проект «**План оцифрування архівних матеріалів для забезпечення до них публічного доступу 2007-2016**», в якому передбачалось партнерство з різними організаціями (державними, комерційними, освітніми тощо). В документі зазначено, що партнер бере на себе основний тягар витрат (можливо і всі витрати) з оцифрування, а **Національний архів** отримує можливість (хоча і не

⁷⁵ Регламент изготовления цифровых копий фонда пользования с микроформ архивных документов [Электронный ресурс] // Официальный сайт Федерального архивного агентства Российской Федерации. Режим доступа: <http://archives.ru/documents/reglament-scan-microfilm.shtml>.

⁷⁶ Методические рекомендации по электронному копированию архивных документов и управлению полученным информационным массивом [Электронный ресурс] // Официальный сайт Федерального архивного агентства Российской Федерации. Режим доступа: http://archives.ru/documents/rekomend_el-copy-archival-documents.shtml.

⁷⁷ Юмашева Ю. Ю. Архивы и «цифровая гонка вооружений» [Электронный ресурс] // Историческая информатика. Информационные технологии и математические методы в исторических исследованиях и образовании. 2013. № 3. С. 94. Режим доступа: http://kleio.asu.ru/2013/3/hcsj-32013_92-101.pdf.

⁷⁸ Отчёт о научно-исследовательской работе по теме 2.2.4 «Разработка проекта отраслевого стандарта создания электронных копий архивных документов» Плана научно-исследовательской и опытно-конструкторской работы, выполняемой на основе государственного задания Федерального архивного агентства на 2014 г. № 89 от 26.12.2013 (первый этап) «Исследование и анализ зарубежной нормативно-методической документации, регулирующей вопросы оцифровки архивных документов» [Электронный ресурс] / Ю. Ю. Юмашева, В. Н. Гармаш, З. С. Захарченко. М., 2014. С. 22–23. Режим доступа: <http://archives.ru/sites/default/files/2014-obzor-standart-digitization.pdf>.

зобов'язаний) оприлюднювати зазначені матеріали в електронному вигляді у публічному доступі⁷⁹.

Так, у галузі оцифрування документів, **Національний архів США** активно використовує партнерські угоди з приватними організаціями. Наприклад, з 2006 р. укладено угоди:

- з приватною компанією щодо оцифрування всієї колекції паперів, фотографій і аудіозаписів президента Кеннеді.
- з Google про пілотний проект з оцифрування низки аудіовізуальних фондів і створення до них онлайн-доступу на сайті компанії.
- з компанією Footnote.com (надає платний доступ до інформації для передплатників) про оцифрування мільйони сторінок документів.
- з Генеалогічним товариством штату Юта - про оцифрування пенсійних справ ветеранів Громадянської війни.

Хоча кожна така угода по-своєму унікальна, Національним архівом США підготовлена стратегія оцифрування, що містить ряд базових принципів:

- під час процесу оцифрування забезпечується безпека та доступність оригінальних документів;
- партнерські угоди не пропонують виняткових прав, та у всіх таких угодах передбачається вільний доступ до викладених в Інтернеті матеріалів з розташованих на території країни читальних залів NARA;
- у всіх випадках, після закінчення певного періоду часу, до NARA переходять всі права власності на дані та графічні образи;
- для забезпечення прозорості, проекти таких угод публікуються для публічного обговорення - з тим, щоб дізнатися думку громадськості до прийняття остаточного рішення.

FADGI (англ. Federal Agencies Digital Guidelines Initiative, Федеральне агентство з розвитку цифрових ініціатив)

Робота **FADGI** відбувається в двох робочих групах: групи з оцифрування «нерухомих» об'єктів і групи, що спеціалізується на оцифруванні аудіо- та відеоінформації. Серед партнерів і учасників робочих груп, створених в FADGI: Міністерство юстиції та Рахункова палата (Government Accountability Office) США, NASA, Інститут військової історії, Смітсонівський інститут, Інститут музеїв і бібліотек, Національна галерея мистецтв, Національний інститут стандартів і технологій, корпорація «Голос Америки» та ін.

У 2010 р. **робоча група з оцифрування «нерухомих» об'єктів опублікувала «Технічне керівництво з оцифрування матеріалів**

---

⁷⁹ Храмцовская Н. США: Проект плана NARA оцифровки архивных материалов для обеспечения к ним публичного доступа 2007–2016 [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rusrim.blogspot.com/2008/04/nara-2007-2016.html>.

культурної спадщини: створення майстер-файлів растрових зображень. Для таких вихідних матеріалів – рукописи, книги, графічні ілюстрації, художнє оформлення, карти, плани, фотографії, аерофотозйомка, об'єкти і артефакти»⁸⁰.

У тексті «**Технічного керівництва ...**» надано деталізований опис процесу оцифрування, а також конкретних технічних вимог. Таким чином, даний документ принципово відрізняється від стандарту S6 та Технічного звіту ISO.

У розвиток цього документа в 2010 р. **FADGI** створив і поширив **тест-об'єкти і спеціалізоване програмне забезпечення DICE (Digital Image Conformance Evaluation (DICE))**, яке призначене для налаштування скануючого обладнання та оцінки якості електронних копій. Також було підготовлено та опубліковано ще кілька посібників з оцифрування, вибору форматів довгострокового зберігання цифрових ресурсів⁸¹.

Більшість архівів та бібліотек штатів керуються керівництвом і програмним забезпеченням **FADGI**.

Розроблення аналогічних тест-об'єктів та програмного забезпечення, що оцінює якість сканування, здійснила Королівська бібліотека Нідерландів. Так, в 2005–2006 рр. в рамках Національної програми збереження паперової культурної спадщини, був здійснений проект «**Метаморфоза**»⁸².

ALSTC (The Association for Library Collections and Technical Services, Асоціація технічної підтримки бібліотечних колекцій)

Паралельно триває робота зі створення нормативної документації і в інших організаціях. Так, зокрема, у червні 2013 р. **Асоціація технічної підтримки бібліотечних колекцій (ALSTC)**⁸³ - підрозділ Американської бібліотечної асоціації), опублікувала документ під назвою «**Мінімальні вимоги для процесу оцифрування**» («**Minimum Digitization Capture Recommendations**»), в якому процес оцифрування описано максимально просто, а технічні вимоги наведено по мінімуму.

Національний архів США

З 2008 р. діє система **ERA** («**Архів електронних документів**»). Завданням системи є аутентифікація, забезпечення збереженості та надання доступу до важливих електронних документів федерального уряду - впродовж тривалого часу, і незалежно від того, яке обладнання та програмне

⁸⁰ Technical Guidelines for Digitizing Cultural Heritage Materials [Electronic resource] // FADGI. Mode of access: <http://www.digitizationguidelines.gov/guidelines/digitize-technical.html>.

⁸¹ Отчёт о научно-исследовательской работе по теме 2.2.4 «Разработка проекта отраслевого стандарта создания электронных копий архивных документов» Плана научно-исследовательской и опытно-конструкторской работы, выполняемой на основе государственного задания Федерального архивного агентства на 2014 г. № 89 от 26.12.2013 (первый этап) «Исследование и анализ зарубежной нормативно-методической документации, регулирующей вопросы оцифровки архивных документов» [Электронный ресурс] / Ю. Ю. Юмашева, В. Н. Гармаш, З. С. Захарченко. М., 2014. С. 28. Режим доступа: <http://archives.ru/sites/default/files/2014-obzor-standart-digitization.pdf>.

⁸² Юмашева Ю. Ю. Архивы и «цифровая гонка вооружений» [Электронный ресурс] // Историческая информатика. Информационные технологии и математические методы в исторических исследованиях и образовании. 2013. № 3. С. 93-94. Режим доступа: http://kleio.asu.ru/2013/3/hcsj-32013_92-101.pdf.

⁸³ Minimum Digitization Capture Recommendations [Electronic resource] // ALSTC. Mode of access: <http://www.ala.org/alcts/resources/preserv/minimum-digitization-capture-recommendations>.

забезпечення були використані для створення цих документів, або ж будуть доступні в майбутньому⁸⁴.

З 2011 р. «Інтернет-архів» (**Internet Archive**) резервує електронні книги у паперовому вигляді.

Мета проекту - збереження по одній фізичній копії кожної з опублікованих у світі книги, документу та відеозапису.

Керівники проекту розраховують забезпечити збереження 10 мільйонів книг із загального числа опублікованих (їх приблизно 100 мільйонів). Книги планують запакувати у контейнери з контрольованою температурою і вологістю та відправити на зберігання до складу в м. Річмонд, штат Каліфорнія⁸⁵.

Американська бібліотечна асоціація

2011 р. Асоціація бібліотечних фондів технічного обслуговування (**Association for Library Collections and Technical Services**) доручила Секції щодо забезпечення збереження та довготривалого переформатування (**Preservation and Reformatting Section**) розробити керівництво для бібліотек, що займаються оцифровуванням контенту з метою створення довгострокових електронних продуктів.

Рекомендації не визначають конкретні технічні вимоги будь-яким установам, але встановлюють базовий рівень вимог, нижче якого не варто знижуватися⁸⁶.

Центр DIMOC (Defense Imagery Management Operations Center, DIMOC) (Центр по роботі з відеоматеріалами оборонного відомства)

У грудні 2013 р. **Центр DIMOC** в межах Міністерства оборони забезпечує централізоване управління носіями візуальної інформації в інтересах військового відомства США і Національного архіву.

Колекція Міністерства оборони налічує понад мільйон фотографій, відео- та аудіозаписів і документів, в тому числі фотографії та кінохроніку, аудіозаписи періоду Другої світової війни та навчальні відеофільми.

Використовуючи відіоплатформу T3Media та програмний продукт T3 Library Manager, архівні документи Міністерства оборони стають доступними для більш широкого спектру застосувань⁸⁷.

---

⁸⁴ Храмцовская Н. Национальные Архивы США: цифры, факты, проблемы [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2008/05/blog-post_15.html.

⁸⁵ Храмцовская Н. «Интернет-архив» (Internet Archive) начинает резервировать электронные книги в бумажном виде [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rusrim.blogspot.com/2011/06/internet-archive.html>.

⁸⁶ Храмцовская Н. США: Подходит к концу публичное обсуждение проекта минимальных требований к оцифровке, подготовленных Американской библиотечной ассоциацией [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2012/12/blog-post_9.html.

⁸⁷ Храмцовская Н. США: Проблемы партнерства с коммерческими организациями снова всплыли в связи с оцифровкой материалов Министерства обороны [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2013/12/blog-post_31.html.

Федеративна Республіка Німеччина

В межах реалізованого з 2003 р. німецького проекту NESTOR (Network of Expertise in Long-Term Storage of Digital Resources - Мережа обміну досвідом в галузі забезпечення довготривалого зберігання цифрових ресурсів), що є спільним проектом бібліотек, архівів і музеїв Німеччини, а також провідних фахівців в галузі забезпечення довготривалого зберігання цифрових ресурсів, опубліковано англійською мовою «**Рекомендації щодо організації довготривалого зберігання цифрових матеріалів**» (Guidelines for the creation of an institutional policy on digital preservation). Рекомендації підготовлено під керівництвом німецької Національної бібліотеки та Інформаційного центру з економіки ім. Лейбніца. Мета цього документу - сприяти бібліотекам, архівам та музеям у проведенні більш ефективної політики в галузі безпеки електронних матеріалів, вдосконалення роботи у сфері доступу до цифрових джерел, що є базою пам'яті і знань⁸⁸.

У листопаді 2011 р. **Федеральне центральне податкове управління Німеччини (Bundeszentralamt für Steuern, BZSt)** підготувало **попередній порядок зберігання паперових документів після їх сканування**, в якому передбачається, що документи та справи повинні зберігатися (наприклад, в коробах) впродовж 6 місяців після їх сканування та введення в електронну систему керування документами. Протягом цього періоду повинна бути проведена перевірка якості оцифрування та, в разі необхідності, повторне сканування. Після цього паперові оригінали можуть бути знищені, за умови, що їх образи збережено «належним чином» в електронних справах.

Згодом, якщо документ потрібно представити у суді та не буде можливості зробити це в електронному вигляді, можна буде його роздрукувати⁸⁹.

Фінляндська Республіка

У **Фінляндії** завершується підготовка законодавства, згідно з яким архівам дозволять оцифрувати документи і потім знищувати їх паперові оригінали.

У лютому 2016 р. у **Національному архіві Фінляндії** було відкрито доступ до даних фінської культурної спадщини. Кожен документ був оцифрований в трьох форматах (два різних формату JPEG і «майстер-копія» в форматі TIFF). Документи, створені у TIFF-файлах, зберігаються на двох різних стрічках, які знаходяться в різних місцях державної некомерційної організації.

Фінляндія має цілу низку систем, кожна з яких використовує різні механізми пошуку. Серед них:

---

⁸⁸ В Німеччині опубліковані «Рекомендації по організації довготривалого зберігання цифрових матеріалів» (Guidelines for the creation of an institutional policy on digital preservation) на англійській мові [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=1971:2013-03-19-13-47-48&catid=253:2013-01-29-13-04-40&Itemid=800.

⁸⁹ Храмовская Н. Германия готовится разрешить уничтожение бумажных документов после их оцифровки [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://rusrim.blogspot.com/2011/11/blog-post_8327.html.

- система Astia використовується для справ обмеженого доступу і до яких не може бути надано онлайн-доступ;
- система Finnia, що охоплює музеї і бібліотеки;
- система Vakka - інтерактивний каталог на основі бази даних⁹⁰.

Французька Республіка

В 2008 р. робоча група **PragmArchive (Франція)** опублікувала звіт з питань архівного зберігання електронних документів **РА 001/08 «Політика архівації електронних документів. Метод оптимізації використовуваних засобів архівації шляхом обліку важливості архівних документів»** (Politique d'archivage de documents numériques Méthode d'optimisation des moyens d'archivage par la prise en compte des facteurs de criticité de l'archive) (обсяг документу - 35 сторінок).

Зазначимо, що **«Політика архівації...»** крім теоретичного розділу, особливу увагу приділила обговоренню основних факторів, що впливають на значення архівних документів. Серед них: тривалість зберігання, доступність інформації, частота звернення до документів, забезпечення автентичності, конфіденційності та безпеки, питання відповідальності за документи, правовий статус архіву.

В документі приділяють увагу організаційним питанням, технічним засобам, вибору носіїв інформації, програмно-апаратним рішенням та додатковим технічним заходам. Зазначимо, що останні два розділи документу присвячено методам оптимізації та економічним аспектам діяльності архіву.

Зауважимо, що даний документ при створенні архівів тривалого або постійного зберігання, рекомендує «подвійний запис» документів: Такий підхід дозволяє поєднувати зручність доступу до інформації на електронних носіях і гарантоване збереження впродовж не менше 100 років⁹¹.

У січні 2015 р. Національна бібліотека Франції, музей історії Канади і архівно-бібліотечна служба канадської провінції Квебек опублікували **«Звід правил оцифрування»**.

Звід правил - це результат гармонізації регламентів трьох установ. Звід відображає передовий досвід з питань сканування документів, що відносяться до культурно-історичної спадщини.

Матеріали документу можна розділити на три групи:

- технічні вимоги (формат, дозвіл, параметри передачі кольору та ін.), що не залежать від типу об'єкту сканування документа;
- правила виконання робіт, що торкаються таких питань, як робоче середовище, сплюснення, кадрування, вирівнювання, фон і задній план тощо.

⁹⁰ Храмцовская Н. Почему архивы хотят уничтожить свои горы бумаги, не боясь риска «цифровых тёмных веков» [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2016/05/blog-post_31.html.

⁹¹ Храмцовская Н. Франция: Рабочая группа PragmArchive опубликовала отчет по вопросам архивного хранения электронных документов [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://rusrim.blogspot.com/2008/06/pragmarchive.html>.

Ці правила відображають цілі сканування, та більш відкриті для інтерпретації, ніж технічні вимоги;

- приклади⁹².

Японія

Обсяги щорічного оцифрування архівних документів в Національному архіві **Японії** (2013–2014 рр.) становлять 10497 одиниць зберігання⁹³. **Японський центр азіатських історичних документів (Japan Center for Asian Historical Records, JACAR)** має досвід оцифрування архівних та бібліотечних фондів. В останні роки центр спеціалізується на скануванні, а також надає архівні документи з історії міжнародних відносин (від середини XIX ст. до початку Другої світової війни) у відкритому доступі⁹⁴, зокрема, з історії російсько-японської війни 1904–1905 р.

***

Підводячи підсумок розгляду зарубіжних нормативних документів, які регламентують процеси оцифрування, слід зазначити: оцифрування архівних документів є одним із перспективних напрямів діяльності архівних установ; у більшості країн світу розроблено або знаходяться на стадії розроблення нормативні документи, які регулюють питання оцифрування архівної спадщини; статус таких документів (стандарти ISO, національні стандарти, керівництва, рекомендації тощо) може бути різним та залежить від традицій, що склались в певній країні. Зазначимо, що зарубіжні нормативні документи відрізняються визначенням умов доступу до архівних інформаційних ресурсів, деякі країни надають обмежений доступ до електронних копій архівних документів в мережі Інтернет.

Необхідно впроваджувати нові технології, що дозволяють забезпечувати збереження електронних копій архівних документів, формування цифрового контенту та подальше його використання в режимі вільного доступу в мережі Інтернет на основі нормативних документів, які регламентують процеси оцифрування.

---

⁹² Храмцовская Н. Национальная библиотека Франции, музей истории Канады и архивно-библиотечная служба канадской провинции Квебек опубликовали свод правил оцифровки [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2015/01/blog-post_66.html.

⁹³ Digitization Program 2013–2014 for paper-based materials. [Electronic resource] // National Archives of Japan. Mode of access: www.archives.go.jp/english/news/pdf/130913_01.pdf.

⁹⁴ Japan Center for Asian Historical Records [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.jacar.go.jp/english/index.html>.

Євросоюз

«Звіт про підсумки опитування 2015 року з приводу оцифрування в європейських установах, що займаються збереженням культурно-історичної спадщини» (Survey Report on Digitisation in European Cultural Heritage Institutions 2015).

Проект Enumerate фінансувався Євросоюзом і виконувався під керівництвом британської професійної асоціації фахівців з управління колекціями Collections Trust (<http://www.collectionstrust.org.uk/>).

Мета – створення надійного базового набору статистичних даних, що відносяться до оцифрування, забезпечення електронного збереження та онлайн-доступу до культурної спадщини Європи. Проект спирався на результати попереднього проекту Numeric (2007–2009 pp.). З 2014 р. проект Enumerate став частиною проекту європейської електронної бібліотеки **Europeana**.

Дане опитування став четвертим великим дослідженням стану справ з оцифрування в Європі (попередні дослідження були виконані в 2008, 2011 і 2013 pp.).

В опитуванні в період з лютого по травень 2015 р. погодилися взяти участь понад тисячу установ. Проведенню опитування в 31 європейській країні (на 13 мовах) сприяли національні координатори. В ході опитування було поставлено запитання, що стосуються:

- колекцій;
- зусиль з оцифрування;
- електронного доступу до матеріалів;
- стратегій забезпечення електронної безпеки;
- витрат на оцифрування.

Основні підсумки опитування такі:

колекції

- 90% респондентів курирують колекції, які повинні зберігатися для майбутніх поколінь;

- 84% установ мають електронні колекції;

- Більшість установ має багато різноманітних матеріалів, що відносяться до культурно-історичної спадщини;

- По типах об'єктів в складі колекцій, респондентами найчастіше згадувалися текстові (83%) і 2-мірні візуальні (81%) матеріали. Далі йдуть «динамічні ресурси» (time based resources, 56% – аудіо- та відеозаписи, а також динамічні моделі) і створені людиною 3-мірні об'єкти (твори мистецтва, меблі та ін. – 46%). Ці показники близькі до даних попередніх опитувань.

Діяльність з оцифрування

- 41% установ мають документовану стратегію оцифрування (в 2011 р. - 34%, в 2013 р. - 36%);
- 60% установ зберігають спочатку - електронні об'єкти (у 2011 р. - 52%, в 2013 р. - 53%);
- В середньому в базу даних про колекції внесено відомості про 58% колекцій;
- В середньому оцифровано 23% колекцій (в 2011 р. - 20%, в 2013 р. - 17%).

Примітка: *Такий високий показник отримано через перевагу невеликих за обсягом колекцій;*

- Все ще потребує оцифрування, в середньому, 50% колекцій (в 2011 р. - 57%, в 2013 р. - 52%);
- Приблизно для 27% колекцій немає необхідності в оцифруванні їх матеріалів.

Електронний доступ

- В цілому, в опитаних установах приблизно 45% описових метаданих викладено онлайн для публічного використання. Найбільш високі показники у бібліотек (68%), в той час як найнижчі - у музеях (31%);
- В цілому, в опитаних установах приблизно 32% їх оцифрованих і спочатку-електронних колекцій доступні он-лайн для публічного використання. Попереду знову ж знаходяться бібліотеки (48%), в той час як найгірші показники - у архівах (32%);
- В якості найважливіших причин для надання електронного доступу до колекцій названо підтримка наукових досліджень (8,6 балів з 10) і освітні цілі (8,1 балів). Найменш важливою причиною респонденти визнали продаж і комерційне ліцензування (3,0 бала);
- 52% установ ведуть моніторинг використання електронних колекцій;
- 91% установ збирає веб-статистику;
- 38% установ збирає статистику в соціальних мережах;
- Щонайменше, 51% електронних об'єктів доступні тільки в автономному режимі (для використання персоналом);
- З числа доступних в режимі онлайн об'єктів, 55% доступні через найбільш популярний в даний час канал - веб-сайт установи;
- зауважимо, що респонденти передбачають зниження (-5%) числа електронних об'єктів, які будуть доступні через веб-сайт установи через два роки (в попередніх опитуваннях завжди очікувалося збільшення);
- Канали, для яких очікується істотне зростання в найближчі два роки, це європейська електронна бібліотека Europeana (+ 7%), національні агрегатори (+ 6%) і API-інтерфейси установ (+ 6%).

Електронне збереження

- 26% установ мають документовану стратегію забезпечення довготривалого збереження електронних матеріалів, затверджену керівництвом (у 2011 році - 23%, в 2013 році - 26%);
- 47% установ поки не має рішення для забезпечення електронного збереження на основі міжнародних стандартів (у 2013 році - 48%);
- Національні бібліотеки та інші подібні установи є піонерами у використанні електронних архівів, які відповідають міжнародним критеріям в цій галузі.

Витрати на оцифрування

- Середній бюджет проекту створення електронної колекції становить 276 тисяч євро;
- В середньому у роботі з електронними колекціями на умовах повної зайнятості бере участь 8 осіб, з них 6 штатних співробітників і двоє волонтерів.
- Приблизно 52% витрат розцінюються як поточні витрати і 47% - як капітальні.
- 74% витрат йде на діяльність, здійснювану власними силами, і 26% - на послуги зовнішніх постачальників;
- Робота з електронними колекціями фінансуються установами в основному з власних бюджетів (88% опитаних). Національні державні гранти доступні 35% респондентам, 21% отримує гранти від регіональної або місцевої влади⁹⁵.

---

⁹⁵ Храмцовская Н. Положение дел с оцифровкой в европейских библиотеках, архивах и музеях [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://rusrim.blogspot.com/2015/11/blog-post_94.html.

II. ПРОБЛЕМИ АРХІВОЗНАВСТВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА: ІНФОРМАЦІЯ ТА АНОНСИ

1. НОВІ ВИДАННЯ З ПРОБЛЕМ АРХІВОЗНАВСТВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

Бурова Е. М. Архивоведение : (теория и методика) : учебник для вузов : для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению 46.03.02 «Документоведение и архивоведение» / [Е. М. Бурова, Е. В. Алексеева, Л. П. Афанасьева] ; под ред. Е. М. Буровой ; Рос. гос. гуманитар. ун-т, Ист.-архивный ин-т, Фак. архивного дела. – М : ТЕРМИКА, 2016. – 684, [1] с. ил.

У підручнику розглянуто основні проблеми теорії і методики архівознавства. Детально висвітлюються такі питання, як наукові основи російського архівознавства; організація зберігання, комплектування, обліку документів Архівного фонду Російської Федерації та інших архівних документів; створення довідково-пошукових засобів до архівних документів (науково-довідковий апарат); використання та маркетинг архівних документів і архівної інформації. Автори підручника – лауреати конкурсу РДГУ в номінації «Навчально-методичне забезпечення освітніх програм магістерської підготовки та бакалаврату». Підручник адресовано студентам вузів, які навчаються за спеціальностями «Документознавство та документаційне забезпечення управління», «Історико-архівознавство», «Історія», а також за напрямками «Документознавство та архівознавство», «Історія» (кваліфікація «бакалавр») та іншим, а також фахівцям в галузі архівної справи та документаційного забезпечення управління.

Государственность России : словарь-справочник : виды и разновидности документов советского периода 1917–1991 годы / Федеральное архивное агентство, Всероссийский науч.-исслед. ин-т документоведения и архивного дела ; [сост.: И. В. Сабенникова, Н. И. Хими́на]. – М. : Наука, 2016. – 588, [1] с.

У словнику-довіднику представлено три ключових напрямки вивчення документування діяльності радянського періоду: держава, особистість і зміна наукових та технічних комунікацій. До складу словника включено інформацію про види та різновиди документів, що відображають документування управлінської діяльності органів державної влади, вищих, центральних державних установ та громадських організацій, документи про життєдіяльність людини в її офіційних взаєминах з державою, а також види та різновиди НТД, що відображають різні сторони науково-технічного прогресу в ХХ ст. Словникові статті розташовано в алфавітному порядку

назв видів і різновидів документів. У статтях подано відомості про виникнення виду (різновиду) документів, його призначення, формуляр та їх зміни в період існування цих видів та різновидів документів як матеріалів поточного діловодства, є відомості про синоніми найменувань документів, подано список джерел відомостей про кожен вид та різновид документів радянського періоду. Словникові статті підготовлено на основі аналізу законодавчих актів, публікацій документів, фондів федеральних і державних архівів Росії, архівознавчої, документознавчої, юридичної та іншої літератури. Словник може розглядатися як довідковий посібник для архівістів, істориків, юристів, а також як навчальний посібник для студентів та аспірантів.

Лабораторные методики и технологические инструкции в консервации документов / Российская нац. б-ка, Федеральный центр консервации библиотечных фондов ; [науч. ред. и сост. С. А. Добрусина]. – СПб. : РНБ, 2016. – 240 с. ил., табл.

У збірнику представлено інструкції щодо забезпечення режиму зберігання, стабілізації і реставрації книжкових пам'яток культури, лабораторні методики визначення фізичних властивостей паперу, знання яких необхідно для наукової консервації документів, надано практичні рекомендації зберігачам. В опублікованих інструкціях та методиках, розроблених й прийнятих у Федеральному центрі консервації документів Російської національної бібліотеки, узагальнено багаторічний досвід наукової, практичної та методичної роботи. Це видання підготовлено на допомогу працюючим консерваторам, реставраторам, науковцям в галузі забезпечення збереження бібліотечних, архівних та музейних фондів.

Публикация документов архивно-следственных дел советского периода : метод. пособие / М. Ф. Шумейко ; Департамент по архивам и делопроизводству М-ва юстиции Республики Беларусь ; БелНИИДАД. – Минск : БелНИИДАД, 2017. – 108 с.

Методичний посібник містить основні принципи, методи та прийоми публікації документів архівно-слідчих справ радянського періоду. Розглядаються особливості формування і складу системи судово-слідчої документації, передавання їх текстів, археографічного оформлення, науково-довідкового апарату. В основу методичного посібника покладено досвід білоруських та зарубіжних археографів і істориків. Видання розраховане на архівістів, археографів, істориків, юристів.

Description: Innovative Practices for Archives and Special Collections / ed. by Kate Theimer. – Lanham, Md. : Rowman and Littlefield, 2014. – 198 p. – Описування: інноваційна практика для архівів та спеціальних колекцій. – Ланхем, Мериленд, 2014. – 198 с.

Фізичний та інтелектуальний контроль за архівними фондами та забезпечення доступу до них багато в чому залежить від наявності та якості архівного описування. У виданні представлено яскраві та нестандартні приклади архівного описування з діяльності різних установ. Послідовна та чітка структура видання, що поєднується з аналізом методики описування, надає цьому збірнику характер методичного посібника.

Digital archives. Management, access and use / ed. by Milena Dobрева; Gabriella Ivacs. – London : Facet Publishing, 2017. – 224 p. – Електронні архіви. Управління, доступ та використання. – Лондон, 2017. – 224 с.

Ця книга допоможе читачам зрозуміти зміни, що відбуваються в діяльності архівів та їх наслідки. Переоцінка ролі архівів в електронному середовищі сприятиме розробленню критичних підходів до сучасних тенденцій в галузі збереження культурної спадщини, оцифрування аналогової культурної спадщини та пов'язаних з цим проблем інтелектуальної власності. Автори також представляють найсучасніші рішення щодо створення електронних, надійних цифрових сховищ для забезпечення довгострокового доступу.

Digital preservation: putting it to work / Tomasz Traczyk [et al.], eds. – [Cham] : Springer, 2017. – XI, 158 p. – (Studies in Computational Intelligence ; vol. 700). – Електронна збереженість: застосування на практиці. – [Хам] : Шпрінгер, 2017. – XI, 158 с.

Частина I. Проблеми забезпечення довготривалого збереження електронних матеріалів.

Вимоги до електронного збереження.

Роль метаданих в забезпеченні довгострокового електронного збереження.

Частина II. Рішення, запропоновані в рамках проекту CREDO.

Проект CREDO.

Архітектура сховища CREDO.

Оброблення інформації в довгостроковому архіві CREDO (CREDO Long-Term Archive).

Використання метаданих в довгостроковому архіві CREDO.

Менеджмент життєстійкості (persistence management) довгострокового архіву CREDO.

Енергоефективність та планування доступу до архіву.

Управління інформацією в федеративних (federated) електронних архівах.

Kecskeméti Ch. Les écrits s'envolent : la problématique de la conservation des archives papier et numériques / Charles Kecskeméti et Lajos Körmendi. – Lausanne : Favre, 2014. – 207 p. – Кечкемети Ч. Написане відлітає: проблеми

зберігання паперових та цифрових архівів / Шарль Кечкеметі, Лайош Кьорменді. – Лозанна : Фавр, 2014. – 207 с.

У виданні розглядаються питання збереження цифрових архівів, показано, як архівна доктрина змінилася під впливом «цифрової революції». Автори представили сучасне бачення важливої проблеми – необхідність і можливість збереження цифрових архівів, затвердивши важливість базових принципів архівознавства. Перехід до електронних архівів, на безпаперовий документообіг неминуче змінить відносини архівної служби та державного апарату, уточнить сферу відповідальності архівних установ. Перехід на інформаційні технології викликає перегляд методики описування. Доступ до історичних джерел залежить від того, наскільки вони оброблені і як описані, тобто від професійної роботи архівістів.

Krochmal A. Archiwum historyczne eparchii przemyskiej / Anna Krochmal ; Archiwum Państwowe w Przemyślu, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych w Warszawie. – Warszawa ; Przemyśl, 2016. – 620 s. – Крохмаль А. Історичний архів Перемишльської єпархії / Анна Крохмаль ; Державний архів у Перемишлі, Генеральна дирекція державних архівів у Варшаві. – Варшава ; Перемишль, 2016. – 620 с.

Монографія А. Крохмаль є міждисциплінарним архівно-історичним дослідженням, присвяченим історії та документальній спадщині православної від часів середньовіччя та уніатської від кінця XVII ст. Перемишльської єпархії. Видання містить аналіз найбільшого в Польщі історичного архіву Східної церкви, в процесі його формування від часів Давньої Русі до Другої світової війни. Документи архіву, що зберігаються в Державному архіві у Перемишлі, мають ключове значення для дослідження історії політичних, національних та релігійних відносин Польщі та України, а також інших держав Центрально-Східної Європи.

Research in the Archival Multiverse / edited by Anne J Gilliland, Sue McKemmish and Andrew J Lau. – [Clayton] : Monash University Publishing, 2017. – 1064 p. – Дослідження в архівному Мультивсесвіті / ред. Енн Гілліланд, Сью МакКеміш, Ендрю Лау. – [Клейтон] : вид-во ун-ту Монаш, 2017. – 1064 с.

Збірник включає статті провідних представників сучасної світової архівної науки: Енн Гілліланд (Anne J Gilliland), Сью МакКеміш (Sue McKemmish), Ендрю Лау (Andrew J Lau), Лючіана Дюранті (Luciana Duranti), Кейт Каммінг (Kate Cumming), Френк Апворд (Frank Upward), Ханс Хофман (Hans Hofman), Ерік Кетелаар (Eric Ketelaar), Джованні Мічетті (Giovanni Michetti) та ін. Видання об'єднує критичні та аналітичні нариси, які дають можливість ознайомитись з усім спектром сучасних ідей та методів світової архівної науки.

Standaryzacja opisu archiwalnego / red. Jerzy Bednarek, Paweł Perzyna. – Łódź ; Warszawa, 2016. – 200 s. – («Symposia Archivistica» ; t. III). – Стандартизація архівного описування / ред. Єжи Беднарек, Павел Пежина. – Лодзь ; Варшава, 2016. – 200 с. – («Symposia Archivistica» ; t. III).

Опубліковано матеріали наукового симпозиуму «Стандартизація архівного інформаційного описування», організованого в Ольштині Інститутом національної пам'яті, Університету Миколая Коперніка в Торуні та Університету Вармінсько-Мазурського в Ольштині. У виданні обговорюються проблеми пріоритетів в діяльності архівів, зв'язків стандартизації та оцифровування, необхідності ставлення до користувачів як до важливої складової інформаційної системи архівів. Приділено увагу створенню польського стандарту FOPAR, досвіду стандартизації архівного описування в польських архівах (Головний архів давніх актів, Архів Інституту національної пам'яті, церковні архіви) а також на зарубіжний досвід (Німеччина, Норвегія).

Zarządzanie dokumentacją, archiwistyka i... koty. Księga jubileuszowa Profesor Haliny Robótki / red. Robert Degen, Marlena Jabłońska, Wanda K. Roman ; Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych. – Warszawa, 2016. – 314 s. – Керування документацією, архівістика та ... коти. Ювілейна книга на честь професора Галини Робутки / ред. Роберт Деген, Марлена Яблонська, Ванда К. Роман ; Генеральна дирекція державних архівів. – Варшава, 2016. – 314 с.

Видання присвячено 70-річчю проф. д-ра габілітованого Галини Робутки та 45-річчю її праці в Університеті Миколая Коперніка в Торуні. Авторами статей є представники наукового середовища та працівники державних архівів – друзі, співпрацівники та колишні учні Галини Робутки. Тематика публікацій присвячена проблемам керування документаційними процесами, архівістики, діяльності архівів у сфері освіти та популяризації знань, представлені також публікації архівних джерел.

2. НОВИНИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ

Зарубіжні наукові форуми (червень 2016 – червень 2017 рр.)

15 червня 2016 р. у м. Монреаль (провінція Квебек, Канада) відбувся 45-й конгрес канадських архівістів, присвячений проблемам «Споживання інформації». Під час роботи заходу, канадські архівісти зосередилися на способах надання користувачу якомога повної інформації, а також на сучасних завданнях архівістів під час підготовки архівних довідників.

Учасники конгресу обмінялися думками щодо сучасної теорії та практики життєвого циклу архівів, його моделей та практичного використання у проектах. Автори констатували, що поняття «життєвого циклу архівів» значно відрізняються у різних країнах Європи та Північної Америки. Кілька доповідей було присвячено питанню масивів неструктурованих даних та баз даних, як об'єктів архівного зберігання. Архівісти констатували як високу вартість часто мінливих електронних носіїв, так і ряд правових проблем.

Джерело інформації:

<https://archivistesqc.wordpress.com/2016/07/18/retour-congres-2016-access-information/>

5–10 вересня 2016 р. у м. Сеул (Республіка Корея) відбувся Міжнародний конгрес архівів, який проходив під гаслом «Архіви, гармонія і дружба: захист культурних традицій, забезпечення справедливості і співпраці в глобалізованому світі». В роботі заходу брали участь понад 2000 осіб (з яких 256 виступили з доповідями) з 114 країн світу. В рамках Конгресу проводилися семінари, спеціалізована виставка, пленарні, стендові і сесійні доповіді, а також зустрічі членів Міжнародної ради архівів. Доповіді були згруповані за такими основними розділами: архіви в електронну епоху; співробітництво; використання архівних документів для встановлення істини, відновлення справедливості та примирення; гармонія та дружба в архівному глобальному світі; різноманіття та гармонія архівних культур і спільнот; досягнення національних архівів; досягнення спільноти МРА з 2012 року.

Учасники конференції обговорили широке коло питань електронного архівування (як творцями документів, так і архівами), архівів спільнот (територіальних, меншин, маргіналізованих), а також загальні питання про взаємозв'язок між архівами та правами людини, про розширення клієнтської бази архівів та наслідки, в тому числі з точки зору авторських прав.

Джерело інформації:

<http://www.ica.org/en/international-congress-2016>.

У жовтні 2016 р. у м. Ванкувер (Канада) відбувся триденний семінар «Управління електронним збереженням» (**Digital Preservation Management**).

Джерело інформації:

<http://ikblc.ubc.ca/digital-preservation-management-roundtable-best-practices-vs-reality/>

3–6 жовтня 2016 р. у м. Берн (Швейцарія) відбулася 13-а міжнародна конференція щодо забезпечення довготривалого збереження електронних об'єктів **iPres 2016**. У заході взяли участь фахівці, що займаються питаннями забезпечення довготривалого збереження документів та інформації.

На секційних засіданнях обговорювались питання забезпечення збереження науково-дослідних даних, електронної пошти, інструменти та методи прийому електронних матеріалів на зберігання (ingest).

Під час роботи **круглого столу** обговорювалося питання по еталонній моделі відкритої архівної інформаційної системи під назвою «OAIS для нас усіх» (OAIS for us all). Семінари були присвячені таким питанням: «Стандарти та інструменти для забезпечення схоронності реляційних баз даних» (Relational Database Preservation Standards and Tools), «Наведення мостів і заповнення прогалів» (Building Bridges and Filling Gaps) - по суті, продовження семінару на тему «Використання інструментів з відкритим кодом для виконання вимог до електронної збереження» (Using Open-Source Tools to Fulfill Digital Preservation Requirements).

Джерело інформації:

<http://rusrim.blogspot.ru/search/label/iPRES>

17–21 жовтня 2016 р. у м. Парраматта (Австралія) відбулася щорічна конференція Австралійського товариства архівістів (**Australian Society of Archivists, ASA**), основна тема якої мала назву «Зміцнення зв'язків між людьми, системами та архівами» («**Forging links: people, systems, archives**»).

На форумі обговорювались проблеми змін в архівній справі та керуванні документаційними процесами у сучасних умовах, із залученням різноманітних інформаційних технологій, а також технологія розподілених реєстрів («блокчейн») і можливі способи її застосування на практиці.

Джерело інформації:

<https://www.archivists.org.au/learning-publications/2016-conference>

14–16 жовтня 2016 р. у м. Афіни (Греція) відбулася Міжнародна конференція «**From the Aegean to the Black Sea**» (Від Егейського до Чорного моря), яка проходила у рамках міжнародного проекту «**The Black Sea Port-Cities**» (Міста-порти Чорного моря) за програмою «Thalis».

Конференція була присвячена пам'яті Еввідікі Рупі Сіфнео - директора Інституту історичних досліджень Національного грецького дослідницького фонду (Institute of Historical Research, National Hellenic Research Foundation).

Проект здійснюється з 2012 року за участю 95 науковців з 11 країн. Лідером проекту є Іонійський університет, керівник - відомий у світі історик професор Джеліна Харлафті.

Конференція стала одним з етапів підведення підсумків роботи за 5 років, в результаті якої до публікації підготовлено 13 томів і створено сайт «The Black Sea Port-Cities», де представлено інтерактивну історію 24-х міст (Варна, Бургас, Констанца, Браїла, Галац, Миколаїв, Одеса, Херсон, Євпаторія, Севастополь, Феодосія, Керч, Бердянськ, Маріуполь, Таганрог, Ростов-на-Дону, Новоросійськ, Батумі, Трабзон, Самсун, Гіресун, Сіноп, Стамбул і Ніжин, як важлива частина інфраструктури).

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/pres-centr/arhiv-novin/hronika-2016/161016_bilousova-afini-grecia/

17–19 жовтня 2016 р. у м. Будапешт (Угорщина) відбулася Міжнародна конференція «Hungaricana and beyond», що проходила як черговий захід міжнародної організації ICARUS (International Centre for Archival Research).

Основний принцип **ICARUS** - підтримати архіви, бібліотеки, музеї і відповідні інституції у вирішенні проблем цифрової епохи. Напрямами роботи є: оцифрування фондів архівів, бібліотек та музеїв, створення віртуальних тематичних комплексів з вільним доступом до довідкового апарату та документів, обмін досвідом, пошук джерел фінансування та ін. Конференція проходила на базі Міського архіву Будапешта. Також учасники ознайомилися з досвідом роботи Національного архіву Угорщини і Бібліотеки Парламенту Угорщини.

Основною тематикою конференції стала «**Hungaricana**» - спільний веб-сайт угорських архівів, музеїв і бібліотек, що є об'єднаною базою даних і оцифрованих матеріалів з історії Угорщини.

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/pres-centr/arhiv-novin/hronika-2016/161019_bilousova-icarus/

23–24 жовтня 2016 р. у м. Ліпце (Словенія) та м. Трієст (Італія) відбулася VII Конференція архівів слов'янських країн. В роботі конференції взяли участь представники державних архівних установ слов'янських країн: Білорусі, Боснії та Герцеговини, Македонії, Польщі, Росії, Сербії, Словаччини, Словенії, Хорватії, Чорногорії, Чехії.

На конференції під загальною назвою «**Архіви особливої уваги**» були розглянуті проблеми використання спільної архівної спадщини слов'янських країн, а також проблеми взаємодії державних та приватних архівів.

Джерело інформації:

<http://belniidad.by/content/arkhivnye-meropriyatiya-v-lipitse-i-trieste>

24–25 жовтня 2016 р. у м. Трієст (Італія) відбулася міжнародна наукова конференція в рамках XXVI Міжнародного архівного дня. Конференція була організована Міжнародним інститутом архівознавства в Трієсті і Маріборі (ІАС). В роботі заходу взяли участь 120 осіб, які представляли Австрію, Білорусь, Боснію та Герцеговину, Буркіна Фасо, Великобританію, Німеччину, Італію, Іспанію, Македонію, Оман, Польщу, Росію, Румунію, Сербію, Словаччину, Словенію, США, Франції, Хорватії, Чорногорії, Чехію, Швейцарію, ПАР.

Представлені на конференції доповіді були присвячені темам: «Захист даних» і «Використання архівних документів».

Після закінчення другого робочого дня конференції відбулося засідання **Асамблеї офіційних членів ІАС**. На засіданні було підведено підсумки наукової конференції, визначені ключові положення проекту резолюції за її підсумками. Також були заслухано звіти директора ІАС П. П. Класінца і директора Осінньої архівної школи ІАС Г.Тато про діяльність підвідомчих їм структур в 2015–2016 рр. Член виконавчого комітету Асамблеї З.Семліч-Райх поінформувала колег про продовження роботи по включенню журналу «Atlanti» в міжнародну базу даних наукового цитування SCOPUS і складнощі в реалізації цієї ідеї. В результаті дискусії були вироблені рекомендації, спрямовані на вдосконалення змісту і порядку оформлення наукових публікацій в «Atlanti».

На засіданні Асамблеї були також визначені теми XXVII Конференції Міжнародного архівного дня: «Забезпечення збереженості та описування документів, спочатку створених в електронно-цифровій формі» і «Освіта та професійна підготовка архівістів».

Джерело інформації:

<http://belniidad.by/content/arkhivnye-meropriyatiya-v-lipitse-i-trieste>

24–26 жовтня 2016 р. у м. Осло (Норвегія) відбувся Сьомий науково-дослідний семінар Європейської групи міжнародного проекту InterPARES Trust. Організатор заходу: Університетський коледж прикладних наук Осло і Акершюс (Høgskolen i Oslo og Akershus, HiOA), за підтримки Національних архівів Норвегії та Норвезького товариства архівістів та фахівців з управління документами (Norsk Arkivråd). В рамках заходу було заслухано інформацію про хід проекту і подальші плани InterPARES Trust.

Відбулася дискусія, під час якої було обговорено європейський внесок у розроблення стандартів ISO 14721 OAIS, EGAD, а також специфікацій ISO/TS 21946 «Інформація та документація - аналіз процесів управління документами і експертиза їх цінності (документаційного аналіз) з метою управління документами» Викликала зацікавленість діяльність нового

технічного комітету ICO ISO/TC 307 «Технологія блокчейн / розподілених реєстрів».

Джерело інформації:
<https://interparestrust.org/>

4 листопада 2016 р. у м. Остін (Austin, США) відбулася 16-а щорічна конференція «Електронні документи», організована Комісією з питань бібліотечної та архівної справи штату Техас та департаментом інформаційних ресурсів штату, на тему **«На стику технологій і управління документами».** У конференції взяли участь близько 360 фахівців, і близько 20 постачальників продемонстрували свою продукцію.

На даній сесії слухачі обговорювали: фактори, які організації слід врахувати при запуску проектів оцифрування; як оцінити ризики для систем, що забезпечує управління електронними документами у тривалій перспективі; методи управління знищенням вихідних документів та ін.

Джерело інформації:
сайт Комісії з питань бібліотечної та архівної справи штату Техас
<https://www.tsl.texas.gov/slrn/blog/2016/11/e-records-2016-conference-sessions-recap-accessing-the-texas-digital-archive-and-enterprise-information-management-in-sharepoint-2016/>

8 листопада 2016 р. відбувся семінар, організований Єврокомісією, присвячений європейському проекту E-ARK та його підсумкам.

Джерело інформації:
<https://webcast.ec.europa.eu/e-ark#>

8–9 листопада 2016 р. у м. Гуанчжоу (Китайська Народна Республіка) відбулася щорічна національна конференція архівістів, за темою «Робота архівів в епоху великих даних». В роботі конференції взяли участь понад тисячу архівістів та ІТ-фахівців з усієї країни, які обговорили цілі та завдання, що постають перед архівістами в нову епоху.

В рамках конференції експерти та фахівці-практики взяли участь в 7 секціях, на яких було виголошено 46 доповідей. Основна увага була приділена таким темам, як створення «розумних» архівів, впорядкування електронних справ і документів, формат електронних документів для забезпечення довготривалого збереження, архівування державних веб-сайтів, захист найважливіших документів, створення системи безпеки архівів, архівація і створення архівної культури в рамках проекту «Економічного пояса шовкового шляху», архівація продуктів творчої діяльності та захист нематеріальної культурної спадщини, взаємодія архівів з державними органами та низка інших питань.

Учасники конференції приділили увагу базовим архівним дослідженнями, гармонізації результатів національних дискусій з

міжнародними передовими дослідженнями в галузі архівної науки, задоволенню практичних потреб, пов'язаних з розвитком архівної справи.

Джерело інформації:

<http://rusrim.blogspot.com/search?q=mp.weixin.qq.com>

15–16 листопада 2016 р. у м. Осло (Норвегія) відбулася чергова зустріч членів DLM-форуму за підтримки Національних архівів Норвегії.

Робота заходу відбувалася за такими напрямками: управління інформацією як активами; дослідження і розробки, пов'язані з інформацією; як зробити більш ефективним процес передання знання; Проект E-ARK «Забезпечення довготривалого збереження архівних документів і знань Європи»; стандарти та література з питань управління інформацією.

Джерело інформації:

сайт DLM-форума

<http://www.dlmforum.eu/index.php/home/all-events/73-dlm-member-meeting-oslo-norway-15th-16th-november-2016>

http://www.dlmforum.eu/files/uploads/DLM_MM_Oslo_Preliminary%20Program_161103.pdf.

15–16 листопада 2016 р. у м. Москва (Російська Федерація) відбулася XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Документація в інформаційному суспільстві: архівознавство та документознавство у сучасному світі», присвячена 50-річчю Всеросійського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи (ВНДІДАС). Конференція була організована Євроазіатським регіональним відділенням Міжнародної ради архівів (ЄВРАЗІКА), Федеральним архівним агентством Росії (Росархів), ВНДІДАС, за участю Російського державного гуманітарного університету (РДГУ) та Російського товариства істориків-архівістів (РТІА).

В роботі конференції взяли участь представники Вірменії, Білорусі, Болгарії, В'єтнаму, Німеччини, Казахстану, Польщі, Росії, Словенії, Франції, Швеції, Узбекистану, всього близько 200 осіб.

На 3 пленарних засіданнях було представлено 4 доповіді і 16 виступів. Подальша робота йшла в рамках тематичних сесій (засідань, круглих столів): «Архівознавство та архівна справа у сучасному світі», «Документознавство та документаційне управління документами в інформаційному суспільстві», «Нові інформаційні продукти для діловодства»; «Архівна справа і діловодство: проблеми взаємодії»; «Сучасні проблеми використання архівних документів».

Джерело інформації:

<http://belniidad.by/content/aktualnye-problemy-dokumentovedeniya-i-arkhivovedeniya>

17 листопада 2016 р. у м. Ванкувер (Канада) проведено круглий стіл «Управління електронним збереженням: Найкраща практика і реальність» (Digital Preservation Management Roundtable: Best Practices vs. Reality), учасники якого розповіли про стратегії і засоби електронного збереження, а також проаналізували впровадження в діяльність організацій ефективної програми електронного збереження.

Доповідачі, які представляли проект InterPARES Trust, архіви університету ім. Саймона Фрезера (Simon Fraser University, SFU) та міські архіви Ванкувера повідомили про свої проекти в даній галузі і про те, як вони управляють електронними документами в своїх архівах.

Джерело інформації:

<http://ikblc.ubc.ca/digital-preservation-management-roundtable-best-practices-vs-reality/>

http://rusrim.blogspot.com/2016/12/blog-post_62.html

30 листопада - 1 грудня 2016 р. у м. Лондон (Великобританія) відбулася міжнародна зустріч-конференція «Робота над змінами: Нові підходи і майбутня практика забезпечення довготривалого електронного збереження» (Acting on Change: New Approaches and Future Practices in LTDP). У роботі заходу взяли участь провідні світові експерти у галузі електронного збереження.

Конференція була спільно організована проектом Євросоюзу «Просування і сприяння повторному використанню інформації впродовж життєвого циклу контенту з урахуванням еволюції семантики», або «Перікл» (Promoting and Enhancing Reuse of Information throughout the Content Lifecycle taking account of Evolving Semantics, PERICLES, <http://pericles-project.eu/>) та британською Коаліцією з електронній безпеці (Digital Preservation Coalition, DPC, <http://dpconline.org/>).

Дана конференція дала можливість з'ясувати, як проводяться дослідження у зв'язку з проблемами, що виникають внаслідок зміни умов, та які пропонуються рішення на допомогу працюючим в цій галузі фахівцям-практикам. Нові партнерства між представниками різних дисциплін дозволили виробити цікаві ідеї, що стимулюють розроблення нових підходів до управління змінами в електронно-цифровому середовищі.

Джерело інформації:

сайт конференції

<http://pericles-project.eu/page/PERICLESconference2016>

2–3 грудня 2016 р. у м. Єкатеринбург (Російська Федерація) відбулася VI Міжнародна науково-практична конференція «Документ. Архів. Історія. Сучасність».

На конференції було обговорено теоретичні і практичні проблеми, пов'язані зі створенням, вивченням документа та використанням його

інформації. В роботі конференції взяли участь понад 160 осіб з різних країн: Російської Федерації, а також з Польщі, Білорусії, Узбекистану.

В рамках міжнародної конференції відбулися секційні засідання: документознавство та архівознавство в системі гуманітарних, природничих та інформаційних наук в умовах цифрової революції; документальне забезпечення управління в сучасній організації: проблеми та перспективи; архіви та архівна справа в умовах цифрової революції; історичне джерело як інформаційний ресурс історичної науки; аудіовізуальні документи: проблеми зберігання, використання, історичної інтерпретації.

В рамках роботи конференції відбувся **круглий стіл «Перспективи і проблеми розвитку напряму «Документознавства та архівознавства».**

Джерело інформації:

http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=2260:-1-r-26-2011-&catid=238:2011-03-30-09-02-24&Itemid=755

13 грудня 2016 р. у м. Мінськ (Республіка Білорусь) відбулось засідання круглого столу «Пріоритетні напрямки наукових досліджень в області документознавства та архівознавства на сучасному етапі (до 25-річчя від дня утворення БелНДІДАС)» у конференц-залі Національного історичного архіву Білорусі.

В рамках круглого столу відбулася виставка-презентація наукових та методичних видань БелНДІДАС за 2012–2016 рр. Зам. директора з науки БелНДІДАС С. В. Жумарь, зав. відділом документознавства О.В. Шумська, зав. відділом археографії В. С. Поздняков познайомили присутніх з новітніми виданими розробками інституту.

Джерело інформації:

<http://belniidad.by/content/zasedanie-kruglogo-stola-posvyashchenoe-25-letiyu-so-dnya-obrazovaniya-belniidad>

8–9 березня 2017 р. у м. Варшава відбулася третя зустріч представників архівів слов'янських країн в рамках проекту TOGETHER. Метою проекту є представлення он-лайн архівних зібрань, що стосуються подій Першої світової війни, які зберігаються в архівах слов'янських країн. Реалізація проекту розпочалась у 2012 р., його координацію здійснюють Форум слов'янських культур та Національний архів Словенії.

В зустрічі взяли участь представники 10 країн: Польщі, Словенії, Боснії та Герцеговини, Чорногорії, Болгарії, Сербії, Росії, Білорусі, Хорватії та Македонії. Учасники обговорили хід реалізації проекту, відбулася дискусія щодо концепції описування архівних документів та форми представлення в мережі Інтернет багатомовного зібрання джерел з фондів архівів країн – учасників проекту.

Джерело інформації: <https://www.archiwa.gov.pl/pl/aktualnosci/4499-spotkanie-przestawicielei-achiwow-krajow-slowianskich>.

23–24 березня 2017 р. у м. Москва (Російська Федерація) відбулася III Міжнародна науково-практична конференція «Управління документацією: минуле, сучасне, майбутнє», присвячена пам'яті професора Т. В. Кузнєцової.

Організатори заходу - кафедра документознавства Російського державного гуманітарного університету, Університет Марії Кюрі-Склодовської (Люблін, Польща).

Джерело інформації:

http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=2299:2013-11-22-11-41-55&catid=238:2011-03-30-09-02-24&Itemid=755

11–12 травня 2017 р. у м. Жірона (Іспанія) відбулася чергова зустріч представників Європейської групи Міжнародного проекту Interpares Trust (ITrust).

Мета даного міждисциплінарного дослідницького проекту - розроблення теоретичних, методологічних питань забезпечення суспільної довіри до електронних документів та відомостей, розміщених в мережі Інтернет. Нині проект об'єднує понад 70 організацій та установ по всьому світу - університети, національні та регіональні архіви і бібліотеки, урядові установи, міжурядові і міжнародні організації, комерційні структури, а також понад 300 індивідуальних дослідників.

Учасники заходу взяли участь в обговоренні комплексу технічних і технологічних, організаційно-практичних, нормативно-правових та методологічних проблем, пов'язаних зі зберіганням, поданням до інформаційно-телекомунікаційних мереж та використанням електронних документів, як створених в електронному вигляді, так і оцифрованих.

Джерело інформації:

http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=2310:2013-11-22-11-41-55&catid=238:2011-03-30-09-02-24&Itemid=755

16 травня 2017 р. в м. Москва (Російська Федерація) відбувся круглий стіл «Роль архівів у інформаційному забезпеченні історичної науки», організований з ініціативи Архіву РАН.

Захід був присвячений проблемам архівів як інформаційних ресурсів для історичної науки і питань забезпечення доступу до ретроспективної документної інформації.

Джерело інформації:

http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=2318:2013-11-22-11-41-55&catid=238:2011-03-30-09-02-24&Itemid=755

6–7 червня 2017 р. у м. Варшава (Польща) відбулася II Загальнопольська конференція архівістів та істориків – «Eeducare-necesse-est». Організатори конференції: Генеральна дирекція державних

архівів, Державний архів у Варшаві, Архів Інституту національної пам'яті, Історичний інститут Варшавського університету та ін. В роботі конференції взяли участь представники державних архівів, працівники середніх та вищих навчальних закладів, які використовують архівні джерела в навчальному процесі. Робота конференції відбувалась за такими тематичними блоками: зміни в історичній освіті в контексті структурних реформ; архівні джерела, які документують шлях Польщі до незалежності (друга половина ХІХ – ХХ ст.) в освітньому процесі; поглиблення знань у сфері підготовки виставкових та видавничих проектів; обговорення методики роботи під час проведення в архівах освітньої діяльності.

Джерело інформації:

<https://www.archiwa.gov.pl/pl/aktualnosci/4551-ii-ogólnopolska-konferencja-archiwistów-i-historyków-„Eeducare-necesse-est”,-warszawa,-6-7-czerwca-2017-r>

20–22 червня 2017 р. у м. Єреван (Вірменія) відбулася 18 Загальна конференція Євро-Азіатського регіонального відділення МРА (ЄВРАЗІКА), засідання Консультативної ради керівників державних архівних служб держав-учасників СНД, міжнародна наукова конференція «Сучасні проблеми в галузі комплектування архівів». У роботі 18-ї Загальної конференції «ЄВРАЗІКА» взяли участь представники архівних установ Вірменії, Білорусі, Казахстану, Киргизстану, Китаю, Литви, Польщі, Росії та Узбекистану. Учасники зібрання обговорили підсумки реалізації плану роботи відділення у 2016 р., а також підсумки ХVІІІ Міжнародного конгресу архівів. На конференції обрано новий склад керівних органів відділення та досягнуто домовленість про проведення наступного засідання ЄВРАЗІКА в 2018 р. у м. Варшава (Польща).

Джерело інформації:

<http://archives.ru/press/22-06-2017-eurasica.shtml>

<https://www.archiwa.gov.pl/pl/aktualnosci/4565-xviii-konferencja-generalna-eurasica,-armenia-2017>

Наукові заходи (конференції, семінари, круглі столи та ін.), що відбулись в Україні (вересень 2016 – червень 2017 рр.)

5 жовтня 2016 р. у м. Київ відбувся семінар «Збереження бібліотечних фондів: традиції, інновації, перспективи» у рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору».

У семінарі взяли участь 30 науковців і фахівців із Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського, наукових бібліотек Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київського національного

економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національного авіаційного університету, Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В.Г. Заболотного, Національного науково-дослідного реставраційного Центру України, Державної науково-технічної бібліотеки України, а також завідувачі бібліотек Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України, Інституту математики НАН України, Інституту гідробіології НАН України, а також спеціалісти Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Учасники заходу розглянули наукові підходи до питань збереження і консервації різних видів видань, зокрема друкованих періодичних та газетних примірників; комплексні дослідження стану збереження документів як необхідний крок покращення доступності інформаційних ресурсів бібліотеки; проблеми оцінки потенційної міцності матеріальної основи різних документів під час довготривалого зберігання та оцінки ефективності антифунгальної обробки паперу; техніко-технологічні аспекти зі стандартизації паперу для друку; екологічні аспекти безпеки в науковій бібліотеці; сучасні можливості управління мікрокліматом у сховищах бібліотеки; особливості стабілізації матеріальної основи документів під час індивідуальної санітарно-гігієнічної обробки, а також перспективи збереження бібліотечних фондів на прикладі роботи спеціалізованих бібліотек.

Науковці активно обговорили перспективи запровадження новітніх технологій з різних наукових сфер – хімії, біології, матеріалознавства – для вирішення традиційних завдань забезпечення збереження фондів бібліотек та підтримали проект Рекомендацій міжнародної наукової конференції. Доповідачі неодноразово наголошували на доцільності обміну досвідом з проблем збереження бібліотечних документів у несприятливих екологічних умовах сьогодення, а також на необхідності всебічного розвитку різних форм співпраці у галузі збереження та консервації документів у бібліотеках, музеях та архівах України на основі двосторонніх чи багатосторонніх угод.

Джерело інформації:

<http://www.nbuv.gov.ua/node/3149>

8 жовтня 2016 р. у м. Миколаїв відбулася конференція «Архіви на службі суспільства та громадян», організована Державним архівом м. Пьотркува Трибунальського (Польща), Державним архівом Лодзі, Чорноморським національним університетом імені Петра Могили, за підтримки Польської фундації «NIEDALEKO». У роботі конференції взяв участь Державний архів Миколаївської області та представники всіх польських товариств Миколаївщини.

Джерело інформації:

<http://mk.archives.gov.ua/newsm/773-konf-poland.html>

8-9 вересня 2016 р. у м. Одеса відбулась X міжнародна наукова конференція «Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття». Співорганізатори заходу: Міністерство освіти і науки України, Одеська обласна рада, Одеська обласна державна адміністрація, Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського, Одеський національний політехнічний університет.

Учасники конференції приділили увагу комунікативним аспектам інформаційної діяльності; сучасним інформаційно-освітнім технологіям; філософсько-культурологічним аспектам інформаційної діяльності.

Джерело інформації:

<https://www.knteu.kiev.ua/file/MzEyMQ==/15eaccde3d687bc1e53e4ee34cd9fad0.pdf>

8–10 вересня 2016 р. у м. Одеса відбулася Міжнародна наукова конференція «Дипломатичні архіви як історичне джерело».

Ініціатором заходу виступила Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України, Державний архів Одеської області. В організації конференції взяли активну участь Одеський літературний музей, Грецький фонд культури (Одеська філія), Інститут історії України НАН України, Представництво МЗС України в Одеській області.

В роботі конференції взяли участь 38 доповідачів - науковців, представників іноземних представництв в Одесі - від 8 країн, а саме: Румунії, Греції, Польщі, Білорусі, Литви, Молдови, Ізраїлю, України.

Працювали три тематичні секції: «Зарубіжні дипломатичні архіви: напрями діяльності, структура, українські джерела», «Одеса дипломатична в світлі історичних джерел», «Джерела з історії дипломатичної та консульської служби».

Значний інтерес викликала виставка «Дипломатична Одеса в документах Державного архіву Одеської області», на якій були представлені оригінали архівних документів та відеопрезентація.

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/pres-centr/arhiv-novin/hronika-2016/160913_diplomatichni-arhivi_pidsumki-conferencii/

12 жовтня 2016 р. у м. Харків відбулася XIX Міжнародна науково-практична конференція «Короленківські читання 2016. Бібліотеки, архіви, музеї: інтеграція до світового наукового та історико-культурного простору» у Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка.

Організатори конференції: Міністерство культури України, Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка, Харківська державна академія культури, Харківське обласне відділення (філія) ВГО «Українська

бібліотечна асоціація». Інформаційний партнер – журнал «Бібліотечний форум: історія, теорія і практика».

У роботі конференції взяли участь 190 провідних фахівців національних, наукових, публічних бібліотек, архівів, музеїв, вищих навчальних закладів з України (Києва, Дніпра, Житомира, Ізмаїла, Львова, Одеси, Рівного, Хмельницького, Черкас, Чернігова, інших міст), Китайської Народної Республіки, Польщі.

На пленарному та двох секційних засіданнях обговорювалися організаційно-функціональна модель формування розподіленого фонду Національної електронної бібліотеки України, сучасний стан та перспективи проекту «Українська бібліотечна енциклопедія», роль бібліотек, архівів, музеїв в формуванні та збереженні національної історичної пам'яті, традиційні та інноваційні форми розкриття колекцій документних пам'яток тощо.

Джерело інформації:

<http://korolenko.kharkov.com/korolenkivska-reading/2016.html>

9 листопада 2016 р. у м. Маріуполь пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Інформація та культура у забезпеченні сталого розвитку суспільства». Її організатор - кафедра культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

На форумі були присутні понад 200 учасників, серед яких доктори і кандидати наук, професори і доценти, викладачі і студенти вузів, співробітники науково-дослідних центрів і працівники державних структур, установ і підприємств Києва, Миколаєва, Одеси, Харкова, Острога, Маріуполя та інших міст України. Великий інтерес до проблем, які розглядалися на конференції, проявили вчені з Польщі, Литви, Білорусії.

Ключовою темою конференції стало виявлення ролі інформації та культури як ключових чинників, що здатні забезпечити стабільне функціонування суспільної моделі в умовах підвищених ризиків.

У рамках конференції проводилися засідання шести секцій, на яких було представлено більше 80 доповідей. Учасники обговорили низку актуальних питань, зокрема, роль традицій у формуванні суспільства сталого розвитку, проблеми модернізації документно-інформаційного забезпечення управління, участь молоді у розробці та впровадженні соціокультурних інновацій.

Джерело інформації:

<http://mdu.in.ua/index/0-2>

<http://ru.calameo.com/read/00316837273049b7473ae>

16 листопада 2016 р. у м. Київ відбулися Сімнадцяті джерелознавчі читання, присвячені 150-річчю з дня народження Михайла Грушевського на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Конференція організована кафедрою

архівознавства та спеціальних галузей історичної науки за участі Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, Спілки архівістів України, кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету. У роботі конференції взяли участь понад 50 учасників, які представляли наукові та освітні інституції Києва, Одеси, Сум, Кропивницького, Івано-Франківська, Старобільська.

Джерело інформації:

<http://archives.knu.ua/?p=451>

18 листопада 2016 р. у м. Київ відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська бібліотечна асоціація: пошук майбутнього на базі Національній парламентській бібліотеці України.

У рамках роботи конференції відбулися засідання круглих столів «Організація діяльності бібліотек в умовах адміністративної реформи» та «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа: портрет спеціальності».

Джерело інформації:

<http://www.nplu.org/event.php?id=617>

22 листопада 2016 р. у м. Київ відбулися книгознавчі студії, присвячені Віктору Федоровичу Іваницькому – гебраїсту, історичному Давнього сходу, бібліотекознавцю, книгознавцю та бібліографу, організовані Інститутом книгознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Студії приурочені до 135-річчя від дня народження вченого. Під час заходу експонувалася виставка видань В. Ф. Іваницького та літератури про нього.

Джерело інформації:

<http://www.nbuv.gov.ua/node/3202>

23 листопада 2016 р. у м. Полтава відбулася II Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи», організована Полтавським національним технічним університетом імені Юрія Кондратюка.

На конференції обговорено наступні питання: документознавство й інформаційна діяльність у системі сучасних наукових досліджень; лінгвістичні технології інформаційної діяльності; інформаційні технології у сфері документознавства; проблеми маркетингу інформаційних продуктів і послуг; бібліотечна, архівна й музейна справа в умовах розвитку інформаційного суспільства; документно-інформаційні ресурси в системі соціальних комунікацій тощо.

Джерело інформації:

<http://poltava.archives.gov.ua/news/ii-vseukrainska-naukovo-praktichna-internet-konferentsiya-dokumentno-informatsiini-komunikatsii>

24–25 листопада 2016 р. у м. Київ відбувся IV Міжнародний науково-практичний семінар «Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація», який проходив на базі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» за темою «Програмне забезпечення для оцифрування і репрезентації історико-культурного контенту».

Співорганізаторами заходів виступили: Державний політехнічний музей при НТУУ «КПІ» імені І. І. Сікорського, Науково-технічна бібліотека НТУУ «КПІ» імені Г. І. Денисенка, Український центр розвитку музейної справи, Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшенічного, Асоціація «Інформатіо-Консорціум», Спеціалізований центр «БАЛІ», ПП «Архівні інформаційні системи»; співголови Організаційного комітету – О. В. Баркова і Л. С. Лясова.

Міжнародний науково-практичний семінар проходив у форматі лекцій, презентацій, повідомлень, скайп-конференцій та круглих столів; в рамках семінару відбувся Перший міжнародний фестиваль контенту оцифрованого надбання «Дігіталі-Фест-2016». Було зроблено 38 доповідей фахівців з Києва, Львова і Одеси, а також представників Польщі, Росії та Італії; до заходів залучилися понад шістьдесят учасників з різних міст України. Для учасників семінару було організовано низку екскурсій по експозиціях Державного політехнічного музею при НТУУ «КПІ».

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/pres-centr/arhiv-novin/hronika-2016/161125_seminar-kyiv/

14-15 грудня 2016 р. у м. Львів відбулась II Міжнародна науково-практична конференція «Документ як джерело пізнання (до 160-річчя І. Я. Франка та 90-річчя Я. Р. Дашкевича)» в Українській академії друкарства (в інтернет-режимі).

Робота конференції відбувалась за такими напрямками: І. Я. Франко: письменник, публіцист і громадський діяч; документознавча спадщина Я. Р. Дашкевича; документознавство та інформаційна діяльність в сучасному світі; документ як джерело наукової роботи.

Джерело інформації:

<http://nauka-online.org/content/ii-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferenciya-vykladachiv-studentiv-aspirantiv-molodyh>

15 грудня 2016 р. у м. Київ відбулися Другі бібліотекознавчі студії імені Михайла Семеновича Слободяника в Інституті бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Під час роботи семінару було обговорено наступні питання: наукова спадщина М. С. Слободяника: зміст та значення інформаційної та комунікативної функції наукової бібліотеки; інформаційно-комунікаційна діяльність наукової бібліотеки в контексті сучасних досліджень; інтеграційні

процеси в інформаційно-комунікаційній діяльності наукових бібліотек; оптимізація комплексного обслуговування користувачів наукової бібліотеки в умовах розвитку електронної комунікації; дослідження користувачів та задоволення інформаційно-знанневих потреб суспільства у цифрову епоху; охорона інтелектуальної власності в контексті інформаційно-комунікаційної діяльності наукової бібліотеки.

В роботі студій прийняли участь науковці, аспіранти, студенти та науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, спеціалісти бібліотечно-інформаційних установ та представники громадських організацій.

Джерело інформації:

<http://www.nbu.gov.ua/node/3186>

15–16 грудня 2016 р. у м. Одеса відбулася IV Міжнародна науково-практична конференція «Збереження історичної забудови центра Одеси шляхом включення до основного списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».

Організатори конференції – Міжнародна рада з охорони пам'яток та історичних місць, Управління з питань охорон и об'єктів культурної спадщини Одеської міської ради, Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова, Державний архів Одеської області, Sveučilište Sjever in Varazdin, Varna free university «Chernorizets hrabar», Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Науково-виробничий центр «Екобуд».

Мета проведення конференції: публічне обговорення шляхів збереження історичної забудови центру Одеси; обговорення питань щодо підготовки номінаційного досьє для включення історичного центру Одеси до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; публічне обговорення та визначення можливих рішень проблем, що виникають при збереженні об'єктів культурної спадщини; відкрите висловлювання позицій; проведення конструктивної дискусії; пошук шляхів спільного вирішення поставлених завдань.

У конференції взяли участь представники міжнародних рад по збереженню пам'ятників та пам'ятних місць (ICOMOS) Греції; науковці Польщі, Італії Іспанії, Кишинева; провідні архітектори України; представники органів влади, сфери культури і науки, громадськість.

Під час роботи конференції працювала секція **«Бібліографічні, іконографічні, історіографічні, історико-краєзнавчі дослідження та архівні матеріали – основа для підготовки номінаційного досьє по включенню об'єкта у Список історичної спадщини UNESCO досьє».**

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/pres-centr/arhiv-novin/hronika-2016/161216_conferencia-unesco/

14–15 грудня 2016 р. у м. Львів відбулася II Міжнародна науково-практична конференція викладачів, студентів, аспірантів і молодих вчених «Документ як джерело пізнання» (до 160-річчя І. Я. Франка та 90-річчя Я. Р. Дашкевича)», на базі Української академії друкарства в інтернет-режимі.

У рамках проведеної конференції обговорювались наступні питання: І. Я. Франко: письменник, публіцист і громадський діяч; документознавча спадщина Я. Р. Дашкевича; документознавство та інформаційна діяльність в сучасному світі; документ як джерело наукової роботи.

Джерело інформації:

<http://kudid.uad.lviv.ua/wp-content/uploads/2015/09/uad-konf-2016.pdf>

14–15 березня 2017 р. у м. Харків відбувся семінар з питань збереження та безпеки бібліотечних фондів на базі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та НДІ мікрографії.

У заході взяло участь близько 60 фахівців, які представляли понад 30 державних бібліотек та наукових бібліотек вищих навчальних закладів країни.

На семінарі було обговорено такі питання: збереження та безпека бібліотечних фондів; підвищення професійного рівня працівників, які забезпечують роботу та працюють з відповідними фондами; ознайомлення з сучасними методами зберігання, у тому числі шляхом мікрофільмування та оцифрування.

Джерело інформації:

<http://micrography.gov.ua/images/stories/2017/sem-karazin/program-ukr.pdf>

<http://micrography.gov.ua/index.php/uk/seminars/61-catseminarsnews/263-news-seminar-sase-library-funds-2017>

23–24 березня 2017 р. у м. Одеса відбулася III Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих науковців «Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації» на базі Одеського національного політехнічного університету.

На розгляд конференції було винесено наступні питання: історія та міжнародний досвід дослідження документознавства та інформаційної діяльності; проблеми інформаційного забезпечення освітніх процесів; інформаційний менеджмент в організаціях; інновації в документаційному менеджменті; прикладні аспекти застосування інформаційних технологій; документна комунікація в сучасному техніко-орієнтованому світі; соціальна комунікація; міжнародний досвід управління документами в сучасному інформаційному просторі.

Джерело інформації:

http://opu.ua/new_news/67

30 березня 2017 р. у м. Харків відбувся науково-практичний семінар VIII Луньовські читання «Проблеми збереження музейних колекцій» при Національному університеті імені В. Н. Каразіна. У семінарі взяли участь 44 фахівців, які представляли 36 музеїв та наукових установ країни.

Організаторами конференції виступили: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (історичний факультет, кафедра історіографії, джерелознавства та археології, Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька), Східно-регіональний відділ Центру пам'яткознавства НАН України та УТОПК, Асоціація музеїв вищих навчальних закладів Харкова.

Серед учасників семінару - вчені, мистецтвознавці, музеєзнавці, педагоги, краєзнавці навчальних, наукових, музейних, архівних установ Харкова та Харківщини, інших міст України (Києва, Львова, Бережан, Миколаєва, Маріуполя, Рівного, Чернігова, Чигирини), а також науковці з Мінська та Праги.

Учасники заходу зосередили свою увагу на питаннях консервації, реставрації та відновлення музейних пам'яток, проблеми вдосконалення нормативно-правової бази їх зберігання, внесок окремих музеєзнавців та музейних закладів в справу збереження музейних колекцій та історико-культурних пам'яток. Окрема секція була присвячена проблемам збереження і репрезентації музейних колекцій.

Джерело інформації:

<http://micrography.gov.ua/index.php/uk/seminars/61-catseminarsnews/263-news-seminar-sase-library-funds-2017>

<http://history.karazin.ua/announcements/303-VIII-lunevskie-chteniya-«problemyi-sohraneniya-muzeynyih-kollektsiy»>

6 квітня 2017 р. у м. Київ відбулась науково-практична конференція з міжнародною участю до 85-річчя утворення Київської області «Київщина: історія та сучасність», організована Державним архівом Київської області.

Співорганізаторами науково-практичної конференції виступили: Київська обласна рада, Київська обласна державна адміністрація, Державна архівна служба України, Інститут історії НАН України, Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г.С. Пшеничного, Вишгородський історико-культурний заповідник, Спілка архівістів України, Компанія «Цифрова країна».

На пленарному засіданні учасники конференції розглянули актуальні питання історії Київщини, проблеми дослідження та збереження історичних, культурних та духовних пам'яток Київської області. На засіданнях секцій учасниками були представлені історіографічні та джерелознавчі дослідження

Київщини, історико-біографічні розвідки, доповіді з місцевої історії Київської області.

Під час роботи конференції діяла фотодокументальна виставка «Героїчне і трагічне в історії Київської області. Літопис подій.

Джерело інформації:

<http://dako.gov.ua/kraeznav4i-novunu/972-2017-04-07-10-26-43.html>

<http://dako.gov.ua/component/content/article/55-arhiv-y-zmi-kategorii/979-2017-04-19-06-26-20.html>

20–21 квітня 2017 р. у м. Харків відбулася Всеукраїнська науково-теоретична конференція «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» на базі Харківської державної академії культури (ХДАК).

Серед інших тематичних напрямів, запропонованих організаторами, учасники конференції змогли взяти участь у роботі в наступних секціях: музейна справа й охорона пам'яток історії та культури в контексті новітніх інформаційних технологій книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; інформаційно-документні системи в галузі культури, мистецтва та освіти.

Джерело інформації:

<http://www.nbuv.gov.ua/node/3377>

26 квітня 2017 р. у м. Київ відбувся круглий стіл «Актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційній сфері» на відзначення Міжнародного дня інтелектуальної власності, який цього року відбувається під гаслом «Інновації для якості життя» у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського.

Організатори заходу виступили: Відділ з охорони інтелектуальної власності Інституту бібліотекознавства НБУВ; Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України; Київський університет права, НДІ Інтелектуальної власності НАПрНУ.

У межах круглого столу обговорено питання: авторське право в цифровому середовищі: проблеми доступу до інформації; охорона авторського права в інформаційній діяльності з урахуванням практики Європейського Союзу; міжнародні угоди з охорони інтелектуальної власності в діяльності бібліотек.

Активну участь у дискусії прийняли науковці, бібліотекарі, викладачі, співробітники інформаційних установ.

Джерело інформації:

<http://www.nbuv.gov.ua/node/3451>

5 травня 2017 р. у м. Львів відбулась III Міжнародна науково-практична конференція «Історико-культурна спадщина в еру глобалізації: теоретичні та прикладні аспекти» з ініціативи кафедри історії України та етнокомунікації Інституту гуманітарних і соціальних наук

відбулася в Науково-технічній бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка».

Серед учасників конференції були науковці та дослідники зі Львова, Збаража, Луцька, Полтави, Харкова, Чернігова, очільники музеїв, бібліотек, архівів, інших наукових центрів та організацій.

На конференції розглядали питання національної ідентичності, культурних процесів у площині європейської інтеграції. Особливу увагу її учасники зосередили на музейних установах, які є осередками історичної пам'яті та плекання культури пам'яті.

У рамках конференції відбулося засідання «круглого столу» на тему «Особливості підготовки фахівців зі спеціальності «Музеєзнавство і пам'яткознавство» у контексті реформування вищої освіти в Україні».

Джерело інформації:

<http://old.lp.edu.ua/node/10107>

18 травня 2017 р. у м. Харків відбулася робота секції № 25 «Страховий фонд документації: актуальні проблеми та методи обробки і зберігання інформації» в рамках XXV Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я (MicroCAD 2017)» на базі НДІ мікрографії.

Співорганізаторами заходу виступили: Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Мішкольцький університет (Угорщина), Магдебурзький університет (Німеччина), Петрошанський університет (Румунія), Познанська політехніка (Польща), Софійський університет (Болгарія).

Джерело інформації:

<http://micrography.gov.ua/images/stories/2017/conf-microcad/invite-ukr.pdf>

18–19 травня 2017 р. у м. Харків відбулася X Науково-технічна конференція «Сучасний стан та проблемні питання страхового фонду документації, перспективи розвитку та взаємодії» на базі НДІ мікрографії.

Робота конференції проводилась у чотирьох секціях: сучасний стан та проблемні питання страхового фонду документації, перспективи розвитку та взаємодії; використання сучасних інформаційних технологій для обробки інформації; науково-методичні основи управління техногенною безпекою; сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку архівної справи.

Джерело інформації:

<http://micrography.gov.ua/images/stories/2017/conf-micrography/invite-ukr.pdf>

18–20 травня 2017 р. відбулася VI Міжнародну наукову конференцію «Інформація, комунікація, суспільство – 2017» в селищі Славському (Карпати, Сколівські бескиди) за 130 км на південь від Львова з ініціативи кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності

Національного університету «Львівська політехніка». Робота конференції проходила за наступними **тематичні напрями**: документознавство та інформаційна діяльність у системі сучасних наукових досліджень: інформаційні та комунікаційні технології в Internet та World Wide Web; соціальні комунікації; технології інформаційного менеджменту та інтелектуального опрацювання даних; безпека інформаційного простору держави; електронна демократія та електронне урядування; лінгвістичні технології інформаційної діяльності; психологічна та педагогічна компоненти документно-інформаційної діяльності; бібліотечна, архівна та музейна діяльність в умовах розвитку інформаційного суспільства.

У рамках конференції буде проведено круглий стіл з питань розвитку освіти «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Джерело інформації:

<http://lp.edu.ua/event/2017/shosta-mizhnarodna-naukova-konferenciya-informaciya-komunikaciya-suspilstvo-2017>

18–19 травня 2017 р. у м. Львів відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційний простір бібліотеки» на базі Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка».

Організатори конференції: Науково-технічна бібліотека, Національного університету «Львівська політехніка», Наукова бібліотека Краківської політехніки (Польща), Наукова бібліотека Лодзької політехніки (Польща), Центр знань і науково-технічної інформації Вроцлавської політехніки» (Польща); **співорганізатори**: Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, Наукова бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

В рамках конференції були обговорені наступні теми: **Інформаційні ресурси**: бази даних, у т.ч. електронні наукові ресурси, каталоги, цифрові бібліотеки, електронні виставки, інформаційно-аналітичні ресурси; **Технології і WEB-сервіси**: пошукові системи, віртуальні послуги online, мобільні версії сайтів, соціальні мережі і сервіси, Вікіпедія; **Формування інформаційної культури та компетенції користувачів**: медіа-освіта, проект сприяння Академічної доброчесності в Україні (SAIUP), консультативно-інформаційна робота і наукова комунікація, популяризація культури читання; **Образ і функціональність бібліотеки у локальному і регіональному середовищі**: інформаційно-аналітичний моніторинг, популяризація науково потенціалу ВНЗ, PR.

Джерело інформації:

<http://library.lp.edu.ua/node/629>

25 травня 2017 р. відбувся в м. Київ Всеукраїнської науково-практичний круглий стіл «Інформаційне суспільство сьогодні: тенденції розвитку, актуальні проблеми і рішення».

Організаторами заходу виступили: Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва, Кафедра документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій, Центр комп'ютерних технологій ІнфоПлюс.

Мета проведення заходу: обговорення проблем становлення та еволюції інфосфери в сучасній Україні, вироблення нових концептуальних підходів до розуміння напрямів і тенденцій її розвитку.

У межах круглого столу обговорювались наступні питання: керування документаційними процесами в сучасному економічному та політичному менеджменті; інформаційно-комунікаційні технології як складова розвитку сучасної інфосфери; інформаційна діяльність як складова суспільних технологій в історії цивілізації та на сучасному етапі.

Джерело інформації:

<http://www.dut.edu.ua/ua/1661-konferencii-ta-seminari-kafedra-dokumentoznavstva-ta-informaciynoi-diyalnosti>

2 червня 2017 р. у м. Київ відбувся Десятий міжнародний науково-теоретичний семінар «Термінологія документознавства та суміжних галузей знань», організований Кафедрою інформаційної, бібліотечної та архівної справи Факультету культурології Київського національного університету культури і мистецтв.

Робота семінару проводилась за такими напрямками: стандартизація української наукової термінології; історія термінознавства та термінографії в Україні; методика й методологія термінології та термінографії; термінознавство в Україні та шляхи розроблення стандартів наукової термінології; міжнародні термінологічні стандарти у сфері бібліотечної, архівної справи, інформології, документаційної науки, керування документаційними процесами; сучасний стан і перспективи розвитку термінології архівознавства, бібліотекознавства, документознавства та суміжних галузей знань; інформація – текст – документ і постмодерністські термінологічні пошуки; термінологічні студії й інтелектуальна історія; термінологічні проблеми в умовах міждисциплінарності науки; зарубіжні термінологічні дослідження у сфері наук документально-комунікаційного циклу; термінологічні лексикографічні продукти: сучасні запити і відповіді практики; актуальні проблеми документознавства, архівознавства, бібліотекознавства та документально-комунікаційної сфери діяльності суспільства.

Джерело інформації:

http://knukim.edu.ua/anonsu_2/terminologiya-dokumentoznavstva-ta-sumizhnih-galuzey-znan/

23 травня 2017 р. у м. Київ відбувся семінар-практикум «Основи експертизи цінності стародруків, рукописів, документів», організований Національним науково-дослідним реставраційним центром України за підтримки Міністерства культури України та Національного виконавчого комітету Міжнародного центру вивчення питань збереження та відновлення культурних цінностей (ICCRROM).

Джерело інформації:

http://cdago.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=44

24 травня 2017 р. у м. Київ відбулася VIII Міжнародна наукова конференція «Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних досліджень» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського, приурочена до Дня слов'янської писемності і культури

Ця наукова конференція є однією з форм підготовки до XVI Міжнародного з'їзду славистів у м. Белград, Сербія (2018 рік).

Організаторами конференції виступили: Національна академія наук України; Український комітет славистів НАН України; Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; Інститут української мови НАН України; Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України; Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України; Український мовно-інформаційний фонд НАН України; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Під час роботи конференції були обговорені наступні питання: глобалізація і соціокультурна трансформація слов'янських культур; слов'янська культурна спадщина і національний ренесанс; слов'янські мови в порівняльно-історичному та ареальному аспектах; вивчення та збереження слов'янських культурних традицій; міжслов'янські мовні та культурні зв'язки; літературознавство, фольклористика та мистецтвознавство; здобутки історичної славістики; славістичне історичне пам'яткознавство; історіографія славістичних досліджень; науковий спадок славистів в архівах вітчизняних та зарубіжних країн; зростання ролі інформаційних технологій у славістичних дослідженнях.

В рамках конференції відбулися круглі столи: «М. І. Костомаров і його роль у розвитку української славістики»: до 200-річчя від дня народження видатного українського історика-слависта та «Людем посполитым к доброму наученню...»: до 500-річчя від виходу Біблії Франциска Скорини.

Джерело інформації:

<http://www.nbuv.gov.ua/node/3340>

Наукові заходи (круглі столи, семінари) в державних архівних установах України (вересень 2016 – червень 2017 рр.)

14 вересня 2016 р. Державним архівом Хмельницької області проведено навчальний семінар: «Науково-правове, науково-методичне та інформаційне забезпечення діловодства та архівної справи в Хмельницькій обласній дитячій лікарні».

Джерело інформації:

http://www.dahmo.gov.ua/view_date.php?date=2016

16 вересня 2016 р. Державним архівом Вінницької області проведено семінар, присвячений 75-річчю трагедії Бабиного Яру, для учителів історії та суспільних дисциплін на базі Вінницької академії неперервної освіти.

На семінарі з оглядом архівних джерел виступила заступник директора з науково-методичної роботи Ф. А. Винокурова (виступ супроводжувався показом фільму «Пам'ять жива») та архівіст I категорії відділу інформації та використання документів І. А. Тітаренко – з інформацією про електронне відтворення джерельної бази архіву.

Джерело інформації:

http://davio.gov.ua/news/16_veresnya_2016_roku_na_bazi_vinnickoyi_akademiyi_nepererвноyi_osviti_derzhavnim_arhivom_vinnickoyi_oblasti_provedeno_seminar_prisvyacheniy_75_richchyu_tragediyi_babinogo_yaru_dlya_uchiteliv_istoriyi_ta_suspilnih_disciplin

23 вересня 2016 р. Державним архівом Миколаївської області проведено семінар за темою «Архівна справа та діловодство на сучасному етапі» з метою поліпшення діяльності експертних комісій, стану діловодства та архівної роботи в установах обласного рівня.

На семінарі розглянуто такі питання: «Основні положення Інструкції з діловодства та забезпечення виконання її вимог», «Основні принципи побудови індивідуальних номенклатур і формування справ», «Організаційно-правовий статус експертної комісії та архівного підрозділу юридичної особи», «Основні вимоги Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання».

Джерело інформації:

<http://mk.archives.gov.ua/newsm/767-seminar-230916.html>

27–29 вересня 2016 р. Державним архівом Миколаївської області проведено тематичний семінар «Реалізація державної політики у галузі архівної справи та діловодства», що проходив на базі Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій за участю завідувачів архівними секторами райдержадміністрацій, начальників архівних відділів міських (міст обласного значення) рад

На семінарі розглянуто такі питання: «Архівна справа в Україні, історія, сучасний стан, перспективи розвитку», «Децентралізація влади: завдання, проблеми та перспективи, світовий та український досвід», «Про засади державної антикорупційної політики в Україні на 2014–2017 роки. Сутність та основні положення Закону України «Про запобігання корупції», «Державна кадрова політика. Основні положення Закону України «Про державну службу», «Нормативно-правове регулювання процесів формування Національного архівного фонду України», «Нормативно-правові акти щодо діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів», «Укладання та ведення списків юридичних та фізичних осіб, що перебувають у зоні комплектування архіву. Порядок роботи з установами – джерелами формування Національного архівного фонду України», «Форми використання відомостей, що містяться в архівних документах. Робота з виконання запитів фізичних та юридичних осіб, вимоги до оформлення відповідей на запити» та ін.

У рамках семінару відбувся **круглий стіл** на тему **«Історичні, краєзнавчі та документознавчі дослідження в архівних установах Миколаївської області»**.

До роботи **круглого столу** долучилися голова Миколаївської організації Національної спілки краєзнавців України, завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського національного університету ім. Петра Могили, доктор історичних наук, професор О. П. Тригуб, декан факультету менеджменту і бізнесу Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», кандидат педагогічних наук, доцент С. О. Шуляк.

Джерело інформації:

<http://mk.archives.gov.ua/newsm/768-news-290916.html>

4 жовтня 2016 р. Державним архівом Сумської області проведено **семінар-практикум «Організація діловодства та архівного зберігання документів»** для виконавчої дирекції Сумського обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Значну увагу на семінарі було приділено питанням ведення діловодства та архіву, дотриманню чинного законодавства та нормативно-правових актів у кадровій роботі.

Джерело інформації:

http://daso.sumy.ua/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=1&Itemid=82&limit=16&limitstart=64

з 17 по 25 жовтня 2016 р. Державним архівом Харківської області проведено **семінар** із підвищення кваліфікації з метою підвищення фахового рівня працівників ділових служб та архівних підрозділів установ, підприємств та організацій – джерел комплектування документами НАФ

Державного архіву Харківської області та архівного відділу Нововодолазької райдержадміністрації. Під час семінару розглядалися основні питання роботи архівного підрозділу установ, а саме: забезпечення збереженості документів, складання номенклатур справ, проведення експертизи цінності документів та інші.

Джерело інформації:

<http://archives.kh.gov.ua/?p=12351>

28 жовтня 2016 р. Державним архівом Черкаської області проведено семінар «Нормативно-правові акти з питань діловодства, архівної справи та роботи з електронними документами. Проведення експертизи цінності документів, підготовка і передавання справ до архіву установ. Організація роботи експертних комісій та архіву установ. Користування документами архіву установи. Порядок проведення перевіряння наявності та стану справ і приймання – передавання документів під час зміни особи, відповідальної за архів установи. Вимоги до передавання документів у випадку реорганізації або ліквідації установи» для осіб, відповідальних за архіви установ міста.

Джерело інформації:

<http://www.ck.archives.gov.ua/index.php?&page=2>

28 жовтня 2016 р. Державним архівом Запорізької області проведено семінар з питань організації діловодства і архівної справи для працівників діловодних служб та архівних підрозділів установ, організацій, підприємств - джерел формування Національного архівного фонду Державного архіву Запорізької області.

На семінарі було розглянуто ряд важливих питань, зокрема: особливості впровадження електронного документообігу та застосування електронного цифрового підпису в організації, впровадження у діяльності юридичних осіб Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, порядок заповнення паспорта архівного підрозділу установи, організації, підприємства, порядок приймання-передавання документів (справ) під час зміни керівника установи, керівника архіву, припинення установи.

У семінарі взяли участь 24 працівника діловодних служб та архівних підрозділів департаментів та управлінь Запорізької облдержадміністрації, територіальних органів міністерств, відомств.

Джерело інформації:

http://www.archivzp.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=620%3A2016-10-31-08-23-59&lang=ua

31 жовтня 2016 р. Державним архівом Хмельницької області проведено засідання круглого столу на тему: «Про реалізацію права на

звернення громадян до Державного архіву Хмельницької області» на виконання розпорядження голови облдержадміністрації «Про орієнтовний план консультацій з громадськістю на 2016 рік».

Впродовж засідання підіймалися проблемні питання, що стосуються розгляду запитів та звернень громадян, тематика запитів, специфіка виконання архівних запитів, а саме: соціально-правового характеру, тематичних, майнових, персональних, запитів на публічну інформацію, терміни їх виконання. Найбільший інтерес викликало дослідження генеалогічного напрямку та виконання біографічних та генеалогічних запитів.

Крім того, відмічено, що в порівнянні з 2014 роком звернення громадян до Державного архіву Хмельницької області збільшились у двічі.

Джерело інформації:

http://www.dahmo.gov.ua/view_date.php?date=2016

3 листопада 2016 р. за участю Державного архіву Хмельницької області в м. Хмельницький відбувся семінар з архівної справи для осіб, відповідальних за діловодство у відокремленому підрозділі «Хмельницька атомна електрична станція», в якому взяла участь заступник директора К. Бурдуваліс з метою вдосконалення роботи щодо формування справ, їх упорядкування і систематизації, проведення експертизи цінності документів.

http://www.dahmo.gov.ua/view_date.php?date=2016

3 листопада 2016 р. за участю Державного архіву Київської області відбувся в м. Вишгород круглий стіл «Історія та перспективи розвитку Вишгородського історико-культурного заповіднику». В заході приймали участь представники органів державної влади, місцевого самоврядування, науковці, краєзнавці, релігійні та громадські організації.

Під час обговорення учасники круглого столу висловили спільну думку розглядати територію давнього Вишгороду, як унікальну пам'ятку історії, культури, археології, містобудування, архітектури та природного ландшафту України та Східної Європи. За підсумками роботи круглого столу була прийнята відповідна ухвала.

Джерело інформації:

<http://dako.gov.ua/kraeznav4i-novunu/858-2016-11-04-08-31-30.html>

9 листопада 2016 р. за участю Державного архіву Тернопільської області відбувся круглий стіл на тему: «Українська гельсінська група: історія і сучасність» з нагоди 40-а річчя від створення Української гельсінської групи. Організатори заходу: Державний архів Тернопільської області, історичний факультет Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, управлінням внутрішньої політики, національностей і релігії Тернопільської облдержадміністрації.

У рамках круглого столу відкрито документальну виставку «Право на захист», а Володимиром Ханасом було презентовано поштову марку «УГГ-40».

Джерело інформації:

<http://www.dato.te.gov.ua/index.php/2-uncategorised/67-ukrainskii-helsinskii-hrupi-40-rokiv>

16 листопада 2016 р. Державним архівом Одеської області проведено методичні заняття – **семінар** працівників архіву, організований Науково-методичною радою (голова – к.і.н. Л.Г.Білоусова) за темою «**Міжнародні зв'язки Державного архіву Одеської області - обмін професійним досвідом**».

Учасники занять обговорили питання відкритості архівних джерел у Європі і місце Одеського архіву у віртуальному світі.

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/pres-centr/arhiv-novin/hronika-2016/161116_metod-seminar/

23 листопада 2016 р. Державним архівом Чернівецької області проведено **семінар-практикум** для секретарів сільських рад та відповідальних за діловодство та архів самостійних структурних підрозділів райдержадміністрації у приміщенні Заставнівської районної державної адміністрації. На семінарі було розглянуто наступні питання: нормативно-правова база з ведення діловодства та архівної справи в установі; функціонування служби діловодства, архівного підрозділу та експертної комісії в установі; порядок проведення експертизи цінності документів в установі; науково-технічне опрацювання документів.

Джерело інформації:

<http://cv.archives.gov.ua>

24 листопада 2016 р. для працівників **Державного архіву Полтавської області** проведено **тематичний короткостроковий семінар за темою «Про правове забезпечення дотримання прав людини в Україні: вітчизняний та міжнародний досвід»** до Всеукраїнського тижня права та на виконання Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року Полтавським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Для проведення семінару запрошено кандидата історичних наук, доцента кафедри правознавства, докторанта Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Тамару Віталіївну Жалій.

Джерело інформації:

<http://poltava.archives.gov.ua/news/tematichnii-korotkostrokovii-seminar-pro-pravove-zabezpechennya-dotrimannya-prav-lyudini-v-ukra>

25 листопада 2016 р. Державним архівом Київської області проведено методичний семінар «Актуальні питання ведення діловодства та архівної справи в установах Бориспільського району», на який були запрошені відповідальні за служби діловодства та архівні підрозділи апарату та окремих структурних підрозділів Бориспільської районної державної адміністрації, секретарі сільських рад.

Під час проведення семінару надавались методичні консультації з питань ведення діловодства та архівної справи, а також обговорено механізм приймання-передавання документів на зберігання до архівних установ документів від сільських рад, у зв'язку з впровадженням Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Джерело інформації:

<http://dako.gov.ua/kraeznav4i-novunu/879-2016-11-25-14-45-42.html>

25 листопада 2016 р. Державним архівом Кіровоградської області проведено **нараду-семінар** з підвищення кваліфікації працівників діловодних, експертних та архівних служб організацій усіх форм власності з метою вивчення основних питань роботи з документами у діловодстві та в архівних підрозділах, освоєння сучасних вимог до документування управлінської діяльності.

Джерело інформації:

<http://dakiro.kr-admin.gov.ua/news/2016/11-25/news2.php>

12-13 грудня 2016 р. за участю Державного архіву Вінницької області відбувся **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Викладання історії Другої світової війни та Голокосту у школі: співпраця вчителя і архівіста»**, організований Українським інститутом вивчення історії Голокосту «Ткума» (м. Дніпро) та Державним архівом Вінницької області.

Учителі-історики з кількох областей України ділилися досвідом, розповідали про свою краєзнавчу роботу і вчилися працювати з архівними і музейними першоджерелами. Саме на це були направлені ефективні заходи, здійснені працівниками держархіву області в рамках програми семінару: документальна експозиція, розгорнута в читальному залі архіву, а також практичні заняття з використання архівних джерел у вивченні історії Голокосту.

У рамках програми семінару заступник директора архіву з науково-методичної роботи к.і.н. Винокурова Ф. А., також презентувала мультимедійну інсталяцію «Ми дозволяємо вам померти...» про табір-гетто Печера Шпиківського району, де загинуло близько 12 тис. євреїв, переважно жінок, літніх людей, дітей.

Джерело інформації:

http://davio.gov.ua/news/vidbuvsya_vseukrayinskiy_naukovo_praktichniy_seminar_vikladannya_istoriyi_drugoyi_svitovoyi_viyini_ta_golokostu_u_shkoli_spi_vpracya_vchitelya_i_arhivista

14 грудня 2016 р. Державним архівом Закарпатської області проведено чергове засідання постійно діючого **семінару «Сучасне діловодство та архівна справа»** для працівників відповідальних за діловодство та архів, членів експертних комісій установ, організацій, підприємств.

Учасників семінару ознайомлено із законодавчою базою з питань архівної справи, порядком складання і оформлення номенклатур справ, описів справ, актів про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ та роз'яснено принципи і критерії проведення експертизи цінності документів й основні положення роботи архівних підрозділів.

Згідно регламенту учасники семінару відвідали архівосховище і ознайомилися з умовами зберігання документів.

Джерело інформації:

<http://dazo.gov.ua/index.php?id=newsline&nid=299>

12 січня 2017 р. за участю Державного архіву Херсонської області відбулося засідання **круглого столу з актуальних питань пенсійного забезпечення та дотримання вимог щодо збереженості архівних документів та порядку їх передачі до архівних установ у випадку ліквідації, банкрутства, реорганізації підприємств, установ, організацій.** Проведення заходу ініційовано та підготовлено Головним управлінням Пенсійного фонду України в Херсонській області. Крім архівістів, до обговорення питань було залучено керівників Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації, обласної міжгалузевої ради профспілок; управління Пенсійного фонду України в м. Херсоні, арбітражних керуючих. Під час засідання уточнено бачення проблем і шляхи їх подальшого вирішення, відпрацьовано першочергові заходи щодо удосконалення механізму документального підтвердження соціальних гарантій громадян.

Джерело інформації:

http://kherson.archives.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=428:12-&catid=44:2017&Itemid=133

20 січня 2017 р. Державним архівом Тернопільської області проведено **круглий стіл «Ярослав Стецько – герой України»**, приурочений 105-ій річниці від дня народження активного діяча ОУН, уродженця Тернопільщини Ярослава Стецька. В рамках круглого столу відбулося відкриття виставки «Ярослав Стецько – герой України».

Виставку відкрив директор архіву, кандидат історичних наук Федір Полянський. З вітальними словами виступили заступник голови обласної

державної адміністрації Юрій Юрик і заступник голови обласної ради Любомир Крупа.

Участь у круглому столі взяли участь представники влади, громадських організацій і науковці. Серед резолюцій наукового зібрання відмітимо: рекомендацію про видання збірника праць Я. Стецька у 3-х томах, підтримати клопотання про присудження Я. Стецьку - Героя України, сформувати особовий фонд «Ярослав Стецько - герой України» за матеріалами і документами Фонду ім. Я. Стецька.

Джерело інформації:

<http://www.dato.te.gov.ua/index.php/2-uncategorised/73-yaroslav-stetsko-heroi-ukrainy>

27 січня 2017 р. Державним архівом Київської області проведено засідання **круглого столу до Міжнародного дня пам'яті жертв Холокосту**. В заході взяли участь представники Управління культури, національностей та релігій Київської обласної державної адміністрації, Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г.С. Пшеничного, Державного архіву м. Києва, Міжнародної громадської організації «Інтернаціональний союз», Іудейської релігійної громади «Міцва» (м. Біла Церква Київської області), бібліотеки «Деміївська» ЦБС Голосіївського району м. Києва, представники наукових та архівних установ Київської області.

Учасниками круглого столу обговорені актуальні теми, що стосуються масових розстрілів безневинних жертв нацистського режиму, які мають стати трагічним уроком для майбутніх поколінь.

Джерело інформації:

<http://dako.gov.ua/kraeznav4i-novunu/925-2017-01-27-14-27-57.html>

січень-лютий 2017 р. проведено **семінари у Харківській області** для відповідальних за ведення архіву та діловодство в установах і організаціях, які є джерелами формування Національного архівного фонду архівним відділом районної державної адміністрації протягом. У роботі семінарів взяли участь представники державних органів, органів місцевого самоврядування та інших установ Чугуївського району.

Начальник архівного відділу районної державної адміністрації Олена Савінова повідомила про підсумки роботи з архівними документами та станом діловодства у вищезазначених установах Чугуївського району у 2016 році та напрями роботи на 2017 рік.

Присутніх було ознайомлено із новими нормативно-правовими актами та змінами у них у сфері діловодства та архівної справи. Особливу увагу було приділено роботі з архівними документами у сільських, селищних радах, що реорганізуються, в частині порядку передавання документів відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

На семінарі увагу учасників було зосереджено на питаннях обліку архівних документів, забезпечення їх збереженості, порядку користування

ними та відповідальності за порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.

Також на семінарах діловоди (відповідальні за діловодство) та відповідальні за ведення архіву установ обмінялися досвідом роботи з питань, що обговорювалися.

Джерело інформації:

<http://archives.kh.gov.ua/?p=13503>

1 лютого 2017 р. проведено **семінар-навчання селищних, сільських голів району** Великоолександрівською районною державною адміністрацією (**Херсонська область**). На заході виступила завідувач архівного сектора Л. Іванова щодо забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду сільських, селищних рад, а також ознайомила присутніх з аналізом стану науково-технічного упорядкування документів місцевих рад району станом на 01 лютого цього року. Були надані рекомендації щодо порядку передавання документів юридичних осіб (сільських, селищних рад), що реорганізуються відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», схваленими Центральною експертно-перевірною комісією Державної архівної служби України 07 жовтня 2016 року. Наголошено на необхідності активізувати роботу з науково-технічного опрацювання документів та проведення експертизи їх цінності.

Джерело інформації:

http://kherson.archives.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=434:1-&catid=44:2017&Itemid=133

2 лютого 2017 р. Державним архівом Одеської області проведено **семінар-практикум** для авторів-упорядників довідкового видання «**Зведений каталог метричних книг. Випуск 3. Бессарабія**» (організатор - голова Науково-методичної ради к.і.н. Л. Г. Білоусова). Метою заняття було обговорити результати роботи за 2016 рік, зокрема, проблемні питання науково-технічної розробки церковних проекту).

Видання включатиме відомості про наявні метричні книги церков міст і сіл Бессарабії.

Джерело інформації:

http://archive.odessa.gov.ua/novosti/170202_metrichni-knigi_seminar/

9 лютого 2017 р. Державним архівом Херсонської області проведено **семінар-практикум з питань науково-технічного упорядкування документів** на базі управління містобудування та архітектури обласної державної адміністрації для її працівників.

Під час семінару висвітлені питання впровадження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 18

червня 2015 року № 1000/5. Надано консультації з складання та оформлення описів справ постійного зберігання, з кадрових питань, акта про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду. Проведено майстер-клас з упорядкування документів: формування та підшивання справ, їх опрацювання, нумерації аркушів, складання заголовків і засвідчувальних надписів, оформлення обкладинок справ.

Джерело інформації:

http://kherson.archives.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=435:9-&catid=44:2017&Itemid=133

9 лютого 2017 р. у м. Київ відбувся Другий всеукраїнський методичний семінар «Нова українська школа: навчання/знання про Голодомор та інші геноциди», співорганізатором якого виступив Центральний державний архів громадських об'єднань України. На заході були присутні 65 освітян з різних куточків України. Директор архіву О. В. Бажан розповіла про історію ЦДАГО України, його основні фонди та зосередила увагу на документах, що висвітлюють Голодомор 1932–1933 рр. в Україні. Начальник відділу використання інформації документів С. І. Власенко ознайомила учасників семінару із виданнями з проблематики Голодомору, підготовленими на базі документів із фондів архіву. Присутні мали можливість оглянути виставку архівних документів, присвячених Голодомору 1932–1933рр.

Джерело інформації:

http://cdago.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1145

1 та 2 березня 2017 р. Державний архів Харківської області провів семінар з підвищення кваліфікації працівників місцевих архівних установ за темою: «Організація роботи архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад Харківської області».

Під час проведення семінару були заслухані та обговорені такі питання:

1. Про підсумки роботи місцевих архівних установ Харківської області за 2016 рік та основні завдання на 2017 рік.
2. Особливості проведення експертизи цінності документів.
3. Про якість підготовки та своєчасність надання планово-звітної документації за 2016 рік.
4. Заповнення основних та допоміжних облікових документів відповідно до вимог Правил роботи архівних установ України та інструкції з обліку документів.
5. Про ведення карток фондів архівними відділами.
6. Про виконання архівними установами запитів юридичних та фізичних осіб на підставі архівних документів та оформлення архівних довідок (копій, витягів).
7. Про підсумки виконання Плану-графіку першочергового приймання документів за 2012-2016 роки та складання Плану-графіку на 2017-2021 роки.

8. Про паспортизацію архівних відділів та трудових архівів.

9. Про нові надходження до ДІФ Державного архіву Харківської області.

Джерело інформації:

<http://archives.kh.gov.ua/?p=13550>

10 березня 2017 р. архівним відділом Барвінківської районної державної адміністрації (Харківська область) проведено семінар з підвищення кваліфікації відповідальних за трудові архіви міської та сільських рад за темою: «Організація роботи трудових архівів органів місцевого самоврядування Барвінківського району у 2017 році» Учасники семінару ознайомились з новими нормативно-правовими актами та змінами, що стосуються виконання запитів юридичних та фізичних осіб на підставі архівних документів та оформлення архівних довідок (копій, витягів), про особливості заповнення облікових документів відповідно до вимог Правил роботи архівних установ України та інструкції з обліку документів, правила підготовки та своєчасність надання річної та квартальної звітної документації.

Окремо піднімалося питання упорядкування архівних документів сільськими радами в частині порядку передавання документів відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

В ході семінару відповідальні за трудові архіви міської та сільських рад обмінялися досвідом роботи з питань, що обговорювалися.

Джерело інформації:

<http://archives.kh.gov.ua/?p=13592>

15 березня 2017 р. архівним відділом Коломацької районної державної адміністрації (Харківська область) проведено семінар для відповідальних за ведення архіву та діловодство в установах і організаціях району У роботі семінару взяли участь представники державних органів, органів місцевого самоврядування та інших установ в загальній кількості 27 осіб. Начальник архівного відділу Любов Дубинка підвела підсумки виконання Плану-графіку першочергового приймання на державне зберігання документів НАФ за 2012–2016 роки та ознайомила з основними напрямками роботи на наступні п'ять років. Присутнім було наголошено на необхідності розробки номенклатур справ, положень про ЕК та архівні підрозділи та їх перегляді в зв'язку із внесеними у 2015–2016 роках змінами. Одночасно, присутні були ознайомлені із новими нормативно-правовими актами та змінами у них в сфері діловодства та архівної справи.

По закінченню семінару всім бажаючим було надано індивідуальні консультації з питань роботи з архівними документами.

Джерело інформації:

<http://archives.kh.gov.ua/?p=13598>

16 березня 2017 р. Державним архівом Черкаської області проведено **семінар** з завідувачами архівних установ міських та селищних рад (трудоих архівів) з питань забезпечення збереженості та обліку архівних документів, запитів соціально-правового характеру.

Джерело інформації:

<http://www.ck.archives.gov.ua>

20 березня 2017 р. за участю Державного архіву Луганської області у м. Сєверодонецьк проведено **семінар «Окремі питання вимог чинного законодавства архівної сфери»** з керівниками архівних установ райдержадміністрацій, міських рад, трудоих архівів області, відповідальними за підготовку архівних довідок та представниками Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області.

На семінарі були розглянуті питання:

1. Порядок оформлення архівних довідок (копій, витягів), які надаються на запити юридичних та фізичних осіб (доповідачі - Трішун Світлана Олександрівна, заступник директора Державного архіву Луганської області; Сидоренко Олена Василівна, начальник відділу інформації та використання документів державного архіву Луганської області).

2. Порядок віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних, їх облік та зберігання (доповідачі - Лисенко Тетяна Анатоліївна, заступник директора – головний зберігач фондів Державного архіву Луганської області; Потапова-Панасенко Олена Володимирівна, начальник відділу зберігання, обліку та довідкового апарату Державного архіву Луганської області).

3. Організація проведення комплексних, тематичних та контрольних перевірок діяльності служб діловодства, архівних підрозділів та експертних комісій установ, підприємств, організацій джерелах формування НАФ, які передають документи до архівних установ області (доповідач - Вергасова Ельвіра Едуардівна заступник начальника відділу формування Національного архівного фонду та діловодства Державного архіву Луганської області).

Джерело інформації:

<http://lg.archives.gov.ua/#paginate-4>

21 березня 2017 р. Державним архівом Полтавської області проведено **семінар-практикум** для відповідальних за діловодство та архівний підрозділ галузевих обласних профспілкових організацій на тему: **«Організація діловодства роботи експертних комісій та забезпечення збереженості документів в обласних профспілкових організаціях»**. Для присутніх було підготовлено теоретичну частину та практичні завдання для закріплення викладеного матеріалу.

Джерело інформації:

<http://poltava.archives.gov.ua/news/21-bereznya-2017-roku-provedeno-seminar-praktikum>

23 березня 2017 р. Державним архівом Кіровоградської області проведено у м. Кропивницький тематичний короткостроковий семінар для начальників загальних відділів райдержадміністрацій у рамках проведення ДНЗ «Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій» облдержадміністрації. Під час заходу розглянуто питання організації співпраці загальних відділів з архівними відділами (секторами) райдержадміністрацій, практику підготовки номенклатур справ, представлено добірку архівних документів і матеріалів «Т. Шевченко - назавжди», проведено оглядову екскурсію по архівосховищу, ознайомлено начальників загальних відділів зі складом та змістом документів архіву.

Джерело інформації:

<http://dakiro.kr-admin.gov.ua/news/2017/03-23/news.php>

27 березня 2017 р. за участю Державного архіву Луганської області у м. Сєвєродонецьк проведено семінар на тему: «Організація та проведення експертизи цінності документів НАФ та особового складу у структурних підрозділах облдержадміністрації».

Під час семінару були розглянуті наступні питання:

1. Організація роботи постійно діючої експертної комісії та порядок проведення експертизи цінності документів.

2. Основні етапи науково-технічного опрацювання документів НАФ та складання архівних описів в структурних підрозділах облдержадміністрації.

3. Підготовка до передавання документів постійного зберігання та з особового складу до архіву установи.

Учасники семінару отримали відповіді на питання, що виникають у ході організації та проведення експертизи цінності документів НАФ та особового складу у структурних підрозділах облдержадміністрації.

Джерело інформації:

<http://lg.archives.gov.ua/#paginate-4>

27 та 31 березня 2017 р. Державним архівом Луганської області проведено у м. Сєвєродонецьк семінари з установами - джерелами формування НАФ, які передають документи до державного архіву, з проведення науково-технічної обробки документів державним архівом Донецької області.

Джерело інформації:

http://dn.archives.gov.ua/seminar_27_03_2017_ukr.html

30 березня 2017 р. Державним архівом Луганської області проведено в м. Сєвєродонецьк практичний семінар з керівниками архівних установ Бахмутської, Торецької міських рад, військово-цивільної

адміністрації м. Авдіївка, Артемівської, Костянтинівської, Мар'їнської, Ясинуватської райдержадміністрацій з питань здійснення контролю за перевірянням наявності, стану і руху документів НАФ, що зберігають юридичні особи зони їх комплектування.

Джерело інформації:

<http://dn.archives.gov.ua>

6 квітня 2017 р. Державним архівом Луганської області в м. Сєверодонецьк проведено практичний семінар з керівниками архівних установ Дружківської, Краматорської, Лиманської, Слов'янської міських рад, Слов'янської райдержадміністрації з питань здійснення контролю за перевірянням наявності, стану і руху документів НАФ, що зберігають юридичні особи зони їх комплектування.

Джерело інформації:

http://dn.archives.gov.ua/seminar_06.04.2017_ukr.html

7 квітня 2017 р. Центральним державним архівом громадських об'єднань України проведено семінар-практикум «Історик-архівіст Анатолій Кентій. До 80-ї річниці від дня народження». Співорганізатором заходу, який проходив в рамках освітньо-пізнавального проекту «Архівна аудиторія історика», виступив історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Джерело інформації:

http://cdago.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=44

17 травня 2017 р. на базі Державного архіву Запорізької області Центральним державним науково-технічним архівом України проведено семінар-нараду з представниками установ, підприємств та організацій Запорізької області на тему: «Забезпечення збереженості науково-технічної документації. Проблеми та шляхи їх вирішення».

У семінарі-наradі взяли участь представники 14 установ, підприємств та організацій Запорізької області, які є джерелами формування Національного архівного фонду ЦДНТА України та Державного архіву Запорізької області, всього 23 особи.

Джерело інформації:

http://www.archivzp.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=634%3A2017-05-17-12-27-20&lang=ua

18 травня 2017 р. на базі Центрального державного історичного архіву України (м. Київ) відбувся практичний семінар «Облік і зберігання музеями архівних документів, що належать до Національного архівного фонду» для головних зберігачів та завідувачів відділів фондової роботи музеїв України, що зберігають документи профілю архіву.

Під час семінару було обговорено актуальні питання збереженості документів, оцифрування найдавніших історичних джерел, віднесення документів, що зберігаються в музеях, до складу Національного архівного фонду, проведення експертизи цінності фондово-закупівельними комісіями музеїв, можливі напрями співпраці з архівом.

Джерело інформації:

http://cdiak.archives.gov.ua/n_2017_05_18.php

19 та 20 квітня 2017 р. Державним архівом Полтавської області проведено **семінар-практикум** за темою **«Організація діловодства, роботи експертних комісій та забезпечення збереженості документів»** для працівників діловодних, експертних та архівних служб юридичних осіб сільського, лісового, водного господарства, землевпорядження і землекористування.

Джерело інформації:

<http://poltava.archives.gov.ua/news/19-ta-20-kvitnya-2017-roku-provedeno-seminar-praktikum>

25 квітня 2017 р. за участю Державного архіву Луганської області у м. Сєвєродонецьк проведено **семінар** на тему: **«Організація діловодства та архівної справи в установах, підприємствах та організаціях області – джерел комплектування Національного архівного фонду»** у приміщенні Луганської обласної військово-цивільної адміністрації.

На семінарі були розглянуті наступні питання: 1. Організація роботи постійно діючої експертної комісії та порядок проведення експертизи цінності документів. 2. Основні етапи науково-технічного опрацювання документів НАФ та складання архівних описів. 3. Підготовка до передавання документів постійного зберігання та з особового складу до архіву установи. У семінарі взяли участь 33 представники від територіальних підрозділів центральних органів виконавчої, судової влади, лікувальних закладів, установ харчової промисловості та сільського лісового господарства, закладів соціальної допомоги.

Учасники семінару отримали відповіді на питання, що виникають у ході організації та проведення експертизи цінності документів НАФ та особового складу, формування особових справ, службових листів та особливості формування у справи документації засідань колегіальних органів.

Джерело інформації:

<http://lg.archives.gov.ua/#paginate-3>

27 квітня 2017 р. Державним архівом Донецької області проведено **практичний семінар** з питань здійснення контролю за перевірянням наявності, стану і руху документів НАФ, що зберігають юридичні особи зони комплектування архівних установ області в архівному відділі

Покровської міської ради. В організаційно-методичному заході взяли участь керівники архівних установ **Добропільської, Мирноградської, Новогродівської, Покровської, Селидівської міських рад, Великоновосілківської, Добропільської, Красноармійської, Олександрівської райдержадміністрацій.**

Мета семінару – практично відпрацювати всі питання організації роботи з юридичними особами з перевіряння архівних документів та надання архівним установам методично-консультативної допомоги у вирішенні проблемних питань щодо усунення недоліків, виявлених у результаті перевіряння.

Джерело інформації:

http://dn.archives.gov.ua//seminar/seminar_27.04.2017_ukr.html

23 травня 2017 р. за участю **Державного архіву Полтавської області** проведено **тематичний короткостроковий семінар** за темою **«Актуальні питання реалізації державної політики у галузі архівної справи»** для працівників апаратів та структурних підрозділів обласної та районних державних адміністрацій, відповідальних за ведення архівів на базі Центру перепідготовки спільно із Полтавським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Під час проведення семінару розглянуті наступні питання:

1. Про забезпечення збереженості та облік документів Національного архівного фонду.
2. Про актуальні питання організації ділових процесів в управлінській діяльності.
3. Про порядок оформлення документів та складання номенклатур справ.
4. Про оформлення архівних довідок, архівних витягів, архівних копій відповідно до вимог чинного законодавства.
5. Про організацію архівної справи, порядок проведення експертизи цінності документів.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року» для присутніх проведено лекцію щодо реалізації Національної стратегії органами юстиції. Для проведення лекції запрошено заступника начальника управління-начальника відділу систематизації законодавства, правової роботи та правової освіти Головного територіального управління юстиції у Полтавській області Л. Л. Токареву.

Джерело інформації:

<http://poltava.archives.gov.ua/news/tematichnii-korotkostrokovii-seminar-za-temoyu-aktualni-pitannya-realizatsii-derzhavnoi-politik>

23–24 травня 2017 р. Державним архівом Івано-Франківської області проведено тематичний короткостроковий семінар «Актуальні питання діяльності архівних установ області» для начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад міст обласного значення в обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Навчання проводилось з метою узагальнення практики нововведень в архівній галузі, змін в нормативно-правовій базі, забезпечення формування, зберігання, ведення державного обліку документів НАФ та використання документів НАФ в архівних установах області.

Джерело інформації:

<http://if.archives.gov.ua>

25 травня 2017 р. Державним архівом Донецької області проведено практичний семінар з питань здійснення контролю за перевірянням наявності, стану і руху документів НАФ, що зберігають юридичні особи зони комплектування архівних установ області в архівному відділі Маріупольської міської ради держархівом області. В організаційно-методичному заході взяли участь керівники та спеціалісти архівних установ Вугледарської, Маріупольської міських рад, Волноваської, Мангушської, Нікольської райдержадміністрацій.

На семінарі практично відпрацьовано питання організації роботи з юридичними особами з перевіряння наявності архівних документів у зоні комплектування архівних установ та надано методично-консультативну допомогу у вирішенні проблемних питань щодо усунення недоліків, виявлених у результаті перевіряння.

Джерело інформації:

http://dn.archives.gov.ua//seminar/seminar_25.05.2017_ukr.html

29-31 травня 2017 р. Державним архівом Чернігівської області проведено постійно діючі курси підвищення кваліфікації працівників архівних, діловодних та експертних служб установ, організацій та підприємств. Більшість слухачів були представники структурних підрозділів облдержадміністрації.

Під час занять висвітлені теми щодо формування та систематизації справ при складанні номенклатур справ, організації проведення науково-технічного опрацювання документів та розшуку відсутніх справ, оформлення організаційно-розпорядчої документації, порядку передавання справ постійного зберігання до Державного архіву області; проведені практичні заняття зі складання офіційного листа на бланку установи, оформлення обкладинок та підшивання справ.

Джерело інформації:

<http://cn.archives.gov.ua>

31 травня та 2 червня 2017 р. Державним архівом Львівської області проведено щорічну нараду-семинар для керівників архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, а також відповідальних осіб за архів об'єднаних територіальних громад Львівської області з питань архівної справи та діловодства.

На нараді розглядалися актуальні питання щодо виконання завдань, поставлених перед архівістами області, і які потребують особливої уваги, а саме:

- формування списків юридичних осіб – джерел формування НАФ, які передають документи до архівних відділів РДА та міських рад,
- система облікових документів архівного відділу, порядок передавання документів юридичних осіб, що реорганізуються, відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»,
- робота Експертних комісій державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій та проведення експертизи цінності документів,
- про виконання Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ на 2009-2019 роки архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад,
- про підготовку планово-звітної документації 2017-2018 роки розвитку архівної справи у Львівській області.

Під час наради відбувся обмін думками щодо вирішення проблем в архівній галузі та пошук можливих шляхів їх вирішення.

Джерело інформації:

<http://www.archivelviv.gov.ua/news/547/>

31 травня та 2 червня 2017 р. Державним архівом Херсонської області проведено семінари-практикуми з питань самостійного науково-технічного упорядкування документів працівниками на базі управління освіти науки та молоді обласної державної адміністрації і Державної екологічної інспекції у Херсонській області для працівників установ.

Під час семінарів висвітлені питання впровадження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 18 червня 2015 року № 1000/5. Надано консультації з складання та оформлення описів справ постійного зберігання, з кадрових питань, акта про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду. Проведено майстер-клас з упорядкування документів: формування та підшивання справ, їх опрацювання, нумерації аркушів, складання заголовків і засвідчувальних надписів, оформлення обкладинок справ.

Джерело інформації:

<http://kherson.archives.gov.ua>

6-7 червня 2017 р. Державним архівом Тернопільської області проведено **Перші Геретівські читання**, приуроченні до Дня пам'яті Ігоря Герети.

Співорганізаторами заходу виступили: Тернопільська обласна державна адміністрація, Тернопільська обласна рада, Тернопільська міська рада, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопільський обласний краєзнавчий музей. Наукові читання проходили два дні.

По закінченні конференції відбулася екскурсія учасників в Державний архів Тернопільської області з переглядом експозиції **виставки «Ігор Герета – духовний символ України»**.

Джерело інформації:

<http://www.dato.te.gov.ua/index.php/2-uncategorised/90-pershi-geretivski-chytannia>

7 червня 2017 р. Державним архівом Донецької області у м. Костянтинівка проведено **навчальний семінар «Оформлення архівних довідок, копій і витягів з документів: проблемні питання, шляхи вирішення»**. У семінарі взяли участь 34 архівних установ Донецької області.

Джерело інформації:

http://dn.archives.gov.ua//seminar/seminar_07.06.2017_ukr.html

Анонси конференцій

21–27 серпня у м. Рига (Латвія) відбудеться конференція секції архівів університетів та дослідницьких інститутів Міжнародної ради архівів під назвою «Матеріали культурної спадщини – архіви університетів, дослідницьких інститутів та фольклорні архіви в 21 ст.». Конференція організована Національним архівом Латвії та Інститутом літератури, фольклору та мистецтва Латвійського університету.

Джерело інформації: <http://www.ica.org/en/suv-conference-2017-cultural-heritage-materials-%E2%80%93-university-research-and-folklore-archives-21st>

14–15 вересня 2017 р. у м. Одеса (Україна) відбудеться **X Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття»** в Одеському національному політехнічному університеті на базі кафедри документознавства та інформаційної діяльності. До участі в конференції запрошуються наукові працівники, спеціалісти інформаційної сфери, викладачі, аспіранти і студенти.

Проблематика конференції: документно-інформаційна діяльність: аналітика, дефініції, інновації; комунікативні аспекти інформаційної

діяльності; сучасні інформаційно-освітні технології; українська та іноземні мови за професійним спрямуванням; філософсько-культурологічні аспекти інформаційної діяльності.

Джерело інформації:

http://opu.ua/new_news/119

14–15 вересня 2017 р у м. Мінськ (Білорусь) відбудеться Міжнародний конгрес «500 років білоруського друкарства» у Національній бібліотеці Білорусі. У рамках міжнародного конгресу, відбудеться святкування 95-річчя від дня заснування Національної бібліотеки Білорусі.

На форумі передбачено обговорення таких тем: історія білоруського друкарства в контексті світової книжкової культури; книжкова спадщина Франциска Скорини та його наступників; білоруські рукописні і друковані книжкові пам'ятки у вітчизняних та зарубіжних зібраннях; роль бібліографії в збереженні національної книжкового спадщини; вплив друкарства на становлення білоруської літератури; розвиток білоруської мови в контексті поширення друкарства; мистецтво білоруської книги: від Скорини до сучасності; історія бібліотечної справи Білорусі та зарубіжних країн; книга і читання: досвід століть і сучасні реалії; професія бібліотекаря протягом століть; діяльність бібліотек зі збереження книжкової спадщини в електронному інформаційному середовищі.

Окрім цього у рамках Конгресу також відбудуться: **Міжнародний круглий стіл «Документальна спадщина в Центральноевропейському регіоні: шляхи збереження, вивчення та популяризації»;** **XX Загальні збори Некомерційного партнерства «Бібліотечна асамблея Євразії»;** **засідання об'єднання «Бібліотека Балтика»** – європейської організації для бібліотек країн Балтійського регіону; урочисте відкриття міжнародного виставкового проекту «Франциск Скорина і його епоха».

Джерело інформації:

<http://www.nbu.gov.ua/node/3393>

<http://old.nlb.by/knigi-500/leter.php>

20–22 вересня 2017 р. у м. Кельце (Польща) відбудеться VII загальний з'їзд польських архівістів, організований Товариством польських архівістів. На з'їзді будуть обговорюватися проблеми охорони інтелектуальної власності в роботі архівістів, навчання користувачів архівів генеалогічним дослідженням, оцифровування архівних документів, електронного керування документацією, збереження архівних документів, родинних архівів, архівної освіти, методики архівної роботи та ін.

Джерело інформації:

http://sap.waw.pl/dzialalnosc_statutowa/vii-powszechny-zjazd-archiwistow-polskich

26–29 вересня 2017 р. у м. Єреван (Вірменія) Науково-дослідний інститут давніх рукописів ім. Месропа Маштоца «Матенадаран» проведе VII Міжнародний семінар «Образи пам'яті. Новітні технології збереження та відновлення рукописної та друкованої спадщини». Серед учасників семінару реставратори, зберігачі фондів, працівники музеїв, бібліотек, архівісти, фахівці в галузі інформаційних технологій.

Джерело інформації:

https://www.facebook.com/Лики-памяти-Faces-of-Memory-520587184997993/?ref=aymt_homepage_panel

27–30 вересня 2017 р. у м. Вольфсбург (Німеччина) відбудеться 87 німецький архівний день (87 Deutscher Archivtag), організований Об'єднанням німецьких архівістів. Тема форуму: «Масові документи – масові дані. Рационалізація та автоматизація в архівах».

Джерело інформації: <http://www.archivtag.de/>

3–5 жовтня 2017 р. у м. Київ відбудеться Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек». Організатори конференції: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; Інформаційно-бібліотечна рада НАН України; Асоціація бібліотек України; Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук.

На пленарному та **секційних засіданнях**, передбачається обговорити такі проблеми: стратегічні проекти розвитку наукових бібліотек; атрибуція та експертиза рукописної та книжкової спадщини; наукова бібліотека в соціокомунікативних процесах сучасності: завдання, напрями, продукти, технології; електронні бібліотечно-інформаційні ресурси в сучасних наукових комунікаціях; біографіка у вітчизняному науково-інформаційному просторі.

В рамках роботи конференції передбачається робота круглого столу та семінарів, а саме: **круглий стіл:** Національна бібліографія України: етапи, тенденції і перспективи розвитку та **семінарів:** «Міжнародні стандарти діяльності наукових бібліотек», «Історія української науки в документах», «Збереження бібліотечних фондів: традиції, інновації, перспективи», «Бібліометричні технології та наукометричні дослідження», «Координація пресознавчих досліджень в наукових бібліотеках України».

Під час конференції також відбудуться: Засідання Ради директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук; виставки продукції провідних видавництв та книготорговельних організацій, видань НБУВ, демонстрація інформаційних ресурсів; Електронна виставка за темою «Бібліотеки у формуванні національного інформаційного простору».

Джерело інформації:

<http://www.nbu.gov.ua/node/3532>

5–6 жовтня 2017 р. у Варшаві відбудеться міжнародна наукова конференція «Електронні документи в архівах. Методи опрацювання, добрі практики та способи управління». Організатор конференції – Генеральна дирекція державних архівів Польщі. Мета заходу – створити форум для обміну досвідом та передовою практикою, реалізованою в європейських країнах. Конференція відбудеться в Національному аудіовізуальному інституті у Варшаві.

Джерело інформації: <https://www.archiwa.gov.pl/pl/aktualnosci/4557-dokument-elektroniczny-w-archiwum-konferencja-5-6-pazdziernika>

6 жовтня 2017 р. в смт Чернівці Вінницької області відбудеться Перша Чернівецька наукова історико-краєзнавча конференція, присвячена 100-річчю Української революції 1917-1921 рр. Організатори заходу: Чернівецька районна державна адміністрація Вінницької області; Чернівецька районна рада Вінницької області; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Факультет історії, етнології і права; Вінницька обласна організація Національної спілки краєзнавців України; Державний архів Вінницької області.

Робота конференції відбудеться у декількох сесіях, серед яких: джерела та наукові дослідження з історії Чернівецьчини; археологія та давня історія регіону; визначні діячі та особистості в історії Чернівецьчини; культура, освіта, релігійне життя регіону.

Джерело інформації:

<http://history.org.ua/uk/post/1853>

15–18 жовтня 2017 р. у м. Трієст (Італія) відбудеться 27-й міжнародний архівний день (27th IAS International Archival Day), організований Міжнародним інститутом архівознавства (International Institute of Archival Science). Захід буде присвячено обговоренню таких проблем: архівне опрацювання документів, створених в електронній формі; навчання архівістів у XXI столітті.

Джерело інформації: <http://www.ica.org/en/27th-ias-international-archival-day> ; <http://www.ias-trieste-maribor.eu/index.php?id=72&L=1>

23–24 листопада 2017 р. у м. Київ відбудеться II Міжнародна науково-практична конференція «Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання», організована Гуманітарним інститутом Національного авіаційного університету.

У рамках конференції передбачається робота таких секцій: архівні, бібліотечні та музейні установи України як осередки національної пам'яті; цифровий простір інформаційних установ: виклики, досягнення та перспективи; культурно-освітні проекти інформаційних установ.

міжнародний досвід збереження та використання історико-культурної спадщини. збереження історико-культурної спадщини в умовах техногенних катастроф та війн; формування фахівців у галузі бібліотечної, архівної та музейної справи в умовах переходу до цифрового суспільства.

Джерело інформації:

<http://history.org.ua/uk/post/42287>

21–22 листопада 2017 р. у м. Москва (Російська Федерація) відбудеться XXIV Міжнародна науково-практична конференція «Документація в інформаційному суспільстві: актуальні проблеми управління електронними документами».

Організатори заходу: Євро-Азіатське регіональне відділення Міжнародної ради архівів (ЄВРАЗІКА), Федеральне архівне агентство, Всеросійський науково-дослідний інститут документознавства та архівної справи, Російський державний гуманітарний університет, Російське товариство істориків-архівістів.

Оргкомітет конференції планує обговорити на конференції наступні питання:

- Електронні документи як предмет документознавства та архівознавства;
- Проблеми законодавчого та нормативно-правового регулювання управління електронними документами в діловодстві та архіві;
- Питання інформаційної безпеки у роботі з електронними документами;
- Проблеми професійної підготовки фахівців з управління електронними документами;
- Перспективи розвитку міжвідомчого електронного документообігу;
- Засоби забезпечення юридично значущого електронного документообігу;
- Методологія і методика довгострокового зберігання електронних документів;
- Зарубіжний досвід управління електронними документами в діловодстві та архіві;
- Проблеми комплектування державних і муніципальних архівів електронними документами;
- Аудіовізуальні електронні документи: проблеми комплектування, зберігання, обліку та використання тощо.

Джерело інформації:

http://www.vniidad.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=2337&Itemid=877

27–29 листопада 2017 р. у м. Мехіко (Мексика) відбудеться щорічна конференція Міжнародної ради архівів (МРА), організована спільно з Асоціацією латиноамериканських архівістів (Asociación Latinoamericana de Archivos, ALA, <http://www.ala-archivos.org/>). Основна тема - «Архіви, суспільство і взаємодія культур» (Archivos, Ciudadanía et Interculturalismo).

Теми конференції:

- Взаємодія культур (interculturalism) та корінні культури (ancestral cultures);
- Права людини;
- Незаконний обіг документальної спадщини;
- Архіви, підзвітність, доступ до інформації та захист персональних даних;
- Інформаційні системи та інтегрованість;
- Авторське право та інтелектуальна власність;
- Архіви, навколишнє середовище та природні катастрофи;
- Регіональне співробітництво, проекти в галузі архівної справи та управління документами;
- Міждисциплінарні архівні проекти.

Джерело інформації:

сайт МРА

<http://www.ica.org/en/annual-conference-2017>

4–6 грудня 2017 р. у м. Мумбаї (Індія) відбудеться конференція секції бізнес-архівів Міжнародної ради архівів.

Джерело інформації:

<http://www.ica.org/en/sba-conference-in-mumbai-2017>

7–8 грудня 2017 р. у м. Черкаси відбудеться Всеукраїнська конференція молодих істориків Х «Богданівські читання». Організатори заходу: Міністерство освіти і науки України, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Інститут історії України НАН України, Навчально-науковий інститут історії і філософії кафедра історії України, Осередок наукового товариства імені Шевченка у Черкасах.

Основні напрями роботи конференції: Пленарне засідання: «**Богдан Хмельницький і його доба**»; секції: історіографія, джерелознавство та спеціальні галузі історичної науки; археологія, етнологія, архівознавство та музеєзнавство; давня, ранньоновітня та нова історія України; новітня історія України; всесвітня історія; історія освіти та науки.

Джерело інформації:

<http://history.org.ua/uk/post/42282>

3. ОГЛЯД ДИСЕРТАЦІЙ З ПРОБЛЕМ АРХІВОЗНАВСТВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА, ЗАХИЩЕНИХ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 2016 – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 2017 рр.

Веремчук О. В. Педагогічні умови формування професійної культури майбутніх документознавців : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Веремчук Олена Володимирівна ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т ; наук. керівник В. В. Вербець. – Рівне, 2016. – 20 с. : табл., рис.

У дисертації розглянуто проблему формування професійної культури майбутніх документознавців у вищих навчальних закладах. Уточнено сутність професійної культури майбутніх документознавців, визначено сутність процесу формування професійної культури майбутніх документознавців, розроблено критерії, показники та рівні її діагностики. Виявлено особливості формування професійної культури майбутніх документознавців у практиці вищих навчальних закладів, з'ясовано стан її сформованості. Здійснено теоретичне обґрунтування та експериментальну перевірку педагогічних умов формування професійної культури майбутніх документознавців у вищих навчальних закладах, що полягають у збагаченні та аксіологізації змісту їх професійної підготовки щодо професійної діяльності та професійної культури; забезпеченні полісуб'єктної взаємодії між учасниками навчально-виховного процесу вищих навчальних закладів на засадах суб'єкт-суб'єктної співактивності; забезпеченні функціональної повноти процесу формування професійної культури.

ІЦзя Кінодокумент в соціокомунікаційному середовищі КНР: організаційно-функціональний аспект : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.02 / ІЦзя ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; наук. керівник В. А. Маркова. – Харків, 2016. – 19 с.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню історичного розвитку та сучасного стану організації функціонування кінодокумента в соціокомунікаційному середовищі КНР. Визначено теоретико-методичні засади дослідження кінодокумента як засобу соціальної комунікації. Виявлено головні закономірності розвитку кінематографічної інфраструктури в КНР. Досліджено й обґрунтовано проблемні аспекти і тенденції в галузі організації збереження та забезпечення доступу до кінодокументів у КНР. Окреслено перспективні напрями вдосконалення діяльності інституцій документально-комунікаційної системи КНР у галузі архівування кінодокументів.

Зоряна А. М. Документний потік перекладів українською та з української мови як відображення процесів міжкультурної комунікації (1991–2013 рр.) : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.02 / Зоряна

Антоніна Михайлівна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; наук. керівник С. Х. Ливин. – Київ, 2016. – 20 с.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню документного потоку перекладів українською та з української мови за період 1991–2013 рр., а також процесів міжкультурної комунікації, які відображає його структура. У роботі здійснюється документознавчий аналіз перекладу, формулюється та пропонується поняття «переклад» як документ і як видання. Розкривається сутність, особливості документного потоку перекладів, поняття «документний потік перекладів» і «документний потік перекладів українською та з української мови», визначаються параметри вимірювання та чинники зовнішнього середовища, які впливають на їх зміни.

Здійснюється бібліометричний і статистичний аналіз документного потоку перекладів українською та з української мови за матеріалами бібліографічної бази даних «Index Translationum» та статистичних збірників «Друк України»: вивчається структура, загальний і щорічний обсяг, динаміка, основні тенденції. Визначаються форми міжкультурної комунікації, які відображає структура аналізованого потоку, та культури, з якими українська взаємодіє за кожною з них. Культури характеризується за тематичною і цільовою комунікативною спрямованістю перекладів. На основі здійсненого аналізу оцінюється ступінь представленості документного потоку перекладів українською та з української мови на світовому та національному рівнях. Доводиться потреба подальшого поглибленого дослідження в даному напрямі та пропонуються практичні рекомендації, зокрема щодо реалізації проекту зі створення національної бази даних «Переклади України».

Навозенко О. І. Кримінальна відповідальність за знищення, пошкодження або приховування документів Національного архівного фонду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Навозенко Олена Іванівна ; Держ. НДІ М-ва внутр. справ України ; наук. керівник В. М. Куц. – Київ, 2017. – 19 с.

Дисертація присвячена дослідженню особливостей кримінальної відповідальності за знищення, пошкодження або приховування документів Національного архівного фонду. Визначено, що стосовно злочину, передбаченого ст. 2981 КК України, підставою для виникнення кримінальної відповідальності стає реальна норма права (положення чинного КК України) та складний юридичний факт у вигляді сукупності юридичної дії протиправного характеру (знищення, пошкодження та приховування документів Національного архівного фонду України) винної особи та юридичного акту у вигляді обвинувального вироку суду, котрий вступив в законну силу.

У роботі розглянуто методологічні засади дослідження відповідальності за злочин, передбачений ст. 2981 КК України, історичні передумови, підстави та умови виокремлення кримінально-правової норми

про відповідальність за злочинні дії з документами Національного архівного фонду, склад відповідного злочину, покарання за нього та інші форми кримінальної відповідальності. У роботі сформовано перелік підстав та умов виокремлення відповідальності за знищення, пошкодження або приховування документів Національного архівного фонду, виділено форми кримінальної відповідальності, класифіковано діяння, які передбачені в ст. 2981 КК України за критерієм тяжкості наслідків. На підставі дослідження розроблено конкретні пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства з питань правового регулювання кримінальної відповідальності за знищення, пошкодження або приховування документів Національного архівного фонду.

Решетілова О. М. Лінгводидактичні засади навчання майбутніх документознавців української професійної лексики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Решетілова Оксана Михайлівна ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка ; наук. керівник С. О. Караман. – Київ, 2016. – 18 с.

У дослідженні представлено теоретичний аналіз наукової літератури з обраної проблеми; обґрунтовано сутнісні характеристики поняття «лексична професійна компетентність майбутніх документознавців»; проаналізовано методичне забезпечення навчання майбутніх документознавців української професійної лексики, визначено критерії та рівні сформованості професійної лексичної компетентності майбутніх документознавців.

Обґрунтовано лінгводидактичні засади й розроблено методику формування професійної лексичної компетентності майбутніх документознавців, що ґрунтується на принципах частотності вживання лексичних одиниць, позалінгвальному, систематичного використання різних видів текстів ділової документації, типових ситуацій тощо; вивчення мови у структурній цілісності з обов'язковим пізнанням її рівнів, використання мовленнєвої практики для засвоєння теорії мови і мовлення. Результати експерименту підтвердили ефективність пропонованої методики формування професійної лексичної компетентності майбутніх документознавців.

Свердлик З. М. Організація діловодства в думі та управі міста Києва (1870–1917 роки) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.02 / Свердлик Зоряна Михайлівна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; наук. керівник І. І. Тюрменко. – Київ, 2016. – 20 с.

На основі широкого кола джерел в дисертації розглянуто діловодні процеси в органах міського самоврядування м. Києва наприкінці XIX – на початку XX ст. Проаналізовано засади організації діловодства в Київській міській думі та управі у період 1870–1917 рр., для якого характерними були закономірності, визначені загальноімперськими нормативно-правовими актами, галузевими та внутрішніми нормативними документами. Визначено основні структурні підрозділи, що входили до складу канцелярії Київської міської думи та управи, їхні функції, посадовий склад. Охарактеризовано процес документування роботи з кадрами та вимоги до оформлення особових

справ службовців. Конкретизовано схему документообігу вхідних, вихідних і внутрішніх документів, а також принципи і правила архівного зберігання.

Синеокий О. В. Фонодокумент у світовому комунікаційному просторі: еволюція, сучасний стан, напрями трансформацій : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.02 / Синеокий Олег Володимирович ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2016. – 37 с.

Дисертацію присвячено комплексному вивченню феномена фонодокументних комунікацій. Визначено сутність, класифікацію та функції фонодокумента з виокремленням музичних фонодокументів як особливого кластера в комунікаційному просторі. Простежено еволюцію фонодокумента як засобу соціальної комунікації. На основі узагальнення зарубіжного й вітчизняного історичного досвіду доведено циклічність розвитку системи виробництва, розповсюдження та зберігання музичних фонодокументів. Охарактеризовано специфіку організації архівного зберігання фонодокументів та запропоновано ефективні шляхи щодо вдосконалення роботи фоноархівів. Сформульована концептуальна модель циклічного розвитку системи фонодокументної комунікації в сучасних умовах та обґрунтовані перспективи субформатних модифікацій музичних фонодокументів.

Шевченко О. В. Система документаційного забезпечення торговельної галузі України: теоретико-методологічні засади : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.02 / Шевченко Олена Василівна ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; наук. консультант Л. Я. Філіпова. – Харків, 2016. – 40 с.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методологічних засад удосконалення системи документаційного забезпечення торговельної галузі України в умовах розвитку сучасного інформаційного та соціокомунікативного простору.

Визначено передумови еволюціонування системи документаційного забезпечення торговельної галузі та її поняттєво-категоріальний апарат. Обґрунтовано новий науковий напрям – торговельне документознавство, що має предметом дослідження закономірності розвитку систем торговельної документації. Проаналізовано структуру комунікаційного середовища торговельної галузі й обґрунтовано місце в ній документних комунікацій. Визначено сучасний стан нормативно-правового забезпечення класифікації торговельної документації; здійснено багатоаспектний аналіз типо-видового складу торговельної документації, зокрема на електронних носіях. Розроблено й обґрунтовано концептуальну модель системи документаційного забезпечення торговельної галузі України. Запропоновано перспективні напрями вдосконалення системи документаційного забезпечення торговельної галузі України на основі інформаційної взаємодії та використання сучасних комунікаційних технологій.

Шемаєв С. О. Взаємодія бібліотек, музеїв, архівів у комунікаційному просторі України : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Шемаєв Сергій Олександрович ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; наук. керівник Н. М. Кушнарєнко. – Харків, 2016. – 20 с.

Дисертацію присвячено дослідженню взаємодії бібліотек з музеями та архівами як перспективи їх розвитку в комунікаційному просторі України. Обґрунтовано нагальну необхідність системної взаємодії бібліотек, музеїв та архівів, що передбачає спільне вирішення завдань збереження, трансляції та інтегрування культурної спадщини до світового інформаційно-комунікаційного простору. Визначено основні фактори розвитку процесів взаємодії бібліотек з музеями та архівами. Доведено важливе значення бібліотечних музеїв в активізації взаємодії як інноваційного процесу, розроблено концептуальні засади їх створення, основні положення яких реалізовано в підготовці музейної експозиції, присвяченої першому етапу історії розвитку Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. Проаналізовано особливості взаємодії бібліотек з музеями, архівами у зарубіжному й українському досвіді, виявлено основні напрями: соціокультурний, технологічний, дослідницький, освітній. Обґрунтовано перспективи конвергентного посилення взаємодії українських бібліотек з музейними та архівними установами: технологічну, організаційно-професійну, освітню.